

በደቡብ ግብፅ በሀገረ ቱና ይኖር የነበረው ይህ አባት ከህጉን ጠብቆ ሥርዓቱን አውቆ የሚኖር ነበር። ከዕለታት በአንድ ቀን ልብሰ ተክህኖ ለብሶ ቤተ መቅደስ ከገባ በኋላ «አባትህ ታሞ ለምት ቀርቧል ፤ እርሱንም አምጡልኝ ብሏል» ብለው መልእክተኞች ነገሩት ቀሲስ ብንያሚ ግን «የቁርባኑን ሥርዓት ሳልፈጽም ልብሰ ተክህኖውን አላወልቅም እግዚአብሔር ከፈቀደ ከመሞቱ በፊት ይቆየኛል ፤ ካልፈቀደ ግን እግዚአብሔር የወደደው ይሁን» ብሎ ለእግዚአብሔር ሥርዓት መፈጸም አደላ። በዚህም የአባ ብንያሚ ከህጉ የተባረከ በመሆኑ ልብሱ እጅግ መልካም መዓዛ ይሸት ነበር።

ለዚህም ነው እመቤታችን «መዓዛ ጽጌያት ጥዕምት እም ዓና ልብሱ ለአባ ብንያሚ ፤ ከአባ ብንያሚ የልብስ መዓዛ ይልቅ የሚበልጥ መዓዛ ያለኸ» ተብላ የምትመለከት (ማገሌተ ጽጌ) በዚህ አባት ታሪክ ብዙ ሥጋዊ ፈተናዎችና አስገዳጅ ማሳበራዊ ችግሮችን ተቋቁሞ የከህነት ሥልጣን ማክበርን ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ማስከበርን መማር ይቻላል።

ስለዚህም ከህን ቃለ እግዚአብሔርን ከአንደበቱ የማይለይ የንስሐ መምህር ፤ ሥልጣኑን የሚያከብር ፤ በአምላኩ ፊት በቅንነት የሚመላለስ ፤ በእግዚአብሔር ቤት ሁሉ የታመነ መሆን አለበት- እንደ ሌዌ። «በእውነት ሕግ በእፋ ውስጥ ነበረች ፤ በክንፈሩም ውስጥ በደል አልተገኘበትም። ከእኔም ጋር በሰላምና በቅንነት ሄደ። ብዙ ሰዎችንም ከኃጢአት መለሰ።» ብሎ ስምላክ መስክሮለታልና። (ሚል ፪+፭)

ምዕራፍ አምስት የንስሐ አባትና የንስሐ ልጅ (ንስሐ እና ሥርዓተ ኑዛዜ)

በንስሐ ሂደት የካህኑ ድርሻ

፩. መልካም አረኛ መሆን

❖ ምሕረት መንፈሳዊን በማድረግ!

«ምሕረት መንፈሳዊ» ማለት ከፋ ግብር በጎ ግብር መስፈቀው እየሠሩ ለሚኖሩት ለጋጥኦን መራራት ማዘን ነው። (ማቴ ፳+፯ ትር) በመጽሐፍ «እርስ በእርሳችሁ ኃጢአታችሁን ተናዘዙ» (ያዕ ፳+፲፮) ተብሎ የተነገረው ናዛዜው ካህን ከተነሳረው ጋር በባሕርይ አንድ ስለሆኑ መሆኑን ቀደም ሲል ተመልክተናል። ስለዚህ ካህን በባሕርይ የሚመስሉትን ምእመናንን በደል ሲሰማ በባሕርይው ከእነርሱ ጋር አንድ መሆኑ እንዲራራላቸው ችግራቸውንም እንዲረዳ ያደርገዋል።

ለዚህ ነው ለመናንያን መናኒ ካህን ፤ ለሰብአ ዓለም ደግሞ ሕጋዊ ካህን /ያገባ/ መምህረ ንስሐ እንዲሆናቸው የሚመክረው። ካህኑ እንደ ምእመናኑ በነገር ሁሉ የሚፈተን በመሆኑ ለምእመናን ድካም ሊራራ ይገባዋል። በመራራቱም ኃጢአታቸውን ለመናዘዝ እንዳበረታቱ

ያደርጋል። ቃልን በማሻከር ፣ ፊትን በማጥቀር የሚቀበላቸው ከሆነ ግን ተነሳሥቶ ለመናዘዝ አቅም እንዲያጡ ብሎም ኃጢአታቸውን እንዲደብቁ ያደርጋቸዋል።

እመቤታችን በአንድ ወቅት አባ ፋቱኤል ለሚባል ካህን ከተናገረችው ቃል የካህን አቀባበል በተነሳሥቶን ላይ የሚኖረውን ተጽእኖ ልንረዳ እንችላለን። ይህ ካህን ኑዛዜውን እንዲቀበለው የሚመጣን አንድ ተነሳሥ «ሂድ ለሌላ ካህን ተናዘዝ» እያለ ሲያንገላታው ርኅርኅተ ልቡና የሆነች ድንግል ማርያም «ኃጥአንን ወይም ንስሐ የሚገቡትን ሰዎች ሁሉ ተስፋ አታስቆርጣቸው!» ብለዋለች። (ተኢማር ፩፻፲፮) «ተስፋ አታስቆርጣቸው» የሚለው ሐረግ ኃጢአታቸው ከብዷቸው ፣ ሥርየትን ሽተው ወደ እግዚአብሔር መልእክተኛ ወደ ካህን የሚመጡ ምእመናን ከካህኑ አሉታዊ ምላሽ ቢያገኙ ምንኛ እንደሚጎዱና «እግዚአብሔር እንደጠላቸው» ሊገምቱ እንደሚችሉ ያስረዳል።

ተነሳሥው ምናልባት ደጋግሞ በኃጢአት የሚዘፈቅ ቢሆን እንኳን ቅዱስ ጴጥሮስ «ወንድሜን ስንቴ ይቅር ልበለው?» ብሎ ሲጠይቅ ጌታችን «እስከ ሰባ ጊዜ ሰባት እንጂ ሰባት ጊዜ አልልህም» እንዳለው (ማቴ ፲፰፥፳፩) መምህረ ንስሐው ከተግሣጽ ጋር በርኅራኄ ፍጹም ይቅርታን ሊሰጠው ይገባል። ምናልባት ተነሳሥው ብዙ ተመክሮ አልታረም የሚል ፣ በተባለው የማይገኝ አባቶቻችን እንደሚሉት «አድሮ አነሰ ፣ አድጎ አነሰ» ሊሆን ይችላል። ነገር ግን መምህረ ንስሐው ሊታገሥና በፍቅር ሊቀበለው ይገባል።

ጌታችን ይህንን በተግባር አሳይቶናል። «ከእንግዲህ አታጠምድም ሰውን እንድታጠምድ አደርግሃለሁ» ብሎ የጠራውን ቅዱስ ጴጥሮስን ከትንሣኤ በኋላ ያገኘው ሰው ሲያጠምድ አልነበረም፤ አሣን እንጂ። ይሁንና ቅዱስ አውግስጢኖስ እንደገለጠው ጌታችን ቅዱስ ጴጥሮስን

በሚቆጠቁጥ የቁጣ ቃል አልተናገረውም፤ «ምእመናንን ጠብቅ» አለው እንጂ።

ካህን ለንስሐ ልጁ የሚያሳየው ርኅራኄ ከተነሳሥቶ በተጨማሪ ለራሱም ይጠቅመዋል። በወንጌል የተመሰለው ምሳሌም የዚህ ማስረጃ ነው። ምሳሌው ባለጠጋው ከመጋቢት ሊያሰናብተው «ሂሳብ አስረክብኝ» ያለው መጋቢ ከመሻሩ በፊት ከጌታው ባለ ዕዳዎች እያንዳንዳቸውን ጠርቶ፡- ለጌታዬ ምን ያህል ዕዳ አለብህ? እያለ ጠይቆ መቶ ማድጋ ዘይት ያለበትን «ሃምሳ ብለህ ጻፍ!» ፣ መቶ ጫን ስንዴ ያለበትን «ሐማንያ ብለህ ጻፍ!» ብሎ ዕዳቸውን አቀለለላቸው። በዚህን ጊዜ ባለጠጋው ጌታ መጋቢው ልባምነትን ስላደረገ አመሰገነው። «የዚህ ዓለም ልጆች ሰትውልዳቸው ከብርሃን ልጆች ይልቅ ልባሞች ናቸው» ይላል። የዚህ ትርጓሜ አንድም ምእመናንን የሚያስተምር ንስሐን ሥጋ ወደሙን የማይሰጥ ካህንን እግዚአብሔር በደዌ ይጠራዋል። መምህረ ንስሐም በበኩሉ ምእመኑን ጠርቶ «አንተ ምን ሠራህ?» እያለ አናዝዘው። «ፍጹም ኃጢአት ሠርቻለሁ» አለው። «እኩሉን ጽም እኩሉን እኔ እጸምልሃለሁ» አለው። በዓመጸ የሚፈርድ ጌታ እግዚአብሔር መምህረ ንስሐውን አመሰገነው። ራሳቸውን ጠብቀው መንግሥተ ሰማያት ከሚገቡ ውሐደ ብርሃን ጸድቃን ይልቅ ፣ ብዙ አላምነው አስተምረው ወደ ኃጢአት ወደ ከሀደት የሄደውን ወደ ንስሐ መልሰው ብዙ ሆነው ይገባሉና መምህራን ንስሐ ካህናት ልባሞች ናቸው የሚል ነው።

ለተነሳሥቶንን መራራት አንድም ደግሞ ችግርን መረዳትና መፍትሔን መስጠትን ፣ አቅምን ያገናዘበ ቀኖና መስጠትንም ያካትታል። እንደ ፈሪሳውያን በጣት ሊነኩት የማይችሉትን በሰው ላይ መጫን ግን የመልካም እረኛ ጠባይ አይደለም። በአንድ ወቅት ቅዱስ

ጴጥሮስ ለቀሳውስት በጉባኤ መሐል ተነስቶ «አባቶቻችን እኛ ልንሸከመው ይቻልነውን ቀንበር በደቀ መዛሙርት ጫንቃ ላይ በመጫን እንዚሉበሐርን አሁን ስለምን ትፈታተናላችሁ?» ብሎ ነበር። (ሐዋ ፲፭፡፲) መምህራን ንስሐም የቅዱስ ጴጥሮስን ሥልጣን ይዘዋልና እንደ እነርሱ ርኅራኄን ማድረግ ይጠበቅባቸዋል። በፍትሐ ነገሥት ላይ «ካህኑ ሐዋርያት ከሠሩት ሥርዓት የወጣ ሥርዓት ለሕዝቡ አያጽናባቸው» ተብሏል። (ፍ.ነገ ፭)

መምህሩ የተነሳሐውን አቅም በማገናዘብ ቀኖናን መስጠት አለበት። «ሥራዕ ሎቱ ጸመ በእንተ ኃጢአቱ በለምጣን ክሂሎቱ/ በችሎታው መጠን ስለ ኃጢአቱ ጸም ሥራለት» እንዲል መጽሐፍ። ገና ክርስቲያናዊ ሕይወት ለመጀመር መጥቶ ንስሐ የሚገባን ምእመን ያልኖረበትን ጸም ፣ ጸሎት ፣ ስግደት ፣ ምጽዋት ቢጭኑበት ከመመለስ ይልቅ ተንገሽግሾ ወደ ዓለም እንዲመለስና ተስፋ እንዲቆርጥ ሊያደርገው ይችላል።

ጌታችን በወንጌል «በአረጀ ልብስ አዲስ እራፊ የሚያኖር የለም መጣፈያው ልብሱን ይበጫጭቀዋልና መቀደዱም የባለ ይሆናል ፣ በአረጀ አቁማዳ አዲስ ወይን የሚያኖር የለም ቢደረግ ግን አቁማዳው ይፈነዳል የወይን ጠጁም ይፈላል አቁማዳውም ይጠፋል።» በማለት ገና ከዓለማዊ አሮጌ የኃጢአት ሥራ ባልታደሰ ጀማሪ ተነሳሐ ላይ ከእርሱ አቅም ጋር የማይሄድ ቀኖናን መስጠት እንደ አሮጌው ልብስና እንዳሮጌው አቁማዳ ዳግም እንዳይመለስ አድርጎ ማጥፋት ነው። (ማቴ ፱፡፲፮ ፣ ፲፮) ስለዚህ መምህረ ንስሐ የተነሳሐውን አቅም ከግምት ውስጥ በማስገባት ቀኖናን መስጠት አለበት።

ካህናት በንስሐ የሚያከሙና በሥርየት የሚፈወሱ የድዉያነ ነፍስ (ኃጥእን) ባለ መድኃኒቶች መሆናቸውን ቀደም ባሉት ንዑሳን አርእስት

ተመልከተናል። ንስሐ ደግሞ «ወበተራርኖ ታስተጠግዕ ዘተሰብረ ፣ የተሰበረውን በመራራት ትጠግነዋለች» ተብሎ የተነገረላት ፍቱን መፍትሔ ሥራይ ናት (አረመን ኢ. ፳፱) ብልህ ባለመድኃኒት ክርስቶስ ያዘጋጃት ፣ ከቁስሉ ያገባትን ሁሉ ፈጥና የምታድን መድኃኒት ንስሐ ናት። ቁሱ ለምእመናን የንስሐን መድኃኒት ሲሰጥ በርኅራኄ ሊሆን ይገባዋል። ቁስልን እየጨፈለቁ መድኃኒት ማድረግ ሕመምን እንደሚጨምር ናህኑ በርኅራኄ ካላደረገው ቀኖናው ሊጎዳ ይችላል።

ርኅሩኅ ባለመድኃኒት በምላጭ በጥቶ በሕማም አስጨንቆ በአሳት ተኩሶ እንደማያስቃይና በማዘን እፍ እፍ እያለ መድኃኒትን በቁስል ላይ እንደሚያደርግ የታወቀ ነው።

ደጉ ሣምራዊ ክርስቶስ በእንግዶች ማደሪያ በቤተ ክርስቲያን ያስቀመጠውን ድዉይ ምእመን «እስክመለስ ድረስ የሚያስፈልገውን አድርጉለት» ብሎ አደራ የሰጣቸውን ካህናትም በርኅራኄ ሊያከሙት ፣ እርሱን ለማዳን ብለው የሚጎዱበት ነገር ካለም ክርስቶስ ሊመጣ እንደሚከላቸው በማመን የድዉዩን ክፉ አመል ታግሰው ሊያድኑት ያስፈልጋል። (ሉቃ ፲፡፳፱-፴፮)

እንዲሁም ካህናት በመጽሐፍ «አንተና አሮን የሕግ እፍራሾችን በደል ትሸከማላችሁ» እንደሚል የንስሐ ልጃቸውን ኃጢአት አስበው ቀኖናውን ሊንፈሉለትም ይጠበቅባቸዋል። (ዘኁ.፲፰፡፩)

ፊውስ መንፈሳዊ የተባለው መጽሐፍ ከካህን ስለሚጠበቀው ርኅራኄ ሲናገር «የበደለውንም አንተ ተመለስ እኔም ስለ እኔና ስለ ሁሉ በሞተው በጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አምሳል ሞትን እቀበላለሁ ይበለው» ይላል። ግእዙ እንዲህ ይነበባል ፡ «ወይቤሉ ለዘአበስ ተመየጥ አንተ ወለነ እትዌከፍ ሞተ ሀየንቴክ አምሳለ እግዚእን ኢየሱስ ክርስቶስ ዘሞተ በእንቲእየ ወበእንተ ኩሎሙ»

ከህፃናት ለምዕመናን የሚያሳዩት ርኅራኄ ለእግዚአብሔር ያላቸውን ፍቅርም ይሰካል። ጌታችን ለቅዱስ ጴጥርስ «ትወደኛለህን? ፤ እንግዲያውስ ግልገሎቹን አሰማራ፤ ጠባቢዎቹን ጠብቅ፤ በጎጂን አሰማራ» የሚል ቃልን መናገሩ «ከህን ሆይ የምትወደኝ ከሆነ ለእኔ ስትል ምዕመናንን ጠብቅ!» የሚል መልእክትን ሲያስተላልፍ ነው። (ዮሐ.፳፩+፲፭፡፲፮)

ሐዋርያው ይሁዳ በመልእክቱ «አንዳንድ ተከራካሪዎችን ውቀሱ ፤ አንዳንዶችንም ከእሳት ነጥቃችሁ እድኑ እንዳንደችንም በሥጋ የረከሰውን ልብስ እንኳን እየጠላችሁ በፍርሃት ማሩ።» በማለት መምህረ ንስሐ የማይገባ ግብር የያዙትንና የደነደኑትን ሲናደስ ባስቀመጠው ሥርዓት መሠረት እንዲወቅስና እንዲገሥጽ በኃጢአት ብዛት የተጨነቁትንም ኃጢአታቸውን እንጂ እነርሱን ሳይጠላ ከእሳተ ገሃነም ነጥቅ እንዲያወጣ ተናግሮአል (ይሁ. ፩+፳፫)

◆ በርኅራኄ በመገሠጽ

በመጽሐፍ «ወመገሥጽሂ ኢይኩን ከመ መዕትም ወጽኑዐ ቃል አላ ይኩን ከመ ብእሲ የዋህ ወርኅሩኅ ዘይጊሥጽ ባሕቲቱ /የሚያስተምርም ቃል ሻካራ ግንባረ ቀጣራ አይሁን ብቻውን እንደሚመክር እንደ የዋህ ባልንጀራ ሆኖ ያስተምር» ተብሎ ተጽፎአል (ተግሳጽ ፱) መምህረ ንስሐ ለምዕመናን ለድካማቸው ሳይራራ ፈጥኖ ቃሉን የሚያሻክርና በቁጣ ቃል የሚያወግዝ ቢሆን «ለበጎች አይራራምን?» ያሰኝበታል። የጠነከረ ተግሣጽ ለመቀበል የሚችለው የጠነከረ መንፈሳዊ ሕይወትና ግንዛቤ ያለው ሰው ነው። ገና ከዓለማዊነት ያልወጣውን ፤ የኃጢአት ጠባሳው ያልጠፋውን ተነሳሒ ማጽናናት እንጂ ማስመረር አይገባም። በሰው ቁስልም እንጨት እንደ መስደድ ይቆጠራል። አባ ጳውሊ ገሥጾ የመሰለው መነኩሴ ታሪክ ምንኛ መካር ነው?

አንድ ጸር የጸናበት ወጣኒ (የዲያቢሎስ ፈተና የበዛበት ጀማሪ መነኩሴ) ወደ አንድ አባት እየመጣ የደረሰበትን ሲያማክረው «የእንጦንስ የመቃርስን አስኬማ ጭነህ እንዴት እንዲህ ትላለህ!» እያለ እያስበረገገ ከአንዴም ሁለት ጊዜ አባረረው።

በኋላ ወጣኒው (ጀማሪው) ከስድብ በቀር ምንም አላተርፍም ብሎ ተስፋ ቆርጦ ከገዳሙ ሲወጣ አባ ጳውሊ ከመንገድ ይዞ አነጋገረውና ነገሩን ሰምቶ የዚህ ወጣኒ ጸር በዚያ መነኩሴ ላይ እንዲመጣበት ጸለየ ፤ መነኩሴውም ጸር ሲጸናበት በአቱን ለቅቆ ሮጦ ሲሔድ እነ አባ ጳውሊ ካለበት ደረሰ ፤ አባ ጳውሊ ሲይዘው ያ መነኩሴ እየተሰቀቀ «ልሂድ ተወኝ ልቀቀኝ!» አለው። እርሱም «ይህ ወጣኒ ሁለት ሱባኤ ታግሦ ነበር ፤ አንተ አንድ ሱባኤ መታገሥ አቃተህን?» ብሎ እርሱ እንኳን ሰባ ሰማንያ ዓመት ሁኖት ሳለ ጸር እንዳልጠፋለት ነግሯቸው አቡነ ዘበሰማያት ሰጥቶአቸው ወደ በአታቸው መልሶአቸዋል።

ዲያቢሎስ ፈተና አጽንቶበት ነፍሱ ተጨንቃ ያለን ሰው በተግሣጽ ማስጨነቅ አይገባም በርኅራኄ ማጽናናት እንጂ። ጸድቀው ኢየሱስ በመከራ ተይዞ እያለ በነገር እየዘበዘቡ በቁስሉ ላይ እንጨት ይሰድዱበት የነበሩትን ባልንጀሮቹን «የምታዳክሙ አጽናኞች ናችሁ . . . ነፍሳችሁ በነፍሱ ፈንታ ቢሆን ኖሮ እኔ በእናንተ ላይ ቃል ማሳካት ፤ ራሴን በእናንተ ላይ መነቅነቅ በተቻለኝ ነበር ፤ በአፈም ነገር ባበረታኋችሁ ነበር . . . ነፍሱን የምትዝገዝ በቃልስ የምታደቅቁኝ እስከ መቼ ነው?» ብሎ የተናገራቸው ተግሣጾቸው ከቁስሉ በርትቶበት ስለነበር ነው። (ኢዮ. ፲፮+፱ ፤ ፲፱+፳) መምህረ ንስሐም ተግሣጹ ከዲያቢሎስ ፈተና ልቆ ምዕመናንን እንዳያስቅቅ ሊጠነቀቅ ይገባል።

መምህረ ንስሐ የመገሠጽ ሙሉ ሥልጣን ቢኖረውም ተግማዥ የሰሚውን አቅምና የአኗኗር ሁኔታ ፣ መንፈሳዊ ጥንካሬን ያገናዘበ መሆኑን አለበት። ባሕር ውስጥ በመስጠም ላይ ያለን ልጅ «ለምን ወደ ባሕር ሄድህ?» ብሎ ከመቆጣት በፊት ማውጣት እንደሚቀድም ካህኑም አጠንክሮ ከመገሠጹ በፊት ምዕመኑን ከገባበት የኃጢአት ዐዘቅት ሙሉ ለሙሉ ማውጣቱንና ከሕመሙ እንዲያገግም ማድረጉን ማረጋገጥ አለበት።

ካህኑ ዔሊም አመ ሳሙኤል ሐና በቤተ እግዚአብሔር ቆማ ጸሎትን በሉኖሳስ ስታደርግ ችግሯን ሳይረዳ እንደ ሰከረች ቆጥሮ ለተግማዥ በመቸኮል፡- «ስካርሽ እስከ መቼ ነው? የወይን ጠጅሽን ከአንቺ አርቂው» ብሎ በቁጣ ተናግሮአት ነበር። ሐና ግን በነቀፋው ሳትቀየም «እኔ ልብዋ ያዘነብኝ ሴት ነኝ ጠጅና ሌላ የሚያሰክር ነገር አልጠጣሁም . . . ባሪያህን እንደ ምናምንቱ አትቆጠረኝ» በማለት በትሕትና ከካህኑ የተሸለች ሆና አሸንፋዋለች። ዔሊም ወዲያው ስንተቱን ተረድቶ «በፊህና ሒጂ የእስራኤልም አምላክ የለመንሽውን ልመና ይሰጥሽ!» ብሎ በራኬውን ሰጥቶአታል። (፩ሳሙ ፩፥፲፮-፲፭)

ካህን ምእመናን ላይ ፍርድን ከመስጠቱ አስቀድሞ ነገሮችን ሊመረምርና ችግራቸውን ሊረዳ ይገባል ፣ ቅዱስ ጳውሎስ ስለ ካህን በተናገረበት ሥፍራ «ዘሊያፈጥን ዕዴሁ ለዘቢጥ |ፈጥኖ የማይማታ» እንዳለ ካህን በዕደ ሥልጣኑ ፈጥኖ ከመገዘቱ በፊት ግራና ቀኝ ማየትና በርጎራኔ መገሠጽና መምከር ይኖርበታል። ደግሞም በግልፍተኝነትና በግላዊ ጥላቻ የሚገዝት ምክንያት የለሽና ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ያልተከተለ ግዝት «ግዝት ብዝት! ወፊ ገዝት!» ከመባል በላይ ምንም አያመጣም። (፩ጢሞ ፫፥፫ ትር)

ቸሩ እረኛ ክርስቶስ ግን ፈጥኖ ከመፍረድ ይልቅ የጠፋትን ከያሉበት ፊልጎ ማግኘትንና እስኪያገግሙ ድረስ ታግሶ መሸከምን

አስተምሮአል። «ኖላዊ ጎር ዘበአማን ዘገሠሃ ለበገሪ ግዳፍ ወሰብ ረከቦ ጸሮ ዲቦ መትከፍቱ / የጠፋ በግ እዳምን የፈለገው በአገኘውም ጊዜ የተሸከመው እውነተኛ ቸር ጠባቂ» የሚባለውም ለዚህ ነው። (ተአምረ ማርያም መቅድም ፣ ሉቃ. ፲፭፥፫) ለምእመናን የሚያስፈልገው የጠፋ በግን የሚፈልግና ድካማቸውንና ክፉ አመላቸውን ታግሶና ራርቶ የሚሸከማቸው ካህን ነው።

የመምህረ ንስሐ ቁጣ የተሞላበት ንግግር ተነሳሒውን ለበጎ ምግባር ከማነሣሣት ይልቅ ተስፋ ወደ መቁረጥ ይመራዋል። ቅዱስ ያዕቆብ ሐዋርያ በመልእክቱ «ሰው ሁሉ ለመስማት የፈጠነ ለመናገር የዘገየ ፤ ለቁጣም የዘገየ ይሁን ። የሰው ቁጣ የእግዚአብሔርን ጽድቅ አያደርግምና» ብሎአል (ያዕ ፩፥፳) ይህ ቃል አንድም መምህረ ንስሐ ለመስማት የቸኮለ (ታግሶ የሚያዳምጥ) ለመናገርና ለመቆጣት ግን የዘገየ መሆኑን እንዳለበት ያስረዳል። ተነሳሒው «እንዲህ ያለ ኃጢአት ሠርቻለሁ» ብሎ ሲነገረው «እንዲህ አደረግህን?» ብሎ የተጣለው እንደሆነ እንኳን ተጸጽቶ ምግባሩን ሊያስተካክል ሁለተኛም ወደ መምህረ ንስሐው አይደርስም። የመምህረ ንስሐ ቁጣ ተነሳሒውን እግዚአብሔር የሚወደውን የጽድቅ ሥራ አያሠራውምና። ስለዚህ «ገሥጽዎ ለኃጥእ ከመ አትክሙ / ኃጢአተኛውን እንደ ወንድማችሁ ገስጹት» እንደተባለ መምህረ ንስሐም በፍቅር መገሠጽ ይገባዋል። (ቅዱስ አትናቴዎስ)

✧ ስለ ንስሐ ልጆቹ በመጸለይ

ለላው የመራራት መገለጫ ደግሞ ስለ በጎች (ምእመናን) መምህረ ንስሐው የሚያደርገው ጸሎት ነው። ካህን ከመምከርና ከማስተማር ባሻገር ከምእመናን ሕይወት በጎ ፍሬን ለማግኘት መለመን ይገባዋል። «ወያስተብቀዎ ለእግዚአብሔር በኩሉ ልብ ወበኩሉ ድካም ከመይኩን ቃሉ ዘይብሉ ኪያሁ ከመ ይፍረይ ውስተ ለማዕያኒሁ ፍሬ መንፈስ ቅዱስ / በፍጹም ልብ በፍጹም ድካም እግዚአብሔርን

ይለም፡ው፤ የሚያስተምረው ትምህርት በሰሚዎቹ ዘንድ የመንፈስ ቅዱስን ፍሬ ያፈራ ዘንድ» እንደ ተባለ (ፍ.ገገ.አ ፭) ገበሬ የዘራው ዘር ፍሬ እንዲያፈራለት ፤ ተባይ እንዳያበላሽበት ፤ በረዶ እንዳያወድምበት እንደሚጸልይ ሁሉ መምህረ ንስሐም የቃለ እግዚአብሔርን ዘር የዘራባቸው ምእመናን ፍሬ ምግባርን እንዲያፈሩ ፤ ዲያብሎስ እንክርዳድ እንዳይዘራባቸው ፤ በመከራ መጽናት ተስኟቸው እንዳወድቁ ሊጸልይላቸው ይገባዋል።

እንዲሁም ኢዮብ ጻድቅ ስለ ሥጋ ልጆቹ በደል መሥዋዕትን ይሰዋ እንደነበር (ኢዮ ፩፡፭) ካሁኑ የመንፈስ ልጆቹን በደል እግዚአብሔር እንዳይቆጥር መለመንና ምሕረትን እንዲሰጥ መማፀን ቀኖናን መካፈል ይገባዋል። እንደ አባ ተክለ ሐዋርያት ስለ ንስሐ ልጁ ምሕረት ማግኘት ራሱን በጋለ አሸዋ ውስጥ መቅበር ባይቻለው ተግባራዊ መለመን ግን ካሁን ሁሉ ይጠበቅበታል። (ገድለ ተክለ ሐዋርያት) «ዘሰላይጋዝን በእንተ አበሳ ካልዑ ድልው ውስጥ ለተሐምዮ ፤ ስለ ሌላው በደል የማያዝን ወቀሳ ይገባዋል» በማለት ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ የተናገረውም ይህንኑ ነው (ተግሣጽ ፲፭)

መምህረ ንስሐ የልጆቹን በደል በሰማ ቁጥር ንዝንና ልመናን ማድረግ ይገባዋል፤ ይህም ከሐዋርያት የተማርነው ነው። ቅዱስ ጳውሎስ ሐዋርያ ከተግሣጽ ጋር እንባና ጸሎትን ስለ ምእመናን ያደርግ ነበር «ተዘከሩ ከመ ሠለስተ ዓመተ ኢነትን አንብቦ ሌሊተ ወመዓልተ አንዝ እሜህረክመ ኩልክመ ፤ ሦስት ዓመት ሌሊትና ቀን በአንባ እያንዳንዳችሁን ከመገሰጽ እንዳላቋረጥሁ እያሰባችሁ ትጉ» ብሎ የተናገረውም ለዚህ ነው። (ሐዋ ፩፡፱፩)

ካሁናት ምንም ምእመናን በኃጢአት ሲወድቁ እየገሠጹና እየመከሩ ቢመልሱም በእግዚአብሔር ፊት ግን ዘወትር ስለ ልጆቻቸው

ይቅርታን ይለምናሉ ፤ ያማልዱማል። በቀደመው ዘመን ርኅሩት እግዚአብሔር ሳይቀር «እስከ መቼ ታለቅሳለህ?» ብሎ እስኪቆጣው ቀብቶ ለሾመው የመንፈስ ልጁ ለንጉሥ ሳኦል ያለቅስ የነበረው ሳሙኤል ነቢይ ለዚህ ምሳሌ ነው። (፩ሳሙ ፲፮፡፩) ሳሙኤል ሳኦል ትእዛዝ እግዚአብሔርን በማፍረስ የሚገባውን ተግሣጽ የገሠጸው ቢሆንም ስለ አመፀኛው ንጉሥ ግን ማልቀሱና መለመኑን ግን አላቆመም ነበር።

ካሁናትም በጥምቀት የልጅነት ሥልጣንን ለሾሙአቸው ምእመናን ማልቀሳቸው ይልቅ የተገባ ነው። ምእመናን ከኃጢአት ሳይለዩ ምግባር ትሩፋትን ሳይሠሩ ሲኖሩ እግዚአብሔር (በሥርዓተ ቤተክርስቲያን) እንዲያወግዙ ባዘዘበት ገንዘብ እንኳን «መክሬ አስተምሬ ሃይማኖት እስካስይዛቸው ፤ ምግባር እስካሠራቸው ድረስ የዘንድሮን ተዋቸው» እያሉ እንደ መላእክት የሚያማልዱና የንስሐ ጊዜን ማሰጠት የካህናት ሥልጣን ነው። (ሉቃ ፲፫፡፱ ትር)

ካሁን ስለ ምእመናን በመጸለይ የሚጠቀሙት ምእመናን ብቻ አይደሉም ካሁኑም ጭምር እንጂ። ቢያዕ ፭፡፲፱ «ከእናንተ የታመመ ቢኖር የቤተ ክርስቲያንን ቀሳውስት* ይጥራ ዘይትም ቀብተው ይጸልዩለት» በሚለው ኃይለ ቃል አንድም ዘይት የተባለ የካህናቱ ጸሎት ነው። ዘይት የሚቀባ ሰው እጁን ሳይነካው እንደማይቀር ለምእመናን የሚጸልዩ ካህናትም ከሚጸልዩት ጸሎት ተጠቃሚዎች ናቸው።

ደ. ሳይታከቱ ማስተማር

ቃለ እግዚአብሔርን ማስተማር የመምህረ ንስሐ ተቀዳሚ ተግባርና ግዴታ ነው። «መምህር» መሰኘቱ ለሌላ ለምንም አይደለምና። ቀሊስ ማለትም አበ ሕዝብ ፤ መገሥጸ ሕዝብ ፤ መስተሰርየ ሕዝብ

ማለት ነው። ጌታችን በወንጌል «መብራትን አብርተው ከእንቅብ በታች ያኖሩታልን?» እንዳለ በየትኛውም መዓርግ ያለ ካህን መሾሙ ከአዳራሽ ገብቶ ፤ ከእልፍኝ ከትቶ ፤ ተሰውሮ ሲበላ ሲጠጣ ሊውል አይደለም። ይህን ቢያደርግ ብርሃኑ በሰው ፊት ሊበራ አይችልም። ሰዎችም እርሱን ተመልክተው በሰማያት ያለውን አምላክ ያከብሩ ዘንድ አይቻላቸውም። (ማቴ. ፭፥፲፮) ማስተማርን ትተው ቀሚላቸውን አንጽተው ለናፊላቸውን አንሰርተው ከተማ ለከተማ የሚዞሩ ካህናት ግን የእግዚአብሔርን ሕዝብ በድለዋልና ይቀጣሉ።

ቅዱስ ጳውሎስ «ወንጌልን ባልሰብክ ወዮልኝ!» ያለው ለዚህ ነው። (፩ኛ ቆሮ ፱፥፲፮) ይህ ሐዋርያ ባለማስተማር የሚመጣውን ዕዳ ጠንቅቆ ያወቀ በመሆኑ ከመናገር ባሻገር የእግሩ ጫማ ሦስት ጊዜ እንደ ሸንኩርት ተልጦ እስኪወድቅ ድረስ በማስተማር ለመምህራን አብነት ሆኖአል።

ካህን የቱንም ያህል የጠለቀ መንፈሳዊ እውቀት ቢኖረው ካለበትም ዕዳ ይሆንበታል። ሊያተርፍበት የተሰጠውን መክሊት በመቅበሩና ሊመጸውተው የተሰጠውን የትምህርት ሀብት ባለመመጽወቱ (ማስተማርም ምጽዋት ነውና) እግዚአብሔር ይጠይቀዋል። «ውሻ እየበላኝ የተማርሁትን ትምህርት እንዴት ለማንም እነግራለሁ?» እያለ የሚሰስት ከሆነ የተማረው ይከፈልበታል ፤ እውቀትን እንደገቡት ውሃ ማፍሰስ የሚቻለው አምላክ እንዳይሆን እንዳይሆን ያደርገዋል። «የእውቀትን መክፈቻ ስለወሰዳችሁ ወዮላችሁ! ራሳችሁ አልገባችሁም የሚገቡትንም ከለክላችሁ።» የሚለው እንዲህ ስላለው ሰው ነው። (ሉቃ. ፲፩፥፶፪)

«የተሰወረ ጥበብ እንደ ተቀበረ ወርቅ ነው ፤ የሁለቱስ ጥቅማቸው ምንድርን ነው?» ተብሎ በሊራክ የተነገረውም ይህንኑ

ነው። (ሊራ. ፳፥፱) ለዓመታት ከጉባኤ ጉባኤ እየዞረ ፤ መዛግብት እየዘረጋ ያከማቸውን የመንፈሳዊ እውቀት ሀብት የማያስተምረው ከሆነ ጥቅሙ ምንድርን ነው?

የቅዱስ ዮሐንስ ወንጌላዊ ዜና ሕይወት ሐዋርያው ያስተምራቸው ነበሩትን ደቀመዛሙርቱን ለብስቦ «ከማውቀው ትምህርት ከማንኛውም ጥበብ ሁሉ ያልነገርኳችሁ የሰወርኩአችሁ ነገር የለም። አብዝቼ አትረፍርፌ በሚገባ ከሲያል የምትጠበቁበትን ሌሎችንም የምትጠብቁበትን ነገርኳችሁ . . . ያስተማርኳችሁን ትምህርት ባታስተምሩ እኔ ከደማችሁ ንጹሕ ነኝ!» ብሎ እጁን በፊታቸው ታጠበ» ይላል።

በእርግጥም ተምሮ አለማስተማር «እኔ ያወቅሁትን ሌላው አይወቅ!» የሚል ምቀኝነት ነውና ያስጠይቃል። ይህ እንግዲህ ዕውቀትን ስለማካፈል የሚነገር ነው። ከዚህም ላይደርስ ግን መምህራ ንስሐ ለምእመናን ብዙ እውቀትን ባይሰጥ እንኳን ጽድቅን ከኃጢአት የሚለዩበትን እና ለመንግሥተ ሰማያት የሚበቁበትን ትምህርት ማስተማር ግዴታው ነው።

የማስተማርና ምእመናንን የመጠበቅ ኃላፊነታቸውን የማይወጡትን ካህናት ጌታችን ዳግመኛ በመጣ ጊዜ ከካህኑ ማግኘት ያለባቸውን መንፈሳዊ እንክብካቤ ባላገኙ ምእመናን ተገብቶ «በኃጢአት ከሥጋ ወደሙ ብክለክልና ብራብ ብጠማ በንስሐ ሥጋወ ደሙን አላበላችሁኝም! ፤ በኃጢአት ከማኅበረ ቅዱሳን (ከቅዱሳን ማኅበር) እንግዳ ብሆን በንስሐ አልተቀበላችሁኝም ፤ ከልጅነት ጸጋ ብራቁት በንስሐ አላበላችሁኝም ፤ በማዕዘረ ኃጢአት (በኃጢአት ማሰሪያ) ብታሰር በንስሐ ከእስራ አላበፈታችሁኝም!» ሲል ይወቅሳቸዋል። (ማቴ. ፳፭፥፱፻ ትርጓሜ)

የሰው ባሕርይው እንስሳዊና መልአካዊ ነው። እንስሳዊ ባሕርይው ምግብን ሲያጣ ይራባል። መልአካዊ ባሕርይው ደግሞ መንፈሳዊ ትምህርትን ሲያጣ ይራባል። «በምድር ላይ ራብን የምስድድበት ዘመን ይመጣል ፤ እርሱም የእግዚአብሔርን ቃል ከመስማት እንጂ እንጀራን ከመራብና ውኃን ከመጠማት አይደለም።» (አጥ ፳፥፲፩) የሚለው ቃል ለዚህ ማስረጃ ነው። ስለዚህ «በራብ አላበላችሁኝም» ማለት ለመምህራን «አላስተማራችሁኝም!» እንደማለት ነው።

መምህራኑ ንስሐ ካህናት መጋቢያን ቃለ እግዚአብሔር ናቸው። ካህን ማስተማር ግብሩ እንደሆነ የበለጠ ለማስረዳት ዘወትር በካህን እንደበት የሚነገርን አዋጅ መጥቀስ እንችላለን። ዘወትር በቅድስት ቤተ ክርስቲያን ተለምረ ማርያምን የሚያነብ ካህን በመቅድሙ ላይ «አኔ ለምእመናን ወንጌልን የማስተምርለት የጌታዬ እናቱ ማርያም ሆይ ደስ ይበልሽ!» በማለት በራሱ ላይ ያዳኛል። ለማያስተምር ግን ይህ ቃል ምንኛ ይከብድ?

ስለዚህም ምግብ ነፍስ የሆነውን ቃለ እግዚአብሔር ለነፍሳት ሁሉ መመገብ ይጠበቅባቸዋል። «ካህናት አዕይንተ እግዚአብሔር/ የእግዚአብሔር ዓይኖች ናቸው። ሕዝቡን ካላስተማሩ ግን ክብር ይግባውና እግዚአብሔርን ዕውር ያሰኙታል።» በማለት የሚነገረውም የሐላፊነታቸውን ክብደት ለመግለጥ ነው።

፪. ያለ ማድሳት ሁሉን ማገልገል

ካህናት የእግዚአብሔር ፈቃድ አስፈጻሚዎች ናቸው። የእግዚአብሔር ፈቃድ ደግሞ «ሰዎች ሁሉ እንዲድኑና እውነቱን ወደማወቅ እንዲደርሱ ነው።» አባቶች «ለነፍሳት ሁሉ ቃሉን መመገብ» አለባቸው ሲባል ዕድሜን ፣ ጾታን ፣ ዘርን ፣ የኑሮ ደረጃን ፣ የመንፈሳዊ ሕይወት ጥንካሬን ሳይለዩና ሳይመርጡ ሁሉንም ማስተማር

እና ማገልገል አለባቸው ለማለት ነው።

❖ በጾታ እና በዕድሜ ስለመለየት

ከላይ እንደተገለጸው ቃለ እግዚአብሔር የነፍስ ምግብ ናት። ነፍስ ደግሞ እንደ ሥጋ በጾታ በዕድሜ የምትመዘን አይደለችምና ካህናት ሴት ፤ ወንድ ፤ ሕጻን፤ አረጋዊ ሳይሉ ቃሉን መመገብ ይገባቸዋል። ይህን ስንል ዕድሜንና ጾታን ያገናዘበ ትምህርት የመስጠት አስፈላጊነት እንዳለ ሆኖ ነው። ጌታችን ብርስፌንያ የምትባለውን ሳምራዊቷን ሴት ምሁራኑ አሪት (አሪትን የተማሩ) አይሁድ ያላመኑብኝን ይህች ሴት እንዴት ታምንብኛለች? ሳይል በማስተማሩ ሐዋርያቱን አስደንቋቸው ነበር። (ዮሐ ፱፥፳፮) እነርሱም ለሴቶች ጉባኤን ዘርግተው ማስተማራቸው መንፈሳዊ ትምህርት ጾታን ሳይለይ የሚፈጸም አገልግሎት መሆኑን ያስረዳል። (ሐዋ ፲፮፥፲፪)

በዕድሜም ቢሆን ጌታችን ክርስቶስ «ሕጻናትን ተዉእቸው ወደ እኔ ይመጡ ዘንድ አትከልክሉኝቸው» በማለት የተናቁትን ሕጻናት ከትምህርቱ ሳይለይ በመባረኩ ለቤተ ክርስቲያን የሚጠቅሙ ሆነዋል። ሕጻናት የተዘራባቸውን ቶሎ የሚያበቅሉ አማንያን ናቸውና በንጹሕ የልጅነት አእምሮአቸው ፍቅረ እግዚአብሔር ቢላልባቸው ፈሪሐ እግዚአብሔር ቢያድርባቸው ለቤተ ክርስቲያንም ለሀገርም ይበጃሉ። ቅዱስ አለ እስክንድሮስ ሕጻኑን አትናቴዎስን ለቤተ ክርስቲያን ዐምድ ለመሆን እንዲበቃ ያደረገው ከጨዋታ ሜዳ ጠርቶ መሆኑ ለዚህ ጉልሕ ማስረጃ ነው። ስለዚህ ካህናት «ሴት ናት ምን ይጠቅማታል?» «ሕጻን ነው ምን ይረባዋል?» ሳይሉ ጾታና ዕድሜን ሳይለዩ ሊያስተምሩ ይገባል። አንድ የታሪክ ሰውም «የዓለምን ሕፃናት ስጡኝና በመጪው ዘመን ዓለም ሁኑ እኔ የምከተለውን ሃይማኖት ተከታይ እንዳሆን አደርገዋለሁ» እንዳሉ ይነገራል። ይህም ሕጻናትን መያዝ ነገን መያዝ

መሆኑን ያስረዳል። ካህናት ለሕጻናት የሚያሳዩት እንክብካቤ ሕጻናቱ ለቤተ ክርስቲያን የሚኖራቸውን እይታ የሚወስን ነው።

አንዳንድ ጊዜ ዕድሜያቸው ንስሐ ለመግባት የሚያስችል ሆኖ ለአካለ መጠን ግን ያልደረሱ ልጆች ወደ ካህን ቀርበው ቀኖና ሲጠይቁ «አንተማ /አንቺማ ገና ሕጻን ነሽ ምን ኃጢአት አለብህ/ሽ?» ተብለው የሚመለሱበት ጊዜ አለ። ነገር ግን የአምላክ ቸርነት ወደ ንስሐ መርቶት ኃጢአትን ከሥሩ ሊነቅል ፣ ገና በሕጻንነት ዕድሜው ከኃጢአት ጋር ሊዋጋ የመጣን ሕጻን ዕድሜው ለነብዜና ለጸጸት እስኪበቃ ድረስ አክብሮ መስማትና ተገቢውን ምክርና ተግባር መስጠት ያስፈልጋል እንጂ አሳፍሮ መመለስ አይገባም። በሕጻን አእምሮው በደል መስሎ የታየው ነገር በደል የሚባል ባይሆን እንኳን ትሕትናንና ኃጢአትን መናዘዝ እንዲለምድ ሲባል በጥንቃቄ ማስተናገድ ይገባል።

ከዚህ ባሻገር በተለይ በከተሞች አካባቢ የሚያድጉ ሕጻናት በዕድሜ ብዙም ከፍ ሳይሉ ለኃጢአት የሚጋለጡ ናቸውና «ምንም አይሠሩም» ብሎ መደምደምም አይገባም። በተጨማሪም ካህን ልዩ ልዩ ዓይነት የከበደ ኃጢአትን ከተለያዩ ተነሳሪያን የሚሰማ ቢሆንም የአንዱን ዘክንዳ እያነጻጸረ «የአንተ ቀላል ነው አንተማ ምን አደረግህ . . . » እያለ ብዙ ያልበደሉትን ማደፋፈር የለበትም። በሕጻንነቱ ንስሐ የሚገባን ልጅ ካህኑ ገና ሕይወቱ በኃጢአት ሳይቆሽሽ ሊጠብቀው ይችላል።

❖ በዘርና በቋንቋ እስመሲያየት

ካህናት ለሕዝቡ ሁሉ አባት ይሆኑ ዘንድ የተሾሙ ሁሉ «አባ አባት» የሚላቸው ናቸው። ይህን የብዙኃን አባትነት ለመወጣት ደግሞ ከወገንተኝነት መላቀቅ ያስፈልጋል። የጉራጌና ሐድያና ስልጤ አህጉረ ስብከት ሊቀ ጳጳስ የነበሩት ብፁዕ አቡነ መልክ ጼዴቅ በአንድ መንፈሳዊ

መጽሐት ላይ ከጸፉት ጽሑፍ ላይ ያነበብኩትን ሀሳብ እዚህ ላይ ባነግሳው የበለጠ ነገሩን ግልጥ ያደርገዋል። አብራም (አበውተዳን /የጥቂቶች አባት/) የነበረው አብርሃም (አቡ ብዙኃን /የብዙዎች አባት/) ለመሆን የአባቱንና የዘመዶቹን ሀገር እንደተወ የብዙ ምእመናን አባት የሚሆኑ በየትኛውም የክህነት መዓርግ ያሉ ካህናትም አባትነታቸውን ለመወጣት ከወገንተኝነት መላቀቅ ያስፈልጋቸዋል።

ካህን መንፈሳዊ አገልግሎትን ለመስጠት ዘር የሚለይ ከሆነ ለማስተማርም ፣ ለመባረክም የሚመርጠውና የሚንቀው ካለ የክርስትናን ጽንሰ ሐሳብና የኩላዊት ቤተ ክርስቲያንን እስተምህሮ ያዛባል። «የመንግሥተ ሰማይ ዜጎች ናችሁ!» ብሎ ለምእመናን ለማስተማር እንደምን ይቻለዋል?

ካህን የእግዚአብሔር መልእክተኛ ነው። እግዚአብሔር ደግሞ የሚንቀው ዘርና ወገን የለም። ለቅዱስ ጴጥሮስ እንዳሳየው፡- «በራኔይ ሰማይ ተከፍቶ በአራት ማዕዘን የተያዘ ታላቅ ሽማ የሚመስል ዕቃ ወደ ምድር ሊወርድ አየ። በዚያውም አራት እግር ያላቸው ሁሉ አራዊትም ፣ በምድር የሚንቀሳቀሱት የሰማይ ወፎችም ነበሩበት ፤ «ጴጥሮስ ሆይ ተነሳና አርደህ ብላ» የሚል ድምጽ ወደ እርሱ መጣ ጴጥሮስ ግን፡- «ጌታ ሆይ አይሆንም! እንዳች ርኩስ የሚያስጸይፍም ከቶ በልቼ አላውቅምና» አለ። ደግሞም ሁለተኛ «እግዚአብሔር ያነጻውን አንተ አታርክለው!» የሚል ድምጽ ወደ እርሱ መጣ ይህም ሦስት ጊዜ ሆነ። ወዲያውም ዕቃው ወደ ሰማይ ተወሰደ።» (ሐዋ ፲፥፲፩-፲፮)

ይህ ራኔይ አንዳንዶች አለቦታው እንደሚጠቅሱት ለሌላ የታየ ሳይሆን የቅዱስ ጴጥሮስን አመለካከት ለማረም የታየ ነው። በአራት ማዕዘን የተያዘው መጋረጃ በአራቱ ወንጌላውያን የተጻፈች የወንጌል ፣ እንስሳቱም፣ አእዋፍ - የነቢያት የካህናት ፣ አራዊት - የምዕመናን

አሕዛብ ፤ እንስሳት- የምእመናን አስራኤል ምሳሌ ናቸው። «አርደህ ብላ» ማለቱ «አሕዛብን አስቷል» ሲል ነው ሁሉም ሲያርግ ማየቱ እስራኤላዊውም አሕዛቡም ያመኑ ሁሉ በአንድነት መንግሥተ ሰማያት የመግባታቸው ምሳሌ ነው። ይህን ሲያስረዝቡም በቁጥር ፳፰ ላይ «ለእኔ ግን እግዚአብሔር ማንንም ሰው ርኩስና የሚያስጸይፍ ነው እንዳልል አሳየኝ» በማለት ቅዱስ ጴጥሮስ ተናግሮአል። ስለዚህ ቃለ እግዚአብሔርና መንፈሳዊ አገልግሎት የማይገባው ወገን / ጎሣ የለምና ዘር ሳይለዩ አስተምሮና መክር ለመንግሥተ ሰማያት ማብቃት የመምህራን ኃላፊነት ነው።

❖ በምግባር ስለመሰደድ

ከምእመናን ወገን በጎዎች እንዳሉ ሁሉ ምግባራቸው ያልቀና ፤ መንፈሳዊነት የሌላቸው ፤ አለባበሳቸው ፤ አነጋገራቸው አኗኗራቸው ሁሉ ከሥርዓት የወጣ የሆኑ አሉ። ካህናት የእነዚህም ሁሉ አባቶች ናቸውና ሳይጠየፉና ሳይንቁ ማስተማር አለባቸው። የምእመናንን ሕይወት ማስተካከል ፤ የተቃናውን ብቻ ሳይሆን የተጣመመውንም ማቅናት የካህን ድርሻ ነው።

ጌታችን በወንጌል «ሕመምተኞች እንጂ ባለጤናዎች ባለ መድኃኒት አያስፈልጋቸውም . . . ኃጢአተኞችን ወደ ንስሐ እንጂ ጸድቃንን ልጠራ አልመጣሁም» በማለት እንደተናገረ (ማቴ ፱፥፲፪) በኃጢአት ድውያን ነፍስ የሆኑትን መቀበልና ፈውስን መስጠት የካህናት ሓላፊነት ነው። ስለዚህ በበጎ ምግባር የጸኑትን ብቻ ሳይሆን በጎ ምግባር

⁹ መብላት በመጽሐፍ ቅዱስ ትርጓሜ ማስተማር ተብሎ ይተረጎማል። ለምሳሌ ጌታችን በዮሐ፤፡፱፡፱፱ ላይ «እናንተ የማታውቁት የምባለው መብል አለኝ» ሲል ማስተማሩን መብላት ብሎታል። በመጽሐፈ ኢሳይያስም «ቅቤና ማር ይበላል» ተብሎ የተጻፈው ብሉይና ሐዲስን ያስተምራል ተብሎ ይተረጎማል። /ኢሳ.፯፥፲፱/

የሌላቸውንም የጊዜው ድክመታቸውን ታግለው በየውሀት መንፈስ ሊያቀኑ ይገባል። ሐኪም ጤነኞችን ብቻ ካልሆነ በጣምታመሙትን አሳክምም ካለ ሐኪምነቱ ትርጉም ያጣል። ከካህንም ጥሩዎችን ብቻ ልጅ አድርጎ እየያዘ ብልሹዎችን ከሸሸ የአባትነቱ ትርጉም ያጣል። ኃጥእን ከጸድቅ ምእመናን ክመናፍቅ ሳይለይ ዝናብና ፀሐይን የሚያወጣ አምላክ አገልጋይ መሆኑም ያጠራጥራል። /ማቴ. ፭፥፱፭/

¹⁰ መሽራው ክርስቶስ በገዛ ሥጋና ደሙ ዕድምተኞችን በሚጋብዝባት ሰርግ ቤት በቅድስት ቤተ ክርስቲያን ከሰርጉ ይታደሙ ዘንድ የሚጠሩት በሠርጉ ቤት መንገድ ላይ ያሉ ሁሉ ናቸው። እንዲህ ተብሏልና «እንግዲህ ወደ መንገድ ሄዳችሁ ያገኛችሁትን ሁሉ ወደ ሠርጉ ጥሩ አለ እነዚያም ባሮች ወደ መንገድ ወጥተው ያገኙትን ሁሉ ክፋውችን በጎዎችንም ሰበሰቡ። የሠርጉንም ቤት ተቀማጮች ሞሉት» (ማቴ ፳፪፥፱፥፲) በዚህ ኃይለ ቃል «ክፋዎችን በጎዎችንም ሰብስቡ» የሚለው ሐረግ የበለጠ ካላይ የተገለጠውን ሀሳብ ያብራራዋል በምግባራቸው ክፉ የሆኑትንም ጥሩላቸው ማለት ነውና። ስለዚህ ካህናት ድክማትንም ወደ መንፈሳዊው ማዕድ ሊጠሩ ይገባል። ከዚህም አልፎ «ለደካሞች እጠቅም ዘንድ ደካማ ሆንሁ» እንዳለ ሐዋርያው የደከሙትን ከሸክማቸው በማሳረፍ በርኅራኄ እንዲጠቅሙላቸው ከካህናት ይጠበቃል።

❖ በምድራዊ ክብር ስለመሰደድ

ስዚህች ዓለም ኑሮ በሰዎች መካከል በምድራዊ ሀብት ፤

¹⁰ «መኑ ዘርእየ መርዓዌ ዘይጠብህ ሥጋሁ በጊዜ ክብክቡ ለዘይትበላዕ ለግመራ» «በገዛ ሥጋው ዕድምተኞቹን የሚጋብዝ መሽራን ያየ ማን ነው?» ሥርዓተ ቅዱስ መገበያ

በምድራዊ ሥልጣንና በምድራዊ እውቀት ልዩነትና መበላለጥ ይኖራል። ይህም ለብዙ ማህበራዊና ሥነ ልቦናዊ ችግሮች መንሥኤ ይሆናል። በተለያዩ አገልግሎት ሰጪ ተቋማትም ሆነ በየትኛውም ሥፍራ የሚሰጠው አገልግሎትና መስተገንዶ እነዚህን ምድራዊ ነገሮችና የሰዎችን አፍአዊ ገጽታ ከግምት ውስጥ በማስገባት ነው። ይህ የዚህች ዓለም ሕግ ነው።

ቅድስት ቤተ ክርስቲያን የሥጋ ያይደለ የነፍስ አገልግሎት የሚገኝባት መንፈሳዊት ሥፍራ ናት። በውስጧም ያሉ አገልጋዮች መንፈሳውያን እንደሚሆኑ ይጠበቃል። በሥጋ እንጂ በነፍስ መበላለጥ የለምና ለቤተ ክርስቲያን የሚሰጥ አገልግሎትም ያለ ማበላለጥ ሊሰጥ ይገባል። አገልጋዮች ካህናትም ሆኑ መምህራን ሰዎችን በምድራዊ አቋማቸው ፣ በሀብታቸው ፣ በሥልጣናቸው ሳይሆን በነፍሳቸው ተመልክተው ማገልገል ይጠበቅባቸዋል።

ካህኑ ባለጠጋው በጎ ነገር ሲናገር «አያችሁልኝ ይህን የመላእክት ቅዳሴ» እያለ እያደነቀ፣ ክፉ ሲናገር ደግሞ «ጌታው እንጂ እንዲህ ማለታቸው ነው» እያለ ነገሩን እያቃናለት ፤ ደፋውን ግን በጎ ሲናገር «አይት አሁን እኮ በጎ የተናገረ መስሎት ነው » እያለ ነገሩን እያቃለለ ክፉ ሲናገር ደግሞ «እግዚአብሔር ያጥፋህ!» እያለ የሚኖር ከሆነ «ወኢትሢጥ ብኩርናክ እንበይነ መብልፅ / ለምግብ ብለህ ብኩርናህን (ክብርህን) አትሸጥ» የሚለው ቃል ይወቅሰዋል። (ዓይ.ዘሠሊ. ፳፪+፭)

መጽሐፍ ቅዱስም ደፋውንም ሀብታሙንም የፈጠረ አንድ እግዚአብሔር መሆኑን ለማዘከር «ሁላችንም አንድ ለባት ያለን አይደለንምን?» በማለት ይገሥጻዋል (ሚል.፪፥፮) መምህረ ወንጌል ካህን ሆኖ ሳለ ለዚህ «ጎልፈቱ ቅድመ አስተርእዮቱ» ለሆነ ብዕል ዓለም

(ማሳፋ ከመታየቱ በፊት ለሆነ የዚህ ዓለም ሀብት) ከተገዛ እንደምን ለምእመናን ዓለምን ስለመተውና ለመንግሥተ ሰማያት ሲሉ መከራን ስለ መቀበል ሊያስተምር ይችላል?

አንድ ካህን እየሔዱ የሚገባኛው ፣ ጠባል የሚረጫው ፣ ሲታመመ የሚጠይቀው ፣ ሲሞቱ የሚያጽናናው ባለጸጎችን ብቻ ከሆነ ምእመናን ለካህናት ያላቸውን አክብሮት ይቀንሰዋል። ለድሮች ፊት እየነሣ ባለጸጎች ጌት የሚሸቆጠቁጥ ካህን ክብሩን እያዋረደ ነው። ምንም ሳይጠቀምም ክብሩን ያጣል። እንደ አንድ ቱብ፡-

አንድ ባለጠጋ ታምሞ ለሞት ደርሶ ሳለ ይህ ካህን ከዚህ ሰው ሳይለይ «አይዞህ አትሞትም! ብቻ ገንዘብህን ተናዝዝ» እያለ ይወተውተው ነበር። በዚህ ሰዓት አንዲት ደፃ ባልቴት ልትሞት እንደሆነና ሥጋ ወደሙን እንዲያቀብላት መልእክት ይደርሰዋል። ይሁንና ይህ ካህን «አንዲት ይህን የክብረ ሰው ትቺ እንዳለሁ?» በማለት ይመልሳል። በእግዚአብሔር ፈቃድ ይህች ባልቴት ሥጋ ወደሙን ተቀብላ በክብር አረፈች። ካህኑ ግን ደጅ የጠናው ባለጸጋ ምንም ሳይሰጠው ሞተ ከድካምም በቀር ያገኘው ነገር አልነበረም። ነገር ግን ያጣው ክብርና የሚጠብቀው ቅጣት ብዙ ነው። ተአምሩም ሲያበቃ «ወውእቱስ ቀሲስ አልቦ ዘረከበ ወኢምንተኒ ዘእንበለ ጸማ ወድካም» «ይህስ ካህን ከድካምና መክራ በቀር ምንም አላገኘም» ይላል። (ተአ.ማር. ፳፻፺፭)

ካህን በገንዘብ ብቻ ሳይሆን በምድራዊ እውቀትና በሥልጣን ከፍ ያሉ ሰዎች ቢገጥሙት ከካህነት የሚበልጥ ክብር የለምና ከትሕትና ባሻገር በበታችነት ስሜት ሊሸቆጠቁጥና ማዕርጉን ሊጥል አይገባም። ክብሩን እዋርዶ ቢቀርባቸው ይወድዱኝ ያላቸው ይንቁታል። በሥጋዊ

ነገር የከበሩ ሰዎችን ካህኑ እንደማንኛውም ምእመን ሊመለከታቸው ያስፈልጋል።

ለምድራዊ ሀብትና እውቀት የተጋነነ አድናቆት ያለው ካህን በእርሱ አባትነት የንስሐ ልጁ መከራት ሲገባው እርሱ በንስሐ አባትነቱ ኮርቶ «እገሌ አኮ የእኔ ልጅ ንስሐ ልጅ ነው» እስኪል ይደርሳል። ይህም ክብርን አለማወቅ ነው። ካህኑ ሲማር የኖረውን የቤተ ክርስቲያን ትምህርት ዝቅ እያደረገና እየተቆጩ ምድራዊውን የምእመንን እውቀት እያደነቀ የሚናገር ሲሆን አድማጭ ካህኑን ንቆ እንዲመለከት ያደርገዋል። ከዚህም አልፎ ምድራዊ ክብር ያላቸውን ሰዎች በሆነ ባልሆነው የሚያወድስና የሚመርቅ «ጸድቁ ፣ ትልቁ!» እያለ መወደስ የሚያበዛ፣ ባለጸጋ በሞተ ቁጥር «ከቡር ሞቱ ለጸድቅ በቅድመ እግዚአብሔር» የሚል ካህን የያዘው አባትነት ነው ወይንስ ባርነት ያስብላል። ዘመነኞችና ፌዘኞችም በካህናት እንዲቀልዱ በርን ይከፍታል።

፩. የንስሐ ልጆችን ሕይወት መከታተል

መምህረ ንስሐ ምእመናን የተሟላቸውን የኃጢአት ሽክም በሥልጣኑ ካራገፈላቸው በኋላ ዳግመኛ ሽክም እስኪጭኑ ድረስ ሊተዋቸው አይገባም። ቀስ በቀስ ከኃጢአት እየተለዩና የኃጢአትን ምንጭ እያደረቁ በመንፈሳዊ ሕይወት የሚበረቱበትና ትሩፋትን የሚሠሩበትን መንገድ መቀየስ ይጠበቅበታል።

በትሕትና ተንበርክኮ የደቀመዛሙርቱን እግር ያጠበ ጌታችን ማጠብን ብቻ ሳይሆን ማበሻ ጨርቅ ይዞ ማድረቅንም አሳይቶአልና ካህኑም አንድን ተነሳሚ ቀኖናውን አስፈጽሞ ኃጢአቱን ካጠበው በኋላ

በኃጢአት የራስ ማንነቱን እስኪያደርግበት ድረስ ሊተወው አይገባም። የዲያብሎስን ፈተና የሚቋቋምበትን መንገድ እየጠቀመው በየጊዜው ሊከታተለው ይገባል። ከነሱም «የነፍስ አባት» ነውና ሥጋ ጦልጥና ነፍስ ተጎድታ እንዳትኖር እየተከታተለ መንከባከብ ይገባዋል።

ዘር የዘራ ሰው ካላረመውና ካልተከተተው አይሆንም፤ ካህኑም የንስሐ ልጆቹን ካልተከታተለ ዋጋ አይኖራቸውም። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ለቅዱስ በርናባስ እንዲህ ነበር ያለው፡- «ተመልሰን የጌታን ቃል በተናገርንበት በየከተማው ሁሉ ወንድሞችን እንጎበኛቸው እንዴት እንዳሉም እንወቅ» (ሐዋ ፲፭፡፱፩)

በተለይ «እንዴት እንዳሉም እንወቅ» የምትለዋ ሐረግ ካህን የልጆቹን ወቅታዊ መንፈሳዊ አቋም በየጊዜው መገምገም እንደሚገባው ያስረዳል። ዕለት የማያደርሰውና ልጆቹን በቅርበት ለመከታተል የማይችል መምህረ ንስሐም ቢሆን ለሌላ መምህር እስካላሰረከበ ድረስ በመልእክትም ቢሆን አቅሙ በሚፈቅድለት መገናኛ ዘዴ የልጆቹን መንፈሳዊ ሕይወት መከታተል ይኖርበታል።

ቅዱስ ጳውሎስ «ፈታኝ (ዲያብሎስና ቢጽ ሐሳውያን) ምናልባት ፈተናአቸው ድካማችንን ከንቱ ሆኖ ይሆንን?» ብሎ እምነታቸውን ለማወቅ ጢሞቴዎስን ወደ ተሰሎንቄ ምእመናን እንደላከ «ጸድቅ ለእንስሳው ነፍስ ይራራልና» አባግፅ ምእመናንን የሚመራ አረኛ ካህን የሚያሻቸውን እውቀት በየጊዜያቱ የሚያስተምር የሚመክር ሲሆን ይገባል። (ምሳ. ፲፪፡፱)

አንድ ባለ መድኃኒት አንድን በሽተኛ ሰው ሊያድን በደክምና ጥቂት ሲሻለው ፈጽሞ ሳይድን መድኃኒት ማድረጉን ቺል ቢል ትጋቱ ሁሉ ከንቱ ይቀራል። በሽተኛውም ሕመሙ አገርሽቶበት ሊሞት

ይችላል። እንዲሁም መምህራ ንስሐ በደዌ ነፍስ (በኃጢአት) የተያዘን ምእመን በንስሐ ከመለሰው በኋላ መንከባከቡን ጀምሮ ቢተው ያ ተነሳሒ ዳግም ወደ ቀደም ግብሩ ይመለሳል። ዳግመኛም ወደ ንስሐ የመመለስ አዝማሚያው የጠበበና ለመንፈሳዊ ሕይወት የሚኖረው ሥዕልም «የተወሳሰበና አስቸጋሪ» የሚል ይሆናል። ስለዚህ መምህራ ንስሐ ለተነሳሒው የማያቋርጥ ክትትልን ማድረግ ይኖርበታል።

፩. ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ማስከበርና ሳይፈራ መገዛዝ

ሠራዊ ሥርዓት (ሥርዓትን የሠራ) ኢየሱስ ክርስቶስ ለቅድስት ቤተ ክርስቲያን መመሪያ ይሆን ዘንድ የሰጠውን ሥርዓት ያስከብሩ ዘንድ ያቆማቸው ዐቃብያን ሕግ ካህናት ናቸው። መጽሐፍም «ካህናትን ስለ ሕጉ ጠይቁ» ይላል። (ሐጌ ፪+፩) መምህራን ንስሐ ካህናት ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ማከበርና ምእመናን እንዲያከብሩ ማስተማሮና መከታተል አለባቸው።

ካህን ምእመናን ሥርዓትን ሲጥሱ ዝም ብሎ መመልከትም ሆነ ፤ እንዲያፈርሱ ማደፋፈር የለበትም። ለምሳሌ በፍትሐ ነገሥት ላይ «ከተሳውስትና ከዲያቆናት ወገን አንዱስ እንኩዋን ተደፋፍሮ ከደሚ ያልነጻቸውን ሴት ሥጋ ወደሙን ያቀበላት ከመዓርጉ ይሻር» የሚል ቃል ተጽፎ ይገኛል። (ፍ.ነገ.አ ፮)

ይህ ኃይለ ቃል በወር አበባ ወቅት ሥጋ ወደሙን መቀበል የማይገባ እንደሆነ ፤ ይህን ሲያውቅ ተደፋፍሮ ሥጋ ወደሙን ከግዳጅዋ ላልነጻች ሴት የሚያቀብል ካህን ቅጣት እንደሚገባው ያስረዳል። ይሁንና ከወር አበባ ባሻገር ሌሎች ወደ ሥጋ ወደሙ ከመቅረብም ሆነ የቤተ ክርስቲያንን ምሥጢራትን ከመፈጸም የሚከለክሉ ነባራዊ ሁኔታዎችን

አያወቀ የሚያልፍ ካህን እንደሚቀጣ ለመረዳት ይቻላል።

መምህራ ንስሐ የሆኑ ካህናት አንዳንድ ጊዜ ለልጆቻቸው ካላቸው በጎ ምኞትና ቶሎ ፍሬን ለማግኘት ከሚኖራቸው ጉጉት ለሥጋ ወደሙም ሆነ እንደ ተክሊል ላሉ መንፈሳዊ ምሥጢራት ገፋፍተው ያለ አውቀት እንዲገቡ ሊያደርጓቸው ይችላሉ። ይህ ግን ተገቢ አይደለም። ሳያለሰልሱ መዘራት ፍሬ እንደማይሰጥ ሳያስተምሩ መንፈሳዊ ምሥጢራትን ማስፈጸምም መንፈሳዊ ፍሬን አያስገኝም።

ለምሳሌ ምእመናን ስለ ሥጋ ወደሙ ምሥጢር ሳይረዱ ሥርዓቱንም ሳያውቁ ቢቀርቡ ዕዳ ሊሆንባቸው ይችላል። ሥጋ ወደሙን ለመቀበል በመጡ ጊዜ ከታላቅ አዳራሽ ገብተን ስንዴ ዳቦ በልተን የወይን ጠጅ ጠጥተን ሔድን እንዳይሉ ገብቤቱ ተለውጦ ሥጋ ወልደ እግዚአብሔር ደሙ ተለውጦ ደመ ወልደ እግዚአብሔር እንደሚሆን ሊያስተምራቸው ይገባል። «የጌታን ሥጋ ስለማይለይ ለራሱ ፍርድ ይበላልና ይጠጣልምና» (፩ኛቆሮ.፲፩+፩፱) እንዳለ ሐዋርያው።

ካህኑ ሳያስተምር ምእመናኑ የሚገባቸውን ቅድመ ሁኔታ እንደሚያሟሉ ሳያደርግ መንፈሳዊ ምሥጢራትን (እንደ ተክሊል፣ ቁርባን) ያስፈጸማቸው ምእመናን በኋላ የማይገባ ኑሮ ውስጥ ቢገቡ እንኳን «ሳላውቅ ተገፋፍቼ የገባሁበት ነበር ፤ እንዲህ መሆኑን ባውቅ ኖሮ አልገባበትም ነበር» ሊሉ ይችላሉ። ካህናት የሥጋ ወደሙ አጋፋሪዎች ናቸውና እንደቅዱስ ዲሜጥሮስ በትተው ኃጥኡን ከጻድቁ መለየት ባይችሉ ምእመናን በንስሐ ታጥበው ምሥጢሩን ተረድተው እንዲቆርቡ ማድረግ ይገባቸዋል። መዓርገ ቅስና በሚለጥ ጊዜ የሚገባውም ቃል ናህኑ ለሥጋ ወደሙ የታመነ እንዲሆን ያዝዛል። ካህኑን በሰማይ ወደ ሕይወት ዛፍ የሚወስደውን መንገድ እንዲጠብቅ በቆመው በኪሩብ የሚመስለው ሲሆን አውነተኛው የሕወት ዛፍ የሆነ

የጌታን ሥጋና ደም የማይገባው ሰው እንዳቀበል ካህኑ የመስቀልን ሰይፍ ይዞ መጠበቅ ሐላፊነቱ ነው። ይህ ሲባል ማናችሁም ፈጽሞ ሥጋ ወደሙን አትቀበሉ እስከማለት እንዲደርሱም አይደለም።

መምህራ ንስሐ ርኅራኄን ማሳየትም ሆነ ምእመናንን ማቅረብ ያለበት ያልተሰጣቸውን መብት በመስጠት አይደለም። ካህኑ በራሱ አስተያየት የሚሰጣቸው ከሥርዓት ውጪ የሆነ መብት መሰጠት የሚገባው ቢሆን ኖሮ «በድካማችን የሚራራልን» የተባለለት ሊቀ ካህናት ክርስቶስ በሥርዓት ውስጥ እንዲኖር ባደረገ ነበር። ሁሉን የሚያውቅ ፈጣሪ በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ከሠራው ውጪ ካህኑ «ለምእመናን የራራ» መሰሉት መብት ቢሰጥ ግን «ከፈጣሪ በላይ ለምእመናን ሐዛኝ ነኝ» እንደ ማለት ነው።

እንግዲህ ካህን ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ጥሶ የማይገባቸውን መብት ለምእመናን መስጠት አይገባውም፤ አይችልምም። ስንል ለምሳሌ ቅድመ ጋብቻ ሩካቤን መፍቀድ ፣ እሙኛዎችን ከተክሊል በፊት (ባልተሠራ ሥርዓት) ማማማል ፣ ተነሳሚያን የሚናዘዙትን ኃጢአት «ይህችማ ምንድር ናት?» እያሉ ኃጢአትን ቀላል እንደሆነ ማሳለብ ፣ በመቅረጻ ምስል (ቪዲዮ ካሜራ) ሊቀረጹ የማይችሉ መንፈሳዊ ሥርዓቶችን ፣ ምስጢራትን እንዲቀረጹ መፍቀድ የመሳሰሉት ቀለል ያሉ ማሳያዎች ናቸው።

በምእመናን ዘንድ መንፈሳዊ ዝለትና ሥርዓትን መጣስ በሚከሰትበት ወቅት መምህራ ንስሐ የሆኑ ካህናት ጠንክር አድርገው የመገሰጽ መብትና ግዴታ አለባቸው። ካህናት የሚገሥጹት ምእመን ንጉሥ ፣ ባለጸጋ ፣ ባለሥልጣንም ሊሆን ይችላል። ይሁንና መከረውና

ገ/ሥጸው ከከፋ መንገድ ባይመልሱት «ደሙን ከእጅህ እፈልጋለሁ» ብሎ የሚጠይቃቸው አምላክ አለና ሳይፈሩ ሊገሥጹ ይገባል። (ሕዝ ቤተ 1፡10) ተግሣጽ አልቀበልም ባይም ከሆነ አባትነትን እስከ መተውና «ከደምህ ገጽሐ ቅኝ» እስከ ማለትም ወዳደነትን ፣ ጥቅምን ፣ አጣለሁ ሳይሉ እስከ ማውገዝም ሊዘልቅ ይችላል።

ተግሣጾቸውን ባይሰማ ሚማቸውን እያራገፉ «አኛ ደክምኝላችሁ በእምቢተኝነታችሁ ቀረባችሁ» እንዳሉ ሐዋርያት ተመክሮ የማይሰማን ሰው በጊዜ ማሰናበት ይገባል። ነቢይ «ቦኑ ዘየሐርስ ቻሎ አሚረ የሐርስ / የሚያርስ ሁልጊዜ ያርሳል?» (ኢሳጳጵ 38፡1) እንዲል በትዕግሥት የሚገባውን ከመናገር በኋላ አልሰማ ያለውን መወትወት ንቀትን ማትርፍ ነው። ይሁንና ካህን የነፍስ ልጁ የሆነውንም ያልሆነውንም ምእመን በከፋ ግብር ሊያገኘው ቢሰማውም ባይሰማውም የመገሰጽ ግዴታ ግን አለበት።

ብፁዕ አባታችን አቡነ ቀውስጦስ «ይግባኝ ለክርስቶስ» በሚል ደንቅ መጽሐፋቸው ላይ ያሰፈሩት ሀሳብ ይህን የበለጠ ያጠናክርልናል። የማይገባ ሥራ የሚሰሩትን ሁሉ ሳይፈሩና ሳያፍሩ መገሠጽ የካህናት ኃላፊነት እንደሆነ ከገለጡ በኋላ «ፀሐይ የሚሞቀኝ የለም ብላ ከመውጣት ፣ ወንዝም የሚጠጣኝ የለም ብሎ ከመፍሰስ እንደማያቋርጥ ሁሉ መምህራንም የሚሰማን የለም ብለው ዝም ማለት የለባቸውም። ጌታ ባይሰሙም ለአይሁድ ነግሮአቸዋል» ብለዋል (ይግባኝ ለክርስቶስ ገጽ 125)

ካህን ለተግሣጽ እንዳይቸገር እስቀድሞ ከተነሳሒያኑ ጋር የዝምድናም ሆነ የጥቅም ትስስር ባይኖረው ይመረጣል። ምክንያቱም

ኋላ ችግር ሲከሰት ፣ ሃይማኖት ሲጎድል ፣ ሥርዓት ሲፈርስ ውለታን ማሰብና ይሉኝታ ይመጣል። ዝምድና ያለው ከሆነ «የዘመድ ቁስ ሲፈታ ያለቅስ!» እንዲሉ ጠንክሮ ለመገሠጽና ቁርጥ ውሳኔን ለመስጠት ሊያቅተው ይችላል። ቀደምት ኢትዮጵያውያን ካህናት የምእመናንን ቤት ጠበል የሚረጩት አርብና ረቡዕ እንዲሁም በጾም ቀን ነበር። ይህን የሚያደርጉት በነጻነት ከመገሠጽና ከማስተማር የሚከለክላቸው ነገር እንዳይኖር ነበር።

የጥቅም ትስስር ደግሞ ከዝምድና የባለ ነው። ኢሳይያስ ነቢይ ንጉሥ የዝያንን ለመገሠጽ እንቅፋት የሆነበት ግብረ በል መሆኑ አይደለ? ይህ ነቢይ የምድራዊ ንጉሥን ግርማ ፈርቶ ቤተ መቅደስን ሲጻፈር ዝም ብሎት ነበር። ለዚህም ነው ንጉሡ የዝያን በሞተበት ዓመት እግዚአብሔር «የፈራሽው ንጉሥ ሞተ እኔ ግን በዙፋኔ አለሁ!» ሲል ከፍ ባለ ዙፋኑን ላይ ሆኖ የታየው። (ኢሳ. 38፡1-4)

ከፋ ነገር ሲደረግ አይቶ ዝም ማለትም በካህን ላይ ፍርድን ያመጣል። «የሚፈረድበትም የበደለ ብቻ አይደለም። ኃጢአት ሲሠራ አይቶ ዝም ያለውም ነው እንጂ። አርቡ የበደለ ሆኖ አይደለም አይቶ ዝም ስላለው ነው እንጂ ፤ በኃጢአቱም መስለው በእንዲት ፍርድ ይፈረድባቸዋል።» (ሃይ. ዘሠለስቱ ምዕት 2)

መንፈሳዊ ሹመትን «ሽህ ሞት» የሚያሰኘውም ይኸው ነው። ካህን ለራሱ ምንም ጻድቅ ንጹሕ ቢሆን እንኳን ተግባራዊ ካለበትም በሕዝቡ ኃጢአት ይፈረድበታልና ነው። ካህኑ ዓሊ በልጆቹ ምክንያት እንደ ሞተ መምህረ ንስሐውም በልጆቹ በደል ይጠየቃል። ሐዋርያው ቅዱስ ያዕቆብ «ወኢይኩኑ እምውስተትኩሙ ብዙኃን መምህራን ፤

አጋዊን ተአምሩ ከመ እንተ ተፃቢ ደይኔ ገህነሰ / ወንድሞች ሆይ ከእናንተ ብዙዎች አስተማሪዎች አይሁኑ የባለውን ፍርድ እንድንቀበል ታውቃላችሁ።» (ያዕ 1፡8) በማለት በመልእክቱ እንደተናገረ መንፈሳዊ ሹመት ትልቅ ኃላፊነትና ዕዳ ነው። አባ መቃርዮስ የተባለ ሊቀ ጳጳስ ከወላጅ እናቱ የተማረውም ይህንን ነበር።

ይህ አባት በሕጻንነቱ መንኖ (ዓለምን ንቀ) ወደ ገዳም ይገባል። ኋላ መብቃቱን አይተው ለእስክንድርያ ሊቀ ጳጳስ አድርገው ሾሙት። እናቴን «የምሥራች ተሾምሁ!» ብላችሁ ንገሯት ብሎ መልእክተኞችን ላከ። ሄደው ቢንግሯት ቀና ብላ መልስ ሳትመልስላቸው ተረች። ተመልሰው ሄዱ። «ምን ብላ ነው?» ብሎ አልባለ ሲመቱን (የሹመት ልብሱን) ለብሶ ማንበፍን አስከትሎ ሄደ። «እናቴ ተሾምሁ!» አላት። ቀና ብላ ሳታየው ተረች። «ምነው አላወቅሽኝም ልጅሽ እኮ ነኝ» አላት።

እርሷም «አንተ አላወቅህም እንጂ እኔስ አውቄላለሁ ፤ ዛሬ በሹመት ልብስ አገጠህ ካይህ (ከማይህ) በልብሰ መግነዝ ተተብትበህ ወደ መቃብር ስትወርድ ባይህ ይሻለኝ ነበር» አለችው። ደንግጦ «ምነው እናቴ?» አላት። «እስከ አሁን የምትጠየቀው በራስህ ኃጢአት ብቻ ነበር ፤ ከእንግዲህም በሕዝቡ ሁሉ ኃጢአት ሲፈረድብህ አይደለምን?» አለችው። «ይህ የእናቴ ቃል ተግማጽ ሆኖኝ እስከሞት ድረስ ከማስተማር አላርፍም!» ብሏል።

ካህን በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ውጪ ምንም ነገር ሲፈጽም ከተመለከተ ወኪልነቱ የቤተ ክርስቲያን ነውና ጠንክሮ መገሠጽ ፣ ለሚ ካጣም እንደ ቅዱስ ጳውሎስ «ከደሙ ንጹሕ ነኝ» ማለት ይገባዋል። (ሐዋ. 13፡12) «ቤተ ክርስቲያንን ባይሰማት እንደ አረመኔና ቀራጭ ይሁንልህ» (ማቴ 13፡12) ተብሎ እንደ ተጻፈ የቤተ ክርስቲያን

አባቶችን የማይሰማ ከሆነ ቤተ ክርስቲያንን አልሰማምና ከዚያ ሰው ጋር መታባበር አይገባም።

በፍትሐ ነገሥት ላይ «አጎትማማችን ወደ አገባ ሰው ሰርግ ቄሱ ለምሳ አይሂድ» የሚል ቃል ተጽፎአል። ይህ ትእዛዝ ከላይ ሲታይ አንድን ድርጊት አስመልክቶ የተነገረ ቢመስልም በውስጡ ግን ብዙ መልእክት ያስተላልፋል። «አጎትማማችን ማግባት» በክርስትና የተከለከለ ነው። ይህን የፈጸመ ሰው ጋብቻ ላይም መታደም ለካህን አይገባም።

ከዚህም አልፎ በጋብቻ ሥርዓት ላይ ሌሎች በርካታ የተከለከሉና መፈጸም የሌለባቸው ነገሮች አሉ። እነዚህን የቤተ ክርስቲያን ትምህርቶች እያወቀ የሚጥስ ሰው ሰርግ ላይ መገኘትም ለካህን አይገባም። ለምሳሌ በሥጋ ወደሙ መፈጸም የሚገባውን የጋብቻ ሥርዓት «በዓለማዊ መንገድ ካልፈጸምን» የሚሉ ምእመናን ሊኖሩ ይችላሉ። በዚህ ወቅት ካህኑ የሚገባውን ተግዣጽ ከተናገረ ወዲያ ባይሰሙት ትቶ መሄድ ይኖርበታል እንጂ «ካላችሁ ይሁን» ብሎ ከሰርጉ ታድሞ በሚዘፈንበት መድረክ ጸሎት ሊያደርስ የሚቆም ሊሆን አይገባም።

ለዚህ ታሪክ በተጥታ አርአያ የሚሆኑ አንድ አባትን ልንጠቅስ እንችላለን «መምህር ወመገሠጽ ዘኢያደሉ ለገጽ» ባለው ሐዋርያዊ መጠሪያ የሚወሰኑት አቡነ እንድርያስ ተዳማዊ የንጉሡ የአጼ ጋይለ ሥላሴ ቤተሰብ የሆነች ልጅ በዓለማዊ ሰርግ ስታገባ በዓለማዊ ሰርግ አልታደምም ባለው መቅረታቸው ለካህናት ትልቅ ምላሴ ነው።

ሕገ ቤተ ክርስቲያንን አልከተልም የሚል ካለ ንጉሥም እንኳን

ቢሆን ካህን ሊገሥግሙ ይገባል። የካህኑ ሥልጣን ከንጉሡ ይበልጣልና። በ፲፫ኛው መቶ ክፍለ ዘመን በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ የተፈጸመው ክስተት ልብ የሚሳካ ነበር። አጼ ዓምደ ጽዮን ከአባቱ ዕቁባት መካከል አንዷ የነበረችውን «ገድለ አርን» (ዛንመንገላ) የምትባል "ዕቅብት «በሚስትነት ካልያዛት መንግሥቱን እንደማይጸና» ጠንቋዮች ነግረውት ነበር። የእነርሱን ቃል የያዘው ንጉሥ ሴቲቱን በሚስትነት ይዟት መኖር ጀመረ።

በወቅቱ የነበረው ጳጳስ አባ ያዕቆብ ቢገሥጸውም ከጠንቋዮች በተሰጠው ክፉ ምክር የተሞላው ጦረኛ ንጉሥ «የልወለደችንን ባገባ የሚከለክለኝ የለም!» በማለት አሻፈረኝ አለ። ጌላ ይህ ንጉሥ በሥርዓተ ቅዳሴ ጊዜ ሥጋ ወደሙን ሊቀበል ሲመጣ በወቅቱ ሠራዊ ካህን የነበረው ጳጳሱ አባ ያዕቆብ «የተቀደሰውን ሰውሾች አልሰጥም!» በማለት ገሥጸ መለሰው። አብረው የነበሩት ካህናትም የጳጳሱን ቃል ተቀብለው ተናገሩ።

ንጉሥ ዓምደ ጽዮን አሊህን ቀሳውስት ጠርቶ ግብጻዊውን ጳጳስ እንዳይሰሙ ቢያስፈራራቸው በንጉሡ እንሾም እንሸለም ሳይሉ «መኝታህን ያረክስህ ነህ!» በማለት መልሰውለታል። በሥርዓተ ቅዳሴም ስሙን አንጠራም አሉ፤ መከራን ቢያጸናባቸውና ቢያሥራቸውም ካህናቱ ግን ጽኑዓን ነበሩ። በተለይ ከጳጳሱ ቀጥሎ ንጉሡን የገሠጸው ካህን አባ አኖሬዎስ ብዙ ስቃይ ጸንቶበት ነበር። በስተ መጨረሻ በካህናቱ ጥበቃትና ጽንዓት ንጉሡ ተጸጽቶ ተመልሷል።

«አ ካህን ለእመ ርኢክ ዕውቀ ጋጢአቶ ለብእሲ ኢያፍርኅክ»

¹¹ ዕቁባት ብዙ ተጥር ሲሆን በነጠላ ሲነገር «ዕቅብት» ነው።

ሰይፍ ወሊሰደቅ / ካህን ሆይ የታወቀ የሰውን ኃጢአት ብታይ ሰይፍ ወይም ቀስት አያስፈራህ።» (ድርሳን ጽዮን ዘረቡዕ) እንዲል ፊትን አይተው ሳያደሉ ፤ ዘመን የወለደውን ፤ ንጉሥ የወደደውን ሳይሉ ማስተማርና መገሠጽ የካህናት ሓላፊነት ነው። አቡነ ጴጥሮስ ሰማዕተ ጽድቅ ዘኢትዮጵያ መከራን ሳይሰቀቁ ችግርን ተጋፍጠው እውነትን ገልጠው ሰማዕት በመሆናቸው ፤ አቡነ ቴዎፍሎስ ከአህል ውኃ ተክልክለው በገመድ በመሞታቸው ፤ እውነተኛ እረኛ ነፍሱን ስለ በጎቹ የሚሰጥ መሆኑን በተግባር አስተምረዋል። ነገሥታቱ አማንያን ባይሆኑ እንኳን አቡነ ቀውስጦስ እንደተናገሩት «እኔ በእነርሱ ሥራ አልገባም እነርሱም በእኔ ሃይማኖት አይግቡብኝ» ማለት ከካህን ይጠበቃል።

በንስሐ ሂደት የምስመናን ድርሻ

፩. መምህረ ንስሐ መያዝ

«ሰውነታችንን መክረን አስተምረን ማኖር እንደምን ይቻለናል?» ብለው በትሕትና በምክረ ካህን በፈቃደ ካህን የሚኖሩ ምዕመናን ንዑዳን ክቡራን ናቸው። (ማቴ ፩፥፩) ምክንያቱም የሰው ልጆች ድኩማን (ደካሞች) ናቸውና ሕይወታቸውን የሚመራ መንፈሳዊ አባት ያስፈልጋቸዋል። በምክረ ካህን በፈቃደ ካህን የሚኖሩ ሰዎች ኃጢአትን ከመናዘዝ ባሻገር በሥጋዊ ሕይወታቸውም መሪን ያገኛሉ ፤ ያለ ምክረ ካህን የሚኖር ክርስቲያን ያለ ቀዝፊ የሚሄድ መርከብ ነው። ብዙዎች በሕይወታቸው የሚገጥሟቸውን ችግሮች መፍታት ሳይችሉ የሚቀሩት ካህን ስለማያማክሩ ነው። ከስነ አእምሮ ጠብብት ይልቅ ብዙ ጉዳዮች የሚፈቱበት መንፈሳዊ ጸጋ ያላቸው ካህናት ናቸው።

ለምሳሌ ወጣቶች ክዕድሜአቸው አንጻር የሚገጥማቸው ፈተና ብዙ ሊሆን ይችላል። ብሉም ዲያብሎስ የብዙ ወራዘኮችን (ወጣቶችን) ልቡና «ሁሉን ልጨዝጥ ፤ ሁሉን ልያገኝ» በሚል ስሜት እንዲታወክ ያደርጋል። ረጋ ብለው ካለማስብና በስሜትም ከመገፋፋትም ቀሪ ዘመናቸውን ሁሉ የሚጸጸቱበት ስጉተት ውስጥ እንዲገቡ ይሆናል። ገና ብዙ ሳይኖሩ ሕይወትን እንዲያማርሩ ብሉም ራስን እስከማጥፋት የሚያደርስ ውሳኔ ሳይቀር ይወስናሉ። ነገር ግን ይህ ሁሉ ፈተና በምክረ ካህን በፈቃደ ካህን የሚኖሩትን አይነካቸውም።

በማቴ ፮፥፲፭ ላይ ጌታችን የተናገረው ቃል ለዚህ ይጠቀሳል ፡- «ቃሌን ስምቶ የሚያደርገው ሁሉ ቤቱን በዓለት ላይ የሠራ ልባም ሰውን ይመስላል ፤ ዝናምም ወረደ ጎርፍም መጣ ነፋስም ነፈሰ ያንንም ቤት ገፋው በዓለት ላይም ስለተመሠረተ አልወደቀም» ይላል። የዚህ ቃል ትርጓሜው ብዙ ቢሆንም አንድም በምክረ ካህን ስለመኖር ጥቅም ያስረዳል። ይህም ለምሳሌ አንድን ወጣት ዲያብሎስ እንደ ነፋስ /ፍሬን ከገለባ እንደሚለይ/ በሕሊናው «ንጽሕ ጠብቂ! ከሴት ርቂ! እንደ እንጦንስ መቃርስ መገኝ እኖራለሁ!» ሊያሰኘው ይችላል።

ቆይቱም እንደ ፍሬአማ ዝናማት «እንደ ኢዮብ ፤ እንደ ኦብርሃም በሕግ ጸንቼ ዘር ተክቼ እኖራለሁ!» ሊያሰኘው ይችላል። ደግሞም እንደሚጠራርግ ጎርፍ «ሁለቱም አይሆንም!» ሊያሰኘው ይችላል። ይህ ወጣት በዓለት ላይ እንደ ተመሠረተ ቤት በምክረ ካህን የሚመራ ከሆነ መምህረ ንስሐው ነገሩ የሰይጣን ጸር እንደሆነ አውቆ «ቆይ! ጹም ስገድ» እያለ ያቆየዋል። አጋንንትን ድል ነስቶ ሕይወቱን እንዲመራም ያደርገዋል። ምክረ ካህንን ንቀው አቃልለው በራሳቸው ማስተዋል የሚደገፉ ግን በአሸዋ ላይ የተመሠረቱና በቀላሉ የሚፈርሱ ቤቶችን ይመስላሉ።

በሌላም ሥፍራ «በእሱ ዘየሐውር መዓልተ አይትጥቀፍ እስመ ይፈላ ብርሃኖ ለዘንቱ ዓለም ወዘሰ የሐውር ሌሊተ ይትጥቀፍ» / በቀን የሚሄድ ሰው አይሰናከልም የዚህን ዓለም ብርሃን ያያልና በጨለማ የሚሄድ ግን ይሰናከላል» ብሎ ተናግሮአል። (ዮሐ. ፲፩፥፱) የዚህ ቃል ትርጓሜ አንድም በምክረ ካህን በፈቃደ ካህን የሚኖር ሰው ነፍሱን ከኃጢአት እንደምትጠበቅ ያስረዳል። የዚህ ዓለም ብርሃን የተባሉ ጌታችን «የዓለም ብርሃን ናችሁ!» ያላቸው ካህናት ሲሆኑ በቀን የሚሄድ የተባለው ደግሞ በምክረ ካህን የሚኖር ሰው ነው።

በቀን የሚሄድ እንቅፋት እንደማይበዛበት ይህም በካህን ምክር ያለ ሰው ዕቅድተ ነፍስ (የነፍስ እንቅፋት) አይጸናበትም። ምክንያቱም በየዚህው የሚገጥመውን መሰናክል ለካህን ስለሚያማክር ነው። በጨለማ የሚሄድ የተባለው ደግሞ በምክረ ርእሱ (በራሱ ምክር) የሚመራ ፤ በራሱ ማስተዋል የሚደገፍ «አቶ ካህን ለምኔ?» ነው።

በዙዎች በኃጢአት ሲወድቁና የሕይወት አጣብቂኝ ውስጥ ሲገቡ፤ ተስፋ ሲቆርጡ የሚታዩት ፤ የጥንቆላ ጋዜጦችን (አስትሮሎጂ) እና የሥነ ልቦና መጻሕፍት ቀመሮችን እያነበቡ ሕይወታቸውን የሚያመስቃቅሉት በምክረ ካህን የማይመሩና መምህራን ቤተ ክርስቲያንን የማይጠይቁ፤ ቅዱሳት መጻሕፍትንም የማይመለከቱ የጨለማ ተጓዦች ስለሆኑ ነው።

በምክረ ካህን በፈቃደ ካህን መመራት በቤተሰብና በማኅበራዊ ኑሮ የሚገጥሙ ችግሮችንም ለመፍታት ይረዳል። ቅዱስ ጳውሎስ በትዳር ጉዳይ የሚፈጠሩ አለመግባባቶችን ለመፍታት በየፍርድ ቤቱ የሚሄዱና በመንፈሳዊ ስፍራ (ማዕረግ) ቦታ በሌላቸው ዓለማውያን ፊት የሚነታረኩ ፤ ችግሮቻቸውን በምክረ ካህን የማይፈቱ ምእመናንን

«የትዳር ጉዳይ ይቅርና በመላእክት እንኳ እንድንፈርድ አታውቁምን? እንግዲህ ስለ ትዳር ጉዳይ ፍርድ ቤት ቢያስፈልጋችሁ በቤተ ክርስቲያን የተናቀትን ሰዎች ፈራጆች አድርጋችሁ ታስቀምጣላችሁን? አሳፍራችሁ ዘንድ ይህን አላለሁ። እንደዚህ ነውን በወንድሞች መካከል ሽማግሌ ሊሆን የሚችል አንድ አስተዋይ ሰው በእናንተ ዘንድ አይገኝምን? ነገር ግን ወንድም ወንድሙን ይከላል ይህም በማያምኑ ፊት ይደረጋልን?» በማለት ገሥጸአል። (ጴጥ ቆሮ ፮፥፲፭፡፮)

በምክረ ካህን መኖር ማንኛውንም የኑሮ እቅድ ለመምህረ ንስሐ ማማከርንም ይጨምራል። ምናልባት የምእመኑ ሀሳብ ካህኑ ከመንፈሳዊ ሕይወት አንጻር የማይበደው እንደሆነ ሲነገሩት ሀሳቡን ለመለወጥ የሚያስችል እምነት በመምህሩ ላይ መጣል ይኖርበታል።

አንዳንዶች በራሳቸው መንገድ የፈለጉትን ርቀት ያህል ከተጓዙ በኋላ ካህን ትዝ ይላቸዋል። ለምሳሌ ምክረ ካህን ሊለየው የማይገባውን የእውነት ሂደት ያለ ካህን አሳልፈው ለጋብቻ ሲደርሱ በሰርጋቸው ዕለት መምህረ ንስሐቸውን ምግብ ባርኩልን ብለው የሚጠሩ የካህንን ጥቅም የማይረዱ አሉ። ነገር ግን በማንኛውም ጉዳይ በምክረ ካህን መኖር ለምእመናን ይገባል።

በምክረ ካህን መኖር ራሱ ትልቅ መንፈሳዊ መዓርግ ነው። የሐዲስ ኪዳን ክርስቲያኖች ከብሉይ ኪዳን ሰዎች የሚከብሩትን ያህል በምክረ ካህን የሚኖሩ ምእመናን ከአማንያን በላይ የከበሩ ናቸው። (ማቴ ፲፥፱፩ ትርጓሜ) እዳም በገነት ለሰባት ዓመታት ከቆየ በኋላ በዲያብሎስ ተፈትኖ እንደወደቀ በኃጢአት መፈተንና መውደቅ የሚጸናበት ዕድሜ ከሰባት ዓመት ጀምሮ ያለው ነውና ማንኛውም ምእመን ከሰባት ዓመቱ ጀምሮ ወደመምህረ ንስሐ መቅረብ ይኖርበታል። ለወይን ሥፍራው

ሠራተኞችን ይቀጥር ዘንድ በማለዳ ወጣ በዐሥራ አንድ ሰዓትም ቀጠረ የሚለው ምሳሌ ሲተረጎም በሰባት ዓመት ዕድሜ መምህራ ንስሐ መያዝ እንደሚገባ ያስረዳል። (ማቴ. ፳፥፪) ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በዐሥራ ሁለት ዓመቱ ከመምህራን ጋር መገናኘቱ እያንዳንዱ ክርስቲያን ከልጅነት ዕድሜው ጀምሮ ከመምህራን ጋር መገናኘት ይኖርበታል። ዕድሜው ለኃጢአት የደረሰ ሁሉ ለኑዛዜም ደርሶአል። በሥጋም በነፍስም ሲታመም የሚጠራቸው ዐቃብያ ሥራይ (በለመድኃኒቶች) እነርሱ ናቸውና። (ያዕ ፳፥፲፱)

፪. ኃጢአትን ሰካህን መናዘዝ

የኑዛዜ መደራጀቅ ቅዱሳዊነት

ንስሐ እንደ እንደ ክህነት ሁሉ በብሉይና በሐዲስ ኪዳን የኖረ ምሥጢር ነው ፤ ኃጢአትን መናዘዝም እንዲሁ። ንስሐና ኑዛዜ በሁለቱም ኪዳናት ሊኖር የቻለው ኃጢአት በሁለቱም ኪዳናት ዘመን ሲፈጸም ስለኖረና ስለሚኖር ነው። ኃጢአትን ለእግዚአብሔር በክህነት በኩል መናዘዝ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት ያለው ነው።

እግዚአብሔር አዳም በበደለ ጊዜ «አዳም ወዴት ነህ?» ብሎ ሲጠይቀው አዳም እንዲናዘዝ ስለፈለገ እንጂ አዳም ያደረገውን ሳያውቅ ቀርቶ አልነበረም። «እም ቅድመ ይፍጥሮ ለአዳም የአምር ግብር» «አዳምን ከመፍጠሩ በፊት ሥራውን ያውቃል።» እንዲል። አዳምም እግዚአብሔር በጠየቀው ጊዜ «ከእኔ ጋር እንድትሆን የሰጠኸኝ ሴት እርስዋ ከዛፉ ለጠቸኝና በላሁ» ብሎ ተናዝዞአል። (ዘፍ. ፫፥፯) የአዳም ልጅ ቃየንም የዋህ ወንድሙን አቤልን ገድሎ በመጣ ጊዜ «ወንድምህ አቤል ወዴት ነው?» ብሎ የጠየቀው ሳያውቅ ቀርቶ ሳይሆን አምኖ እንዲህ አደረገሁ ብሎ እንዲናዘዝ ነበር።

በዘመነ ኦሪት «ከእነዚህ ነገሮች በአንዲቱ በደለኛ ሲሆን የሠራውን ኃጢአት ይናዘዛል ፤ ስለ ሠራው ኃጢአት ለእግዚአብሔር የበደል መሥዋዕት ያመጣል ፤ እርሱም ከመንጋው የበግ ወይም የፍየል እንስት ለኃጢአት መሥዋዕት ይሆናል ናህትም ስለ ኃጢአቱ ያስተሰርይለታል።» ዘሌ. ፳፥፯፤፲፮ በሙሴ እግር በተተካው በኢየሱስ ዘመንም ኑዛዜ ተፈጽሟል ኢየሱስ እንል ለተባለ ሰው «ልጄ ሆይ ለእስራኤል አምላክ ለእግዚአብሔር ክብርን ስጥ ፤ ለእርሱም ተናዘዝ ፤ ያደረግከውን ንገረኝ አትሸገንኝ» ሲል እንዲናዘዝ አድርጎታል። (ኢ.ያ.፯፥፲፱)

ነቢይም ሐዋርያም የሆነ መጥምቀ መስኮት ቅዱስ ዮሐንስ በነበረበት በብሉይና በሐዲስ ኪዳን መንከልም ኑዛዜ ተፈጽሟል። «ያን ጊዜም ኢየሩሳሌም ይሁዳም ሁሉ ወደ እርሱ ይወጡ ነበር ፤ ኃጢአታቸውንም እየተናዘዙ በየርዳኖስ ወንዝ ከእርሱ ይጠመቁ ነበር።» (ማቴ. ፫፥፳) ጌታችን ወደ እርሱ ሊጠመቅ ሊመጣ ዮሐንስ «እነሆ የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ!» ብሎ የመሰከረው የንስሐ ጥምቀት በሚያጠምቅበት ስፍራ ጌታ መምጣቱን አይተው ኃጢአት ኖሮበት ሊናዘዝና ሊጠመቅ የመጣ እንዳይመስላቸውና «ኃጢአትን የሚያወግድ» አምላክ መሆኑን እንዲያውቁ ነበር። (ዮሐ. ፩፥፳፱) በሐዋርያትም ዘመን ኑዛዜ ነበር። «አምነውም ከነበሩት እጅግ ሰዎች ያደረጉትን እየተናዘዙና እየተናገሩ ይመጡ ነበር» ይላል። (ሐዋ. ፲፱፥፲፰)

ጌታችን ለቅዱሳን ሐዋርያት ሥልጣን ክህነትን ሲሰጥ «ኃጢአታቸውን ይቅር ያላችኋቸው ይቀርላቸዋል» ብሏል። (ዮሐ. ፳፥፳፪) ነገር ግን ያለ ኑዛዜ ይህ የሚታሰብ አይደለም። ኃጢአተኞች በደላቸውን በመናገር ካልገለጡ ክህነት እንዴት አውቀው ይቅርታን ሊሰጡ ይችላሉ? ደግሞም ቅዱስ ጴጥሮስ ሐናና ሰጺራን እንዳወቀ የለው ክፉ ሥራ ሳይነገራቸው የሚያውቁበት ጸጋ ያላቸው ክህናት

ቢኖሩ እንኳን ሳይነገራቸው በጸጋ አውቀው ሥርየት ቢሰጡ «ልትድን ትወዳለህን?» ሳይሉና ፈቃድን ሳይጠይቁ በግድ ከመፈወስ ይቆጠርባቸዋል። ነገሩም ንስሐ /ጸጸት/ ሊሰኝ አይችልም ፤ ፍትሐዊም አይደለም። ስለዚህ ሥርየተ ኃጢአትን ለማግኘት ራስን ለካህን በንስሐ ማሳየት ይገባል።

ጌታችን ከለምጽ የፈወሰውን ሰው «ሂድና ራስህን ለካህን አሳይ» (ማቴ ፳፥፱) ያለውን ቃል በዚህ ሥፍራም ልንጠቅሰው እንችላለን። እርግጥ ነው ይህ ቃል የተነገረው በቀጥታ ኃጢአትን ለካህን ስለመናዘዝ አይደለም። ከለምጽ የሚነጻ ሰው ወደ ካህን ሑዶ መንጻፋትን እንዲያሳይ እና ካህኑም ደም እየረጨ ንጹሕ ነው እንዲለው በሙሴ ሕግ ሥርዓት ተሠርቶ ስለነበር ነው። (ዘሌ.፲፬፥፪) ይህ ትርጉም እንዳለ ሆኖ ግን ይህ ታሪክ በምሳሌነት ይተነተናል። በቀደመው ዘመን ለምጽ ከእግዚአብሔር ሕዝብ የሚለይ እንደነበረ እንዲሁ ኃጢአትም ከምእመናን ማኅበር የሚለየን የነፍስ በሽታ ነው። ከዚህ ለምጽ ይህን ሰው ጌታችን እንዳነጻው «ከአመጸ ሁሉ» ከኃጢአትም ሁሉ ሊያነጻን የሚቻለው መድኃኔዓለም ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ከለምጽ የነጻውን ሰው «ነጽተሃል» የማለትን ሥራ ጌታችን ወደ ካህኑ እንዳስተላለፈ ከእርሱ የምናገኘውን የኃጢአት ይቅርታ የሚያውቋልንና «እግዚአብሔር ይፍታህ!» የሚሉን ካህናት ናቸው። ይሁንና ከሥጋዊ የለምጽ ደዋ የነፍስ ደዋ ኃጢአት እንደሚከፋ የምናውቅ ክርስቲያኖች እህተ ሙሴን ከከነዓን ጉዞ እንዳዘገይት ለምጽ ከመንግሥተ ሰማያት የሚያስቀረን ከለምጽ የከፋ ኃጢአትን ለማጥፋት ራሳችንን ለካህን እናሳያለን።

በመጽሐፍ ቅዱስ ምናልባት ለካህን ሳይናዘዙ ንስሐ ገቡ ሊባሉ የሚችሉ ተነሳሚያን ቅዱስ ዳዊት ፤ ቅዱስ ጴጥሮስ እና ከጌታ በስተ ቀኝ የተሰቀለው ግብጻዊ ወንበዴ ጥጦስ ናቸው። ነገር ግን አልተናዘዙም ብሎ መደምደም አይቻልም። ቅዱስ ዳዊት የሠራውን ኃጢአት እንዳይናዘዝ የእግዚአብሔር ነቢይ ናታን ኃጢአቱን በምሳሌ አሳምሮ

አስቀድሞ ነግሮታል። ስለዚህ በድያለሁ ከማለት ውጪ ምንም ሊል አይችልም። (ጀሳሙ.፲፪፥፩-፲፫) ቅዱስ ጴጥሮስ ጌታውን ከመንጻ በፊት ሦስት ጊዜ እንደሚከደው አስቀድሞ በሐዋርያቱ ፊት ነግሮት ነበር። ፈያታዊ ዘየማን ግን በዝርዝር ለመናዘዝ ሁኔታዎች ባፈቅዱለትም በእንዲት ዐረፍተ ነገር ኃጢአቱን ተናዝሟል። «ስለአደረግነው የሚገባንን እንቀበላለን» ማለቱ ለተረገመው የመስቀል ሞት የሚያበቃ ኃጢአትን ሠርቼአለሁ ማለት ነውና። (ሉቃ. ፳፫፥፵፩)

ለምን ለእግዚአብሔር ብቻ እንናዘዝም?

በቤተ ክርስቲያን ትምህርት ኃጢአትን መናዘዝ በአፈጻጸም ደረጃ በአራት ይከፈላል። የመጀመሪያው በጸሎት ለእግዚአብሔር መናገርና ይቅርታን በመለመን ነው። ሁለተኛው በሥርዓቱ መሠረት በእግዚአብሔር ካህን ፊት የምናቀርበው ነጻዜ ነው። ሦስተኛው በኃጢአታችን ሰውን በድለን ከሆነ በበደልነው ሰው ፊት ሑደን ጥፋታችንን አምነን መናገር ነው። (ማቴ. ፭፥፳፫)

አራተኛው ደግሞ ለራስ የሚደረግ ኑዛዜ ነው። የጠፋው ልጅ በእርያ መንጋ መንከል ሆኖ በረሃብ ሲለቃይ ወደ ልቡ ተመልሶ የፊት ክብሩን የጎላ ኃሣብን እያሰበ «እንጀራ የሚተርፋቸው የአባቴ መያተኞች ስንት ናቸው? እኔ ግን ከዚህ በረሃብ እጠፋለሁ። ተነሥቼም ወደ አባን እሔዳለሁና ፡- አባቴ ሆይ በሰማይና በፊትህ በደልሁ ወደ ፊትም ልጅህ ልባል አይገባኝም ከሞያተኞችህ አንዱ አድርገኝ አለዋለሁ» ሲል የተናዘዘው ለማይስሙት እርያዎች ሳይሆን ለራሱ ነበር። (ሉቃ. ፲፭፥፲፮)

ኃጢአትን ለካህን መናዘዝ ለእግዚአብሔር አለመናዘዝ አይደለም። ኃጢአትን ለካህን መንገር ለእግዚአብሔር መናዘዝና ክብርን መስጠት ነው። ኢየሱስ እንዳለ «ልጄ ሆይ! ለአምላክ ክብርን ስጥ

ለአርሱም ተናዘዘ። ያደረገውንም ንገረኝ አትሸገንኝ» (ኢያ ፯፡፲፱) ፤ ኢያሱ «ከብርን ስጥ!» ያለው ለእግዚአብሔር፤ «ተናገር» ያለው ግን ለራሱ መሆኑ ጋጢአትን ለካህን መናዘዝ ለእግዚአብሔር ክብርን መስጠት እንደሆነ ያስረዳል። እውነት ካህናትም ኑዛዜን ከተቀበሉ በኋላ «እግዚአብሔር ይፍታህ» እንጂ «ፈትቼሃለሁ!» አይሉም። ይህም ምንም በእነርሱ ፊት ብንናገረው ሰሚውም፤ በእጃቸው ሥርየት የሚሰጠውም አርሱ ባለቤቱ ስለሆነ ነው። «ሁለት ወይም ሦስት በሚሆኑበት በዚያ ከመካከላቸው አንኛለሁ» ብሎ ቃል የገባ አምላክ በናዛዚው ካህንና በተናዛዚው ምእዳግ መካከል በመካከላቸው ሆኖ ይሰማል ፤ የጋጢአት ይቅርታንም ይሰጣል።

ይህንን ስንል አንድ ሰው «አይ እግዚአብሔር ይቅርታውን እንዲሁ ሲሰጠኝ ይችላል ፤ ለካህን ጋጢአቱን መናዘዝ አስፈላጊ አይደለም» ሊል ይችላል። እንዲህ የሚልን ሰው ግን ሲታመም ወደ ሐዚም ቤት ሔዶ በሐዚሙ ፊት «ቀፎጠኝ ፈለጠኝ ፤ ወጋኝ» ሲል ልናገኘው እንችላለን። «ጭንቀት ሲይዝው ወደ ሥነ አእምሮ ባለሙያዎች ሲሔድ እናገኘዋለን። ካህናቱስ የነፍስ ከመሆኑ በስተቀር ከዚህ የተለየ ምን አገልግሎት ይፈጽማሉ? ወደ ሐዚም ቤት የምንሔደው እግዚአብሔር ፈዋሽ መሆኑን ከደን ነው? ለምንስ በሽታችንን ለሐዚም እንናገራለን? እግዚአብሔር ለሰው ሳንናገር ሊያድንን ይችል የለምን? በሐዚሙ ምክንያትነት የሚያከመን ፈቃዱም ከሆነ የሚፈውሰን እግዚአብሔር እንደሆነ ስለምናምን ግን እኛ ክርስቲያኖች ሕክምናን አንቃወምም። ለሥጋ በሽታ ስለምንታከመው ሕክምና ተቃውሞ የሌላቸው ሰዎች የነፍስ ሕክምና በካህናት እጅ መፈጸሙን ግን መቃወማቸው ያስደንቃል።

አንዳንዶች ጋጢአትን ለካህን ከመናዘዝ ይልቅ «በተላሉ ለምን በቀጥታ ለእግዚአብሔር ጋጢአታችንን እንናገርም» በማለት

«የጋጢአተኛ ትዕቢተኛ» ሲሆኑ ይታያል። ሲሆን ሲሆን ንስሐ የሚገባ ሰው ወጉ «ከበደሌ ብዛት የተነሳ ቀና ብዬ የሰማይን ርዝመት አይ ዘንድ አገባቤ አይደለም» ማለት ነበር። (ጴጥ ፱፡፲፭) ደግሞስ ንቀውት አጥቅተውት እንጂ ለማስፈራትስ የሚያስፈራው ማን ነው? እንዲያውም በጋጢአቱ ራሱን የወቀሰ ሰው «ለእግዚአብሔር ከምናዘዝ እንደ እኔ በደለኛ በሆነ በሰው ፊት ብናገር ይቀልሰኛል» ቢል የሚመስል ነበር።

የሰው ልጅ ጋጢአትን ተሸሽጎ ጨለማን ተገን አድርጎ ሰው አየኝ አላየኝ ብሎ የሚሠራው ከፈጣሪ ይልቅ ሰውን ስለሚፈራና ስለሚያፍር ነው። ስለዚህ እግዚአብሔር «እርስ በእርሳችሁ ጋጢአታችሁን ተናዘዙ» ተብሎ እንደተጻፈ በባሕርይ ለሚመስለው ከሰው ልጅ ወገን ለሚመረጥና ለሚሾም ካህን እንዲናገር አደረገ። ይህም እግዚአብሔር የሰው ልጅ ጋጢአቱን በሰው ፊት ተናግሮ በተዋርዶ ለልዕልና እንዲበቃ ፤ ዳግመኛም ወደ ጋጢአት ለመመለስ እንዲስቀቅና እንዲታረም መንገዱንም እንዲያቀና የፈጠረለት መላ ነው።

እስቲ ብዙዎች (ጋጢአትን ለካህን መናዘዝን የማይደግፉ ሰዎች) እንደሚፈልጉት ንስሐ ቀጥታ በእግዚአብሔር ፊት ለጸሎት በቆምን ጊዜ የሠራነውን ጋጢአት በመናገር የሚፈጸም ቢሆን ኖሮ ብለን እናስብ። የሰው ልጅ ልንም እንደሌለው ፈረስ ይሆን አልነበር? ሰው ጋጢአት የሚሠራው እግዚአብሔር ያየኛል ሳይል ነው። ታዲያ ያየኛል ይሰማኛል ሳይል የሠራውን ጋጢአት እንዴት ያየኛል ይሰማኛል ብሎ ይናዘዛል? ለመናዘዝ ሲባል የሚያስበውን አምላክ ምነው ሲበድል አያስበው? ከመናፍቃኑና «ኑዛዜን በቀጥታ ለእግዚአብሔር እንናዘዝ!» ከሚሉ ሰዎች በስተጀርባ የሰይጣን ተንኮል አይታያችሁም?

ሰይጣን የሰው ልጆች ጋጢአትን ያለ አንዳች መስቀቅና ፍርሃት እንዲሠሩ ይፈልጋል። በሥጋዊ ድካም የሠሩትን ክፉ ሥራ «እንደ

ኃጢአት» እንዲያስቡት አይፈልግም። ስለዚህ «የፈለግሁትን አያደረግሁ ሥጋዊ ምኞቱን እያረካሁ ለደቂቃዎች ያህል እግዚአብሔር ሆይ ይህን አድርጌለሁ ብዬ ብገላገል አችላለሁ» የሚል ሀሳብ ይዘው እንዲከራከሩ ያደርጋል። ኃጢአትን የመሥራት ነጻነት እንዲያገኙ ስለሚሻ ኑዛዜን ያለ ካህን እንዲፈጸም ይቀሰቅሳል።

አንዳንድ መናፍቃን (ሮማን ካቶሊክና አንግሊካንን የመሳሰሉት) ደግሞ ንስሐን ተናዘዘውና ናዘዘው ሳይተያዩ እንዲፈጽሙ መከለያ መስኮት (confessional) የሚሠሩም አሉ። ከፍ ሲልም ኃጢአትን ሲነግሩት ቀኖናውን ሠፍሮ የሚነግር የመተየቢያ ሥርዓት (የኮምፒውተር ሶፍት ዌር) መፈልለፋቸውም ይነገራል። እርግጥ ነው ይህ መንፈስ ቅዱስ ለተለየው ሕይወት የሚሠራ ሥርዓትን እንደመሆኑ ከሚዛን ውስጥ አይገባም። ይሁንና በሃይማኖታዊ ሚዛን ሲመዘን ግን የኑዛዜን ጽንሰ ሀሳብ ያለመረዳት ውጤት መሆኑ ግልጽ ነው።

እግዚአብሔር ኃጢአት ለካህን «በመናገር ብቻ!» ከዘላለም ጥፋት እንድንድን ያስቀመጠልንን ልዝብ የንስሐ ተንበር እንደ ከባድ ቆጥሮ ከካህን መሸፈንም ተገቢ አይደለም። ቀኖና ሰፋሪው መሣሪያም ቢሆን የሰው ሥርየት በእግዚአብሔር ችርነት መሆኑ ቀርቶ በሰገደውና በጸመው ልክ አድርጎ ከማሰብ የመነጮ ሲሆን ፣ ለክህነትና ለሃይማኖት ዋጋና ክብር አለመስጠትን አጉልቶ ይሳያል። በእኛ ቤተ ክርስቲያን ግን የሚናዘዘው ተነሳሒ ከካህኑ ጋር ፊት ለፊት እየተያየ መናዘዝ ይገባል። ስለ ኃጢአቱም እንዲሰቀቅና በዚህም የሚገኘውን መንፈሳዊ ጸጋ እንዲያገኝ ይደረጋል።

ኑዛዜን እንደሚገባ በዝርዝር መፈጸም

እግዚአብሔር ማእምረ ኅቡዓት (የተሰወረውን የሚያውቅ) አምላክ ነው። የሰው ልጅን የጸጉር ቁጥር እንኳ የሚያውቅ እርሱ

ኩላሊት ያጤሰውን ፣ ልቡና ያመላለሰውን የሚያይ ነውና ኃጢአትን እንኳ ስንፈጽማትና ስንናገራት ስናስባትም ያውቃል። «የሰውን ድካሙን እንተ ታውቃለህና በማሰብም ቢሆን በመናገርም ቢሆን በልቡና ክፋትም ቢሆን እንተን ብንበድል ተውልን አስተሰርይልን አቃልልን ይቅርም በለን» ተብሎ የሚጸለየውም ለዚህ ነው (ጸሎተ ንስሐ)

«ሰው ኃጢአቱን ልሸሽግ ከእግዚአብሔር ላምልጥ ቢል የሚሮጥበት ሜዳ የሚወጣበት ቀዳዳ ፣ የሚገባበት ዋሻ የሚመክትበት ጋሻ ፣ የሚጠጋበት ቅጠል የሚንጠላጠልበት ገደል የለም» ይላሉ አበው። ሰው እንኳን ከፈጣሪ ይቅርና ከሰማይና ከምድር ፣ ከብርሃንና ጨለማ መሸሽግ አይችልም። ሰው ኃጢአቱ ቢሰውር ኃጢአቱ ስትወቅሰው ፣ አጋንንትም ሲከሰሱት ይኖራል። ስለዚህ ለምን ይሰውራል። ይህን የተረዳ ግን እንዲህ ይላል፡-

«ኃጢአቱን ለመናገር ለምን አፍራላሁ አለመናዘዜስ ለምን ነው? የሚከሰኝ ጠላቶቼ የሚመስክሩብኝም ኃጢአቶቼ ሳሉ እንግዲህ ኃጢአቱን እናገራለሁ። የተሰወረውን በሚያይ አፍ የተናገረውን ልቡና የመክረውን መርምሮ በሚያውቅ እግዚአብሔር በዓይኖቼ ፊት የተገለጸ ሲሆን እኔ ለምን እሰውረዋለሁ? ፣ እኔም ብሰውረው ኃጢአቱ ሊከሰሰኝ ይጮኻል በደሴን ለማመን እኔ እንግዲህ ለምን ዝም አላለሁ? የሠራሁትም ክፉ ሥራዬ ያሳጣኛል እኔ እንዳልሠራ ለምን እሆናለሁ? የሚዘልፈኝ ምስክር አልሻም እኔ ለራሴ የራሴን ዘለፋ አነፃለሁ እንጂ» (አርጋኖን ዘረቡዕ ፮፡፪፡፮)

አንድ ሰው አንድን ሲሰርቅ ተደብቀን ብናየው ወይም በተሰወረ መቅረጫ (Hidden camera) ተቀርጾ ብናየው እና ስንጠይቀው ጥፋቱን ቢያስተባብል ወይ ያደረገውን በትክክል ባይናገር እንበላጭበታለን። «ከዓይኔ ወዲያ? ከሌብነቱ ውሽቱ ባሰ!» እያልን እንበክክናለን። እግዚአብሔርም ያለ መቅረጫ በሁሉ ቦታ ስላለ ሁሉን

ያያል። ስንሠራው ያየንን ኃጢአት እንዳልሠራ ብንሆን ከዓይኑ ፊት መንድ ነው። እግዚአብሔር በሾመው ካህን ፊት ኃጢአትን ለመሸሸግ መምከር ከእግዚአብሔር ዓይኖች (አዕይንተ እግዚአብሔር) ለመደበቅ መምከር ነውና ተገቢ አይደለም። ካህኑን መዋሸት ደግሞ እግዚአብሔርን ማዋሸት ነው። ካህኑ ቅዱስ ጴጥሮስ ሐናንያና ሰጺራ ሊያታልሉት በተነሡ ጊዜ ለሐናንያ ፡- ሐናንያ ሆይ መንፈስ ቅዱስን ታታልልና ከመሬቱ ሽያጭ ታስቀር ዘንድ ሰይጣን በልብህ ስለምን ሞላ?» ብሎታል። ይህንን የተናገረው መንፈስ ቅዱስ የሚታለል ሆኖ ሳይሆን ካህኑን ለማታለል መምከር መንፈስ ቅዱስን ለማታለል እንደመምከር ስለሚቆጠር ነው። (ሐዋ. ፭፥፪)

እኛ ግን ባለማስተዋል ሁሉን ከሚያይ ከእግዚአብሔር ይልቅ ሰው ብቻ እንዳያየንና እንዳይታዘብን እንጠነቀቃለን። «እስመ ዓይነ ሰብእ ያፈርሐሙ ወእየአምሩ ከመ ዓይነ እግዚአብሔር ያበርህ እም አኣላፍ ፀሐይ» ይላል መጽሐፍ «የሰው ዓይን ያስፈራቸዋልና ፤ የእግዚአብሔር ከአኣላፍት ፀሐይት እንደሚያበራ አያውቁም።»

በአሞጽ ፫፥፪ ላይ «የሐውሩኑ ይቱ ገቡረ እገዛ ኢይትረአዩ ፤ ሁለት ሰዎች ሳይተያዩ አብረው ይሄዳሉ?» ተብሎ ተጽፎአል። ይህም አብረው የሚሄዱ እንደሚተያዩ ያህል ኃጢአት ሠርቶ እግዚአብሔር አያውቅብንም ማለት እንደማይቻል ያስረዳል። እርሱ ሁሉን ያያልና ተደብቀን ኃጢአትን ስንሠራ በዚያ ሥፍራ እግዚአብሔር እንደነበረ ማሰብ ይገባል። ዮሴፍ የጲጥፋራ ሚስት ለዝመት ስትጋብዘው የተናገረውም ለዚህ ማስረጃ ነው። «በእግዚአብሔር ፊት እንዴት ኃጢአትን እሠራለሁ?» (ዘፍ ፴፱፥፱)

«ተዘከር አንተ ቅድመ አባላክ ከመ ኢይዝክር ብክ ፈጣሪክ ፤ ፈጣሪህ እንዳያስብህ በደልህን አስቀድመህ አስብ» እንዲል አምላክ ኃጢአታችንን ሳያስብብን እኛ አስብን ልንጸጸት ይገባል። ሰው ኃጢአቱን

ለያስብ እግዚአብሔር ይረሳለታል። ኃጢአቱን ሲዘነጋ ግን እግዚአብሔር ያስታውስበታል።

«በሽታውን የደበቀ መድኃኒት የለውም» እንዲሉ የነፍሱን ደዋ ኃጢአቱ የሚደብቅ ሰውም እንዲሁ ነው። «ኃጢአቱን የሚሠውር አይለማም የሚናዘዝባትና የሚተዋት ግን ምሕረትን ያገኛል» ተብሎም ተጽፏል። (ምሳ ፳፭፥፲፫) አንድ ተክል ለማ ማለት ጸደቀ ማለት እንደሆነ አይለማም ማለትም አይጸድቅም ማለት ነው።

አንዳንዶች ከካህን ፊት ከቀረቡ በኋላ በደፈናው «ኃጢአተኛ ነኝ» አለዚያም «አድርጉ የተባለውን ሁሉ አላደረግሁም አታድርጉ የተባለውን ሁሉ አድርጌአለሁ» ብለው የብልጠት ኑዛዜ ሊናዘቱ ይሞክራሉ። ነገር ግን በደለኛ ነኝ ማለት በራሱ የንስሐ (የጸጸት) ምልክት አይደለም። ለዚህ ለዚህም ፈርዖን ፣ በሰዓም ፣ ሳኦል ፣ ይሁዳ «በድያለሁ» ብለው ተናገረው ነበር (ዘጳ ፱፥፳፯ ፣ ዘጉ ፳፪፥፴፬ ፣ ፳፻ ሳሙ ፲፭፥፳፱)

የታመመ ሰው ከሐኪም ዘንድ ቀርቦ «ታምሜአለሁ!» «በሽታ የተባለ ሁሉ አለብኝ!» ብሎ ብቻ መድኃኒት እንደማያገኝ ለካህንም ያደረጉትን በዝርዝር መግለጥ ያስፈልጋል። ሐኪም ቤት ሔዶ ከበሽታው ግማሹን ብቻ የተናገረ ሰው ለሌላ ችግር እንደሚያስከትል ኑዛዜውን በትክክል ያልተናዘዘም ስርየት አያገኝም። ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘኑሲስ «ካህኑን እንደ መንፈሳዊ አባትነቱ እየው ፤ ልክ በሽተኛ የተሸፈኑ ቁስሎቹን ለሐኪም እንደሚያሳይና እንደሚፈጠስ ምሥጢሮችህን በግልጥ ንገረው» ሲል አስተምሮአል።

በኑዛዜ ወቅት ለካህኑ በሚገባ ግልጽ ቋንቋ ፣ ባልተደበሰበሰ አነጋገር በመሥራት ፣ በመናገርና በማሰብ (በኃልዮ ፣ በነቢብና በዝር) የሠራውን ኃጢአት መናዘዝ ይገባል። ባለፉት አንቀጾች የጠቀስነው ኃጢአቱን ለኢያሱ የተናዘዘው አካን የተባለ ሰው ኑዛዜ ይህንን

ያስረዳል። አንዘን በአያሉ ፊት እንዲህ ብሎ ነበር። «በእውነት የእስራኤልን አምላክ እግዚአብሔርን በድያሰሁ እንዲሆኑ እንዲሆኑ አድርጌአለሁ። በዘረፋ መካከል አንድ የማረ የሰናዖር ካባ ሁለት መቶም ሰቅል የሆነ ወርቅ አይቼ ተመኝኋቸው ወሰድኳቸውም እነሆም በድንኳኔ ውስጥ በመሬት ተሸሽገዋል ብሩም ከሁሉ በታች ነው አለው።» (ኢያ. ፭+፭ -፳፩) አካን «ተመኝኋቸው» በማለት የዓላብ ኃጢአቱን ጭምር የተናዘዘ ሲሆን «ብሩ ከሁሉ በታች ነው» ማለቱ ደግሞ የኃጢአት ተጠቃሚ እየሆኑ ኑዛዜ እንደሌለ ያስረዳል። ከሰው ገንዘብ ዘርፎ ከባንክ አኑር ኑዛዜ ይመልሱ እንደሌለ ማለት ነው።

ምናልባት አንዳንድ ሰው በዝርዝር ኃጢአትን መናዘዝ ለምን አስፈለገ ! ከእንግዲህ ለመተው ከፈቀድኩ አይበቃም ሊል ይችላል። ኃጢአትን በካህኑ ፊት መዘርዘር ዳግመኛ በዚያ ኃጢአት ላለመያዝ የሚያስችል ኃይልን የሚሰጥ ነው። «እመሰ ወሰከ ላዕለ አበላሁ ድፍረተ ወጉገላተ ኢይክል ተዐቅቦተ እምወዲቅ በዘከማፕ» «በበደሉ ላይ ድፍረትንና ሽንገላን ቢጨምር /ኃጢአት ሠርቶ አልሠራሁም ቢል/ ከዚያች ኃጢአት መጠበቅ አይችልም ! እርስዋን በሚመስል ኃጢአት ከመውደቅም አይድንም» (ተግሣጽ ዘቅ.ዮሐ.አፈ.) ገታችን በዕለተ ሐሙስ መሥዋዕተ ወንጌልን /ምሥጢረ ቁርባንን ሲመሠርት/ አስቀድሞ መሥዋዕተ ኦሪትን ፈጽሞ ነበር። ይህም አንድ ንጉሥ የሚሽረውንና የሚሾመውን ግራና ቀኝ አቁሞ ፤ የሚሽረውን ወቅሶ የሚሾመውን አሞግሶ እንደሚያከብር አሪትን ለመሻር ወንጌልን ለማጽናት ነው። ያለፈ ኃጢአታችንን በካህኑ ፊት ስንዘረዝርም ያለፈውን ሽረን በሚመጣው ሕይወታችን ስገተታችንን እንዳንደግም እየወሰንን ነው።

«ወያሐሥማ ኃጥእ ለንዴቱ በአቶሁ /ደሃ ድህነቱን በአቶ ይጠላታል» እንዲል (ሲራ ፲፫+፳፬) እንደ አኔ ያለ ኃጢአተኛ ክፉስ ማን

አለ? እያሉ ኃጢአትን በአፍ መጥላት ገና ከኃጢአት ፍቅር ያለመላቀቅ ምልክት ነው። ኃጢአትን የጠላ ግን በንስሐ ገልጦ ያርቃታል።

አንዳንዶች ደግሞ ኃጢአተኛ ነኝ እያሉ በመናገር ብቻ ትሑታን የሆኑ ይመስላቸዋል። ነገር ግን ትሑትና በልብ ኃጢአተኛ እንደሆኑ ማመን እንጂ በየደረሱበት ትሑት ይበሉኝ በሚል ከንቱ ምኞት «ኃጢአተኛ ነኝ!» እያሉ ማወጅ አይደለም። ትሑትናስ ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ እንዳለው «ኃጢአተኛ ነኝ ማለት ሳይሆን ኃጢአተኛ ሲባሉ መታገስ ነው።»

ኃጢአትን ለመሰወር መሞከር ግን ሌላ ኃጢአትን ይጨምራል። ይህ በቃየን እና በንጉሥ ዳዊት ታውቋል ቃየን «የወንድሜ ጠባቂው እኔ ነኝን» ብሎ ኃጢአቱን ባለመናዘዝ በምድር ላይ ተቅበዝባኝ ሆኖ የከፋ ሞት ሞቷል። ተነሳሒው ንጉሥ ዳዊት ደግሞ የፈጸመውን ዝመት እደብቅ ብሎ ሰው እስከ መገደል ደርሶ ነበር። ይሁንና ይህም ኃጢአቱን አልሰወረሰትም ለዘመናት በታሪክ እየተነገረለት ንጉሥ ነውም ሳይባል በወንጌል ሳይቀር ተገልጦበት ይኖራል። (ማቴ. ፩+፮ ትር.) እሁንም እያነበብህ /እያነበብሽ ያለሽው / ያለሽው ይህንን የዳዊት ኃጢአት ነው። እግዚአብሔርም «አንተ በሰውር አድርገህዋል እኔ ግን ይህን በእስራኤል ሁሉ ፊትና በፀሐይ ፊት አደርገዋለሁ» ብሎታል (ዳሳሙ ፲፪+፲፫)

ብዙዎች ኃጢአትን ገልጦ ለመናገር ይሰቃሉ እርግጥ በነውር መስቀቅ የሥራ ዋጋ ነው። ቀደም ሲል ያነሣናት በቅዱስ ኡፍሬም ዘመን የነበረች ተነሳሒት እንዳደረገችው አፍርም ቢሆን ፤ መናገር ሳይችልም ቢሆን ፤ የማያናግር ደዌ ገጥሞትም ቢሆን ተነሳሒ በወረቀት ጽፎ እንዲናዘዝ ይፈቀዳል። ነገር ግን ካህኑ ኑዛዜውን ሲያነብቡ ተነሳሒው ፊት ለፊት መቀመጥ አልበት ይህም የኑዛዜ ዓላማ

ሰው ስለ ኃጢአቱ እንዲሰቀቅ ስለሆነ ነው። ከጽሑፍ ባሻገር በስልክና በሌሎች መንገዶች ዘዴዎች ኑዛዜን መፈጸምን የሚመለከቱ ጥያቄዎችም አሉ። ከካህን የሚገኝን ምክር በተመለከተ ምክር በማንኛውም ሁኔታ ሊሰጥ ስለሚችል መልሱ አወዛጋቢ አይሆንም። ኑዛዜን በተመለከተ ግን ንስሐ ከምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን አንዱ ስለሆነ በቤተ ክርስቲያን ቅጽር ውስጥ ብቻ መፈጸም ያለበት በመሆኑ እንዴት ይሆናል የሚል ጥያቄን መውለዱ አይቀርም። አንዳንድ አጋት አብያተ ክርስቲያናት በይፋ በስልክ ኑዛዜን ፈቅደው በኋላ ግን ፖሊስ መስመሩን የጠለፈው በመሆኑ ምክንያት የስልክ ኑዛዜ እንዲያቆሙ ለምዕመናን መግለጫ መውጣቱ የቅርብ ጊዜ ዜና ነበር። ያም ሆነ ይህ በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን በዘሀ ጉዳይ የተገለጠ አጭም ባይኖርም ዘመን ለሚፈጥራቸው ጥያቄዎች ምላሽ መስጠት ስለሚኖርበት ወደፊት ቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔ እንደሚያሳልፍባቸው ከሚጠበቁ በርካታ ጉዳዮች አንዱ ይሆናል።

በሐዚህ ሲሠሩት ያልፈሩትን ኃጢአት ሲናገሩት መፍራት አይገባም። ሲሰቡት ያፈሩትን ሲገፉት ፤ ሲበሉት ያልፈሩትን ሲተፉት መፍራት ነው። ደግሞም ከአንድ ቁስ የሸሸገው ኃጢአታችን በፍርድ ቀን ይገለጣል። እግዚአብሔር በዕለተ ምጽአት ስለ ሠራው ኃጢአት «ይህንን አድርገሃል፤ ይህንን ደግሞ አሳደረግህም» ብሎ የሚወቅሰን ለየብቻችን ጠርቶ ከአልፍኝ አግብቶ አይደለም። በፍጥረት ሁሉ ፊት በአደባባይ ይገልጥብናል እንጂ። ታዲያ ለአንድ ካህን መናዘዝ አይቀልልም? አናም ምረረ ገዛም (የገዛም ምሬት) ካህን ፊት ከመናዘዝ እንደማይከፋ ቀረድተን ፤ ጣዕመ መንግሥተ ሰማያትን እየተሰከርን (አያሰብን) ኃጢአታችንን ልንናዘዝ ይገባናል።

በኑዛዜ ወቅት «ትንሹን አያጠፍ ግመልን እንደ መዋጥ» ታላላቅ ኃጢአቶቻችንን ከገን ትተን ጥቃቅኑን ብቻ መናገርም ስገተት

ነው። እውነተኛ ተነሳሚ ግን ኃጢአቱን በግልጽና በቀጥታ መናገር አለበት «የሆነውን ሆነ» ማለት እንጂ የተደበሰበሰ ኑዛዜ አይጠቅምም። አለባብሶ የረሰ በአረም እንደሚመለስ ሁሉ ኃጢአቱን በግልጽ ሳይናገር ቀኖና የፈጸመ ሰውም ንስሐውን ጨርሶም እንኳን የነፍስ እረፍትን አያገኝም ሰላሙም አይመለስለትም። ኑዛዜ የሚለው ቃል ቀጥተኛ ትርጓሜው «መረጋጋት» ማለት ነው። በትክክል ኃጢአቱን ያልተናገረ ሲረጋጋ አይችልም። ኃጢአታችን እንደ ውኃ ሽታ እንዲጠፋ ከፈለግን በልባችን የሸሸገውን ክፉ ሥራ በእግዚአብሔር ፊት መግለጥ አለብን። «በጌታም ፊት ልብሽን እንደ ውኃ አፍሰሽ» እንደተባለ በግልጽ ስንናዘዝ ምንም የበደል ቅሪት ሳይኖር ንጽሕናን ማግኘት እንችላለን። (ሲ.ኤር. ፪፥፲፱)

ይልቁንም «ከቆረበች አፈረሰች ከመነኮሰች ባሰች» እንዲሉ እንዲያውም ለባሰ ኃጢአት ይጋለጣል። ሽክመ ቢከብድ እንጂ አይቀልለትም። ኃጢአት ሠርቶ አልሠራሁም ማለት ወይም መሸሸግና መደበቅ በኃጢአት ላይ ኃጢአትን ይጨምራል። የዋህ ወንድሙን አቤልን በግፍ የገደለ ቃየን በፍዳ ላይ ፍዳ በኃጢአት ላይ ኃጢአት የተጨመረበትና ተቅበዝባኝ ሆኖ የቀረው እግዚአብሔር ወንድምህ አቤል ወዴት ነው? ባለው ጊዜ «የት ዐቃቢህ አን / ጠባቂው እኔ ነኝ?» በማለት ኃጢአቱን በመሸሸጉ ነው።

በኑዛዜ ወቅት ለኃጢአት ምክንያትን መደርደር ፤ በኃጢአት ትዝታ ተወስዶ ያለ ጸጸት መናዘዝ ሊወገድ የሚገባው ነው። ንስሐ የራሱን በደል ብቻ መናገር ነው። የሌሎችን ኃጢአት በመናገር (እገሌ እንዲህ እንዳደረግ ገፋፋኝ) እያሉ ሌላውን መክሰስ ግን ይቅር ሳይሉ ይቅርታን መሻት ነውና አይጠቅምም። አዳም ስለ በደሉ ሊጠየቅ «የሰጠኸኝ ሴት እርሰዋ ሰጠችኝና በላሁ» በማለት እግዚአብሔርን «እርሷን ባትሰጠኝ ኖሮ አልበላም ነበር» ፤ ሔዋንንም «እንደበላ

ባትሰጠኝ ኖሮ ባልበላሁ ነበር» ብሎ ከሰሶ ነበር ፤ ያገኘው ጥቅም ግን አልነበረም። ጌታችንም በወንጌል «ከላሾችሽ ወዴት አሉ?» ያላትን ሴት «እኔም አልፈርድብሽም ሂጂ» ብሎ በይቅርታው ያሰናበታት ስለ ከላሾቿ አንዳች ባለመናገሯ ነበር። (ዮሐ. ፳፥፲፩ ትር) ስለዚህ ሥርየተ ኃጢአትን የሚሻ ቀድሞ የሌላውን በደል መተው ይኖርበታል።

ክርስቲያንም ልቡናው ኃጢአቱን ገልጦ እንዳይናገር ቢታወቀው እንኳ «ፈጣሪዬ ሆይ አስችለኝ!» ብሎ እያመለከተ የሠራውን (ኃጢአቱን) ሁሉን ለሚያውቅ ፈጣሪ በአንጻረ ካህን ሊገልጥ ይገባል። «ከስት ድካመክ ለማእምረ ኩሉ /ሁሉን ለሚያውቅ ድካምህን (በደካማነትህ የሠራኸው ኃጢአት) ግለጥ» እንዲል (ክረመን ፴፭)

በንስሐ ኃጢአትን አለመናዘዝ የእግዚአብሔርን ብዝኃ ትዕግሥቱን እንደ መናቅ ነው። አምላክ በቸርነቱ ለንስሐ ጊዜን ሰጥቶ ታግሦ ሲጠብቀው ራሱን ከንስሐ የሚያሸሽ ሰው ትዕግሥቱን እንደናቀ ይቆጠራል። ሐዋርያውም «የእግዚአብሔር ቸርነት ወደ ንስሐ እንዲመራህ ሳታውቅ የቸርነቱንና የመቻሉን የትዕግሥቱን ባለጠግነት ትንቃለህን? ነገር ግን እንደ ጥንካሬህና ንስሐ እንደማይገባ ልብህ የእግዚአብሔር ቅን ፍርድ በሚገለጥበት በቁጣ ቀን ቁጣን በራስህ ላይ ታከማቻለህ።» (ሮሜ ፯፥፫) ብሏል።

ንስሐ ዲያብሉስ በሰው ልጆች ሕይወት ውስጥ ሲገነባው የኖረውን ጥቅመ ኃጢአት (የኃጢአት ግንብ) በአንዴ የምታፈርስበት ናት። ለዚህም ነው ምዕመናን ኃጢአታቸውን ለካህን ገልጠው ንስሐ እንዳይገቡ ፍራቻን ፤ ጥርጣሬን የመሰለሉ ዘዴዎችን በመጠቀም ወደ ጊላ የሚያስባላቸው። «ኃጢአቱን ለካህኑ ስናገር ቢታዘቡኝ? እርሳቸው እንዲህ ያለ ክፉ ግብር እያለባቸው እንዴት እኔን ከማዕሠረ ኃጢአት

ሊፈቱ ይችላሉ? ወዘተ . . . » የሚሉ ጥርጣሬዎችን በመፍጠር ሰይጣን ምዕመናን በኑዛዜ ወደ ካህን እንዳይቀርቡ ያደርጋል።

«አስመ ይጸልየ ለዘፈነውኪ / የሚልክሽን ይጠላዋልና» እንዲል ሰይጣን በንስሐ ሥርየት ሰጥተው የሚልኩ ካህናትን ይጠላል። ምዕመናንም ኃጢአታቸውን እንዳይገልጡ ያደርጋል። ስለዚህ ምዕመናን ይህን የዲያብሉስ ሴራ አውቀው በግልጽ በመናዘዝ «በፁዓን አለ ተጋድገ ሎሙ ኃጢአቶሙ» ከተባለላቸው «ኃጢአታቸው በንስሐ ከተተወላቸው ከንዑዳን ክቡራን» ጋር ሊደመሩ ይገባል። (መዝ. ፻፴፩፥፩ ትር)

ኃጢአትን አምኖ በካህን ፊት መናዘዝ ብዙዎች እንደሚገምቱት ለጊዜው ተዋርዶ (መዋረድ) ቢመስልም የሚያሰጠው ክብር ግን ታላቅ ነው። ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ «አትሕቱ እንክ ርእሰክሙ ታሕተ ዕዴሁ ለእግዚአብሔር ጽንዕት ፤ ከመ ያሌሰለክሙ አመ ይሔውጸክሙ / በጊዜው ከፍ እንዲያደርጋችሁ ከኃይለኛው ከእግዚአብሔር እጅ በታች ራሳችሁን አዋርዱ» በማለት ተናግሯል። (፩ኛ ጴጥ ፭፥፮) በዚህ ሥፍራ «ዕዴሁ ጽንዕት / ኃይለኛው የእግዚአብሔር እጅ» የተባሉት ካህናት ናቸው። በእጅ እንደምናነግሩ እንደምንጥልበት ሁሉ አምላክም ፈርዶ ገዝመ አላትን ለኃጥአን መንግሥተ ሰማይን ለጸድቃን የሚያወርስባቸው እጆቹ ካህናት ናቸው። ስለዚህ ምእመናን እርሱ ፈጣሪ «ከመ ያሌሰለክሙ አመ ይሔውጸክሙ» /በጊዜው ከፍ እንዲያደርጋችሁ» እንዳለ ሕዝቡን ሊገበኝና ሊፈርድ በሚመጣበት በምጽአት ጊዜ ክብርን ለመቀበል ከጽኑዓን እጆቹ ከካህናት ሥር ራሳችንን በንስሐና በኑዛዜ ማዋረድ ይገባናል።

በወንጌል «ከዘር ሁሉ የምታንስ የሰናፍጭ ቅንጣት ባደገች ጊዜ ከአታክልት ሁሉ ትበልጣለች ፤ የሰማይ ወፎች መጥተው በቅርንጫፎቿ እስኪለፍሩ ድረስ ዛፍ ትሆናለች።» ተብሎ እንደተጻፈ

በምክረ ካህን ያለ ሰውም ኃጢአቱን ሲናዘዝ በተዋርዶ ቢሆንም ቀኖና ተቀብሎ በፈጸመ ጊዜ ግን ከሁሉ የሚበልጥ ይሆናል። ያቺ ቅንጣት ዘር አድጋ የአእዋፍ መሥፈሪያ እንደሆነች በንስሐ የተመለሰ ሰውም ሰው ሁሉ መጥቶ ከእግሩ ሥር ወድቆ «አስበኝ ፣ አትርሳኝ» እስኪለው ድረስ ይከብራል። (ማቴ. ፲፫፡፴፪ ትር) በመመለሱም ታላቅ መንፈሳዊ ኃይልን አምላክ ይሰጠዋል።

ኃጢአትን በግልጽ መናዘዝ የሕሊና ዕረፍትና መንፈሳዊ ፈውስ ነው። ብሎም ከመንፈስ ቅዱስ ጋር አንድ የሚያደርግ ነው። «ተአምኖ ኃጣውእስ ፈውስ መንፈሳዊ ውሕቱ ፣ ኃጢአትን ማመን መንፈሳዊ ፈውስ ነው።» እንዲል ኃጢአትን መታመን መንፈሳዊ ፈውስ ማግኘት ነው። የመንፈስ መባሉም ሥጋዊ ተዛምዶ ከሥጋ ጋር እንደሚያዛምድ ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ስለሚያዛምድ ነው። (ፍ.ነገ ፱፻፲፱)

❖ በኑዛዜ ወቅት ተስፋ መቁረጥ ፣ ትዕቢትና መዘናጋት

ንስሐ ከገባን በኋላ ደግመን ኃጢአት ብንሠራ ተስፋ አለመቁረጥና ክዕለት ዕለት ኃጢአትን እየተውን ለመሄድ መሞከር ይገባናል። ሰው ሰውነቱ ከወሽባ ቤት (መታጠቢያ ቤት) ገብቶ የሚታጠበው ዳግመኛ አልቆሽሽም ብሎ አይደለም። በንስሐ ኃጢአቱን የሚናዘዝም ሰው ዳግመኛ አይበድልም ማለት አይደለም። ስለዚህ በኑዛዜ ስንኖር ከንስሐ በኋላ ተፈትነን በኃጢአት ብንወድቅ ተስፋ ሳንቆርጥ ወዲያው ንስሐ ልንገባ ይገባል። «መልሼ ለምብድል ለምን ንስሐ እንባለሁ?» ማለት ግን «መልሶ ለሚርበኝና ለሚጠማኝ ለምን እበላለሁ እጠጣለሁ?» «መልሼ ለምቆሽሽ ለምን ሰውነቴን እታጠባለሁ?» እንደ ማለት ነው።

አንድ ሰው የለበሰው ልብስ ትንሽ ጭቃ ቢነካው መንኮቱ ካልቀረ ብሎ ከጭቃ አይለወስም ፣ የቆሽሽውን አካሉን ፈጥኖ ይታጠባል። ሰውነቱ የቆሰለ ሰውም «ቀይ ትንሽ ያመርቅዝ ፣ በደንብ ይዳረስ» አይልም ወዲያው ይታከመዋል። አንዱ በኃጢአት ስንወድቅም ፈጥነን በንስሐ መታጠብ እንጂ ንስሐ ባለመግባት ለባለ በደል መዳረግ የለብንም። ሰው ወደ ቤቱ ለመመለስ የሚፈጅበት ጊዜ ከቤቱ የራቀውን ያህል እንደሆነ ከአምላካችን በኃጢአት ርቀን ስንቆይም መመለሱ እየከበደን በዚያው ልንቀር እንችላለን። ስለዚህ እንደወደቅን መነሣት ይገባናል።

ኃጢአት በእሾህ ትመሰላለች። እግዚአብሔር ለአዳም «ምድር ከአንተ የተነሣ የተረገመች ትሆናለች ፣ እሾህና አሜክላንም ታበቅላለች» ብሎ ሲረግመው በዕለተ ማክለኞ ያልተፈጠረ እሾህና አሜክላ ኖሮ እንዳዲስ ይፈጠራል ለማለት ሳይሆን ምድር የተባለ ሰውነትህ «ከፋ ምኞትንና ኃጢአትን» ታበቅልብሃለች ሲለው ነበር። በወንጌልም ጌታችን እሾህን «የዚህ ዓለም ሃሳብ ፣ የባለጠግነት ምኞት ፣ የሌላውም ነገር ምኞት» ብሎ ተርጉሞታል። (ማቴ. ፲፫፡፳፪ ፣ ማር.፱፡፲፭) እሾህ የወጋው ሰው ወዲያው ይነቅለዋል እንጂ ትንሽ ልቆይ አይልም። ኃጢአትንም ያለ ቀጠሮ ወዲያው መናዘዝ ይገባል። ለንስሐም ያለ ተስፋ መቁረጥ ፈጥነን መነሣት አለብን።

በመጽሐፈ መነኮሳት ሳይ ያለ አንድ ቃለ ምልልስ ይህን ሀሳብ ያጠናክርልናል። አንድ መነኮሴ ወደ አባ ቢሶይ መጥቶ «እስከ መቼ ብዙ ጊዜ እየተሰነካከልኩ ሰወድቅ ስነሣ እኖራለሁ?» ቢለው «እስክትሞት ድረስ» ብሎታል። ስለዚህ በኃጢአት በወደቁ ጊዜ ያለ ቀበፀ ተስፋ (ተስፋ መቁረጥ) ፈጥኖ ንስሐ መግባት የሚገባ ነው ማለት ነው።

ብዙ ምእመናንን የንስሐን ሕይወት ጀምረው እንዲያቆሙ ምክንያት የሚሆናቸው ይህ ተስፋ መቁረጥና በተደጋጋሚ በኃጢአት ከመውደቅ የሚመጣ ዝልትና መሰላቸት ነው። እግዚአብሔር ይቅር ማለት ሳታክተው እኛ «ይቅር በለን» ማለት የሚሰለቸን መሆኑ ጅግ ያስደንቃል። ግንዛቤው ሳያንሳቸው በተስፋ መቁረጥ የሚርቁ ብዙዎች ናቸው። ነገር ግን እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡- «የወደቀ አይነጣምን? የሳተስ አይመሰስምን?» (ኤር ፳፥፬) ፤ በእርግጥም እግዚአብሔርን የሚያሳዝነው ከሰው ከመውደቁ ይልቅ አለመነጣቱ ነው። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅም «መውደቅ አዳማዊ ነው ወድቆ አለመነጣት ግን ዲያቢሎሳዊ ነው» ያለው ይህንን ነው። እናም በእምነት ያሉ ሁሉ ረድኤተ እግዚአብሔርን ታምነው ተስፋ ሳይቆርጡ በንስሐ መነጣት አለባቸው።

ነዛቤን የፈጸመ ተነሳሒ ኃጢአትን ዳግመኛ ከሠራ በኋላ ፈጥኖ እንዳይናዘዝና ተስፋ እንዳቆርጥ ከሚያደርጉት ነገሮች አንዱ በነዛቤ ወቅት በስሜታዊነት የሚገምተው ግምትና የሚገባው ቃል ነው። አንዳንድ ተነሳሒያን በንስሐ ኃጢአታቸውን በተናዘዙበት ወቅት ከሚሰማቸው መንፈሳዊ ብርታትና ከሚያገኙት ውስጣዊ ሰላም ፤ እንዲሁም ቀኖናቸውን (ጾም ፤ ጸሎት ፤ ስግደት) በሚፈጽሙበት ወቅት ከሚያገኙት መንፈሳዊ ጥንካሬ በመነጣት ዳግመኛ የማይበድ እና በኃጢአት የማይሸነፍ መስሎ ይሰማዋል። ንስሐ ከገባ በኋላ በኃጢአት እንዳይወድቅ የሚያገዝ ልዩ ኃይል እንደሚሰጠውም ይጠብቃል።

ከዚህም አልፎ በመምህረ ንስሐው ፊት «ከእንግዲህ ይህን ባደርግ ይህን ብሠራ ይህን ያድርግብኝ! ይህን ይጨምርብኝ!» ብሎ ሊፎክርና ሊምል ሊገዝትም ይችላል። እንዲሁም «እስከዚህ ሰዓት ድረስ እጽማለሁ! በቀን ይህን ያህል እሰግዳለሁ! ወ.ዘ.ተ. . . » እያለ ለራሱም ለንስሐ አባቱም ቃል ሊገባ ይችላል። በዚህ ወቅት ምናልባት መምህረ

ንስሐው «ተው ቀስ በል በመጠን ኑር» ያሉት እንደሆነ መንፈሳዊነት የሳይላቸው ቢሆኑ ነው ብሎ ያስባል። «አስመ ገህነ በጊዜ ጽጋብ ይመስለን ከመ ገክል ጸዊመ / በጠገብን ጊዜ አብዝቶ መጸም የሚቻለን ይመስለናል።» (ተግግጽ) እንዲል ፤ ሁልጊዜ ፋሲካ ያለ መስሎት ብዙ ያቅዳል። ከዚህ መናድን የሚያውቅበት ዲያቢሎስ ታዲያ ይህን የዋህ ሰው ዕቅዱን አበላሽቶ ካላሰበበት የኃጢአት መስክ ያውለዋል። ከዚህ በኋላ ለራሱም ለመምህረ ንስሐውም የገባውን ቃል አስቦ እንዲያፍርና ዳግመኛ እንዳይናዘዝ ያደርገዋል።

አንድም ይህ ክስተት የእግዚአብሔር ፈቃድ አለበት ፤ ይህ ተነሳሒ እንደዚህ እየወደቀ ካለው አቅሙን ሊያውቅና ትሕትናን ገንዘብ ሊያደርግ ፤ ረድኤተ እግዚአብሔርንም ጥግ ሊያደርግ አይችልምና። ሠራዊተ መለአክት ከዲያቢሎስ ጋር ሲዋጉ ሁለት ጊዜ ተሸንፈው በሦስተኛው እንዲያሸንፉ ያደረጋቸው በራሳቸው ኃይል እንደሌላቸው እንዲያውቁ ነበር። ይህ የእግዚአብሔር አሠራር በቅዱስ ጴጥሮስ ሕይወትም ታውቋል።

ቅዱስ ጴጥሮስ «ሌሎቹ ሁሉ ቢክዱህ እኔ አልክድህም!» ብሎ በአምላኩ ፊት ቃል ገባ። በዚያች ምሽት ቅዱስ ጴጥሮስ እርሱ አምላኩን ስላለመካዱ እርግጠኛ ነበር። ጨምሮም ወንድሞቹ ግን ሊክዱ እንደሚችሉ መላ ምት አስቀመጠ። የበለጠ የከፋው «አልክድህም» ከማለቱ ይልቅ ወንድሞቹ ሊክዱ እንደሚችሉ መተንበዩ ነበር።

ኢትዮጵያዊው ሊቅ ርቱዕ ሃይማኖት «ለ ጴጥሮስ ሰሜን ተትናገር ከከመዝ ነገረ ዘሊደደሱ ደዳሽ ስምሰፋሆሙ ሰለገብሮተ ስግዚአብሔር ከመ ያንቆሱ ሮስሎው ወያርኩሱ በደሙ ፤ ርቱዕስ ተበዳ ስነኒ ሲይከህደክ ወሰኛው ሲይከህደክ ስንዝ ይጋክ የሐቀኑስ ሲትቤ» በተሰኘው ወገኖቹ «ለጴጥሮስ ሆጸ ራሳቸውን ገደሙ አድርገው ባወገዳቸውን ሮስሎ ማድረግ ከማድገባቸው ከስግዚአብሔር ዛፍዎች ስፍ ሲወጣ የማደገባን ነገር ሰሜን ተናገራለህ? ስንደሚገባው በተሰኘው ወገኖቹ ጸጋህ

እየጠበቀን እኒም አስከደህም ወንድሞቼም አይከዳህም ስትሰም ነበር?» (ርዕ 4 ዓይማኖት / በእንተ ከሀደት ጌጥርስ)

ይሁንና ፈተና ሲጸናበት ከአንዴም ሦስት ጊዜ ካደው፡፡ ምሉ ተገዝቶም «የሕያው የእግዚአብሔር ልጅ ነህ» ያለውን ክርስቶስ «ሰውዬውን አላውቀውም» አለ፡፡ በዚህን ሰዓት «ሦስት ጊዜ ትከደኛለህ» ያለው መምህረ ንስሐው ክርስቶስ ቀና ብሎ ተመለከተው፡፡ ሐዋርያው ይህን የትዝብት ቀኖና ተቀብሎ «ከሁሉ ይልቅ እወደው ከሁሉ ቀድሜ እከደው» ብሎ እያለቀሰ ቀኖናውን ፈጸመ፡፡ ይህ ሁሉ የሆነው ድካሙን ይረዳ ዘንድ ነበር፡፡ በጋላም ጌታችን ሰው ለማጥመድ የተጠራው ቅዱስ ጌጥርስን ከትንሣኤው በጋላ አሣ ሲያጠምድ ሲያገኘው በሚቆጠቁጥ ቃል አልተናገረውም «ወደኛለህን?» «ምእመናንን ጠብቅ!» ብሎ አደራ በመስጠት ይቅር እንዳለው ገለጸለት እንጂ፡፡

«ሰው ሆኖ የማይበድል እንጂት ሆኖ የማይጤስ የለም» እንዲሉ ሰው ሁልጊዜ ንጹሕ ይሆን ዘንድ አይችልም፡፡ በኃጢአት መውደቁም አይቀርም፡፡ መጽሐፍ ይህን አንዲህ ሲል ይገልጻል፡- «እነሆ በቅዱሳኑ እንኳን አይታመንም፤ ለማያትም በፊቱ ንጹሐን አይደሉም፤ ይልቁንስ አጸያፊና የረከፈ፤ ኃጢአትንም እንደ ውኃ የሚጠጣ ሰው ምንኛ ያንስ?» (ኢዮ. 1፩+1፩) በማለት፡፡

ጠቢቡ ሰሎሞን «ሰብን ይውድቅ ጻድቅ ወይትነሣሽ ወረሲፃንሰ የአክዩ በእኩይ / ጻድቅ ሰባት ጊዜ ይወድቃል፤ ይነሣማል፤ ገጥአን ጌን በከፉ ላይ ይወድቃል፡፡» እንዲሉ እውነተኛ ክርስቲያን ሲበድልና በንስሐ ሲነሣ ኖሮ በመጨረሻም ንስሐ ገብቶ ይሞታል፡፡ እግዚአብሔርን የዘነጉ ሰዎች ግን ንስሐ ሳይገቡ በኃጢአት ሳሉ ይሞታሉ፡፡ (ምሳ ፩፬+1፩)

ይህን ስንል ግን ንስሐንና የእግዚአብሔርን ቸርነት እንደ መተማመኛ እየቆጠሩ ወደ ኃጢአት አውቆ መነከር ይገባል ለማለት አይደለም፡፡ «እጠናልሁ ብሎ መሰበር እንደሌለ ንስሐ እገባለሁ ብሎም ኃጢአትን መሥራት አይገባም፡፡» (ማር. 9.13) መጽሐፍ ቅዱስም «ሰላ ኃጢአትህ ንስሐ መግባትን አትፍራ፤ የእግዚአብሔር ቸርነቱ ብዙ ነው እያልክ በኃጢአት ላይ ኃጢአት አትሥራ» ይላል (ሲራ ፭+፭) ነገር ግን ተነሳሚው ከኃጢአት ለመላቀቅና ብሎም የኃጢአትን ምንጭ ለማድረቅ መታገል ይኖርበታል፡፡ ራሱን ወደ ኃጢአት በሚመራ መንገድ ላይ አቁሞ ከኃጢአት መለየት አይቻልምና በተቻለ አቅም መሸሽ ያስፈልገዋል፡፡

ኃጢአትን እንደ ጀብድ ቆጥሮ ዘና ብሎ መናዘዝ ጸጸት የሌለበት ኑዛዜ ነው፡፡ «ስንቱን አየነው...! አይቆጩንም!» እያሉ በትዝታ ባሕር እየዋኙ ኃጢአትን መናገርም ሆነ፤ ኃጢአትን እያጣጣሙ የልብን ሠርተው ወደ ካህን እየመጡ ነውርን እንደ ክብር እንደ ዘገባ (ሪፖርት) ማቅረብ ኑዛዜ አይደለም፡፡ አበው ካህናት «ለበንኛ የማይራሩ» ተብለው ከፍርድ አንዳይገቡ ታግለው ኑዛዜያችንን ቢሰሙን እንኳ እኛ ግን ገድል እንደፈጸመ ሰው ኃጢአትን ሳንቃወም እየሠራን ልንመጣ አይገባም፡፡ የሠሩትን ሠርቶ «ሰይጣን ፈተነኝ» ማለትም የሚያስኬድ አይደለም፡፡ ራሱን ለኃጢአት ከሚመራ ሁኔታ ሳያርቅ በሰይጣን የሚያሳብብ ሰው ከሰይጣን ይልቅ ራሱን በራሱ እየፈተነ ነው፡፡

በየዕለቱ የምንወድቅበትን ኃጢአት እንድንሠራ የሚያደርጉን ምክንያቶች በመለየት የኃጢአትን ምንጭ ማድረቅ ይጠበቅብናል፡፡ እዚህ ላይ «ቤትሽንና የአባትሽን ቤት እርሻ ንጉሥ ውበትሽን ወዲልና» ተብሎ ለአመቤታችን ቤተ መቅደስ መግባት የሚተረጎመውን ቃል ለምእመናን መተርጎሙንም ልናነሣ እንችላለን፡፡ ክብርንና ንጽሕናን የሚያሰጥ ሰዎችን መተው ሳይሆን ግብራቸውን መተው ነውና ንስሐ የሚገባም

ሰው ለበደል የሚመሩትን ሁኔታዎችንና ባልንጀራዎችን በመተው-
 ጋጢአቱን ለመቀነስ መታገልና መወሰን ይኖርበታል። ጋጢአትን በንስሐ
 ለመናዘዝ ቀጠሮ አያስፈልገውም። «ከዛሬ ነገ ፤ ከዘንድሮ ከርሞ
 ጋጢአቱን ለመምህረ ንስሐዬ ነገራ ፤ የወዲያ ዓለም ቤቱን ሠርቼ
 ከፈጣሪዬ ታርቂ እሞታለሁ» ብሎ የሚያስብ ሰው ንስሐ ሳይገባ
 ከፈጣሪው ሳይታረቅ ግንድም ቢሉ ፤ ዘመቻም ቢሉ በሄደበት ግልድው
 ብሎ ሊቀር (ሊሞት) ይችላልና «የመዳን ቀን ዛሬ» መሆኑን አስተውሎ
 ቶሎ ከፈጣሪው መታረቅ ለክርስቲያን ይገባዋል። ለንስሐ ቀጠሮን
 የሚሰጥ ግን ከላይ እንደተገለጠው ምቹ ጊዜ ሳያገኝ ክፉ ሞትን
 ይሞታል። «ሞቱ ለጋጥኦ ፀዋግ / የጋጥኦ ሞት የከፋ ነው» እንዲል።
 (መዝ ፱፫፡፳፩)

ኑዛዜና ንጽጽር

ለላው በኑዛዜ ወቅት መወገድ ያለበት ደግሞ የራስን ጋጢአት
 ከሌሎች ሰዎች ጋጢአት ጋር ፤ ከዘመኑ ሁኔታ ጋር ፤ ተነሳሳዊው ራሱ
 ቀድሞ ከነበረበት ክፉ ግብር ጋር ማነጻጸር ነው። አንዳንዶች «እነ አገሪ
 ይህን ይህን እያደረጉ እኔ ይህን ባደርግ . . . » እያሉ ለራሳቸው
 ይቅርታ በመስጠት ኑዛዜያቸውን በሚገባ አይፈጽሙም። ይሁንና
 እግዚአብሔር ለእያንዳንዱ እንደሥራው ይሰጣል እንጂ አያነጻጸረ
 «የአንተ ይሻላል» እያለ አይፈርድም «ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው
 መጠን እከፍል ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር አለ» ብሏል። (ራእ.፩፪፡፲፪)
 ከዚህም ሌላ በክፉ ዓለማዊ ግብርና በጋጢአት ሲኖሩ ቆይተው በንስሐ
 ከተመለሱ በኋላ የሚሠሩትን ጋጢአት ቀድሞ ይሠሩት ከነበረው ጋር
 እያነጻጸሩ «አሁን ተሻሽዬአለሁ» በማለት ተግተው ከመናዘዝ ወደ ኋላ
 የሚሉም አሉ ፤ ይህም የሚገባ አይደለም። ለራስ ይቅርታ እያደረጉም
 ንስሐ የለም።

የጋጢአት ትልቅ ትንሽ የለውም። ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ
 እንዲህ አለ፡- «ጥቂት እንደ በደልክ አትገነረኝ (ጥቂት በደልኩ አትበለኝ)
 የጋጢአት ጠባባዩ አንድ ነው ፤ ልዩነት የለበትም፤ ይህንን የሚያስረዳ
 ነገር የጎልማሳ ገዳይና የሕጻን ገዳይ እኩል መሆናቸው ነው።» ብሏል።
 አሥር በሮች ያሉት ቤት ውስጥ የሚኖር ሰው ዘጠኙን በሮች ዘግቶ
 አንዱን ከፍቶ ቢተው ሌላ በአንዲቱ በር ገብቶ ከኩተት እስከ ሽቦት ፤
 ከልጅነት እስከ እውቀት ያፈራውን ሀብቱንና ንብረቱን ይዘርፍበታል።
 እንደዚሁም ሁሉ ብዙ ሕግጋት እግዚአብሔርን በመጠበቅና ጥቂቶቹን
 ቸል በማለት አልጎዳም ማለት አይቻልም።

ንስሐ ከገቡም ኋላ ስላለፈው ጋጢአት መጨነቅ አይገባም።
 እግዚአብሔር «ከዚህ የሚብስ እንዳይደርስብህ ጋጢአትን አትሥራ»
 ብሎ እንደተናገረው ስለወደፊቱ እንጂ ስላለፈው መጨነቅ አይገባም።
 መጽሐፈ ቀሌምንጦስም «ወእታኩን ንሱሐ ሳዕለ ዘንለፈ ግብር»
 «ባለፈው ሥራህ /ንስሐ በገባህበት/ የምትጸጸት አትሁን» ይላል።

፪. ቀኖናና መንፈሳዊ ሥርዓት

«ቀኖና» ማለት «መሥፈሪያ» ማለት ሲሆን እንደየአገባቡ የተለያየ
 ትርጓሜን እየሰጠን የምንጠቀምበት ቃል ነው። በምሥጢረ ንስሐ ካህኑ
 ተናዛዚው ያለበትን ደረጃ በማገናዘብ እንዲፈጽም የሚያገዛቸው
 መንፈሳዊ ክንውኖች ቀኖና ተብሎ ይጠራል። ቀኖና ቅጣት ሳይሆን
 ሕክምና ነው። ዓላማውም አንድን ሰው ለሠራው ጋጢአት እንደ ክፍያ
 እንዲሆን መቅጣትና መበቀል ሳይሆን ከጋጢአት እንዲላቀቅ የሚሰጥ
 መፍትሔ ነው። ሐኪም ለበሽተኞቹ የሚሰጠው መድኃኒት ፤
 እንዲመገቡና እንዳይመገቡ የሚሰጠው መመሪያ ፤ የሚነግራቸው
 የእድርጉና የአታድርጉ ትእዛዛት በሚሉ በሽተኛውን ከበሽታው ለማላቀቅ
 የሚሰጥ እንጂ ታማሚውን ለመቅጣት የሚደረግ አለመሆኑ ግልጽ
 ነው። ካህኑም ለልጆቹ የሚሰጠው ቀኖና ከዚህ አንጻር ሊታይ ይገባል።

ቀኖና በቀል ነው እንኳን ቢባል በቀልነቱ በኃጢአት ላይ ነው እንጂ ንስሐ በገባው ሰው ላይ አይደለም። ሐዋርያው «መታዘዛችሁም በተፈጸመች ጊዜ አለመታዘዝን ሁሉ ልንበቀል ተዘጋጅተናል» እንዳለው ነው። (ደቆር.፲፩፡፮)

ይኸው ሐዋርያ «እንደዚህ በሠራው ላይ በጌታችን ስም ፈርጀበታለሁ . . . መንፈሱ (ነፍሱ) በጌታ ቀን ትድን ዘንድ እንደዚህ ያለው ለሥጋው ጥፋት ለሰይጣን እንዲሰጥ ፍርዶ ነው» ብሏል። (፩ኛ ቆሮ ፭፡፱፡፭) ይህም ስለ ቀኖና የተነገረ ሲሆን የሚሰጥበት ዓላማ ነፍሱን ለማዳን እንደሆነ ያስረዳል። «ሰይጣን እንዲሰጥ ፍርዶ ነው» ማለቱ በቀኖናው ወቅት የንስሐ ጉዞውን ለማሰናከል ሰውን ይፈትናልና ተነሳሳው ቀኖናን በመቀበል መከራን ለሚያጸና ለሰይጣን እንዲሰጥና ድል ነስቶ ክብርን እንዲያገኝ ፍርዶ ነው ማለት ነው።

በቤተ ክርስቲያናችን ሥርዓት ካህናት የሚሰጡት ቀኖና የተለያዩ ነው። ጾም ፣ ጸሎት ፣ ሰግደት ፣ ምጽዋት ፣ ከማገበረ ምእመናን መለየት (ደተሰ.፲፩፡፲፬) በአብዛኛው የሚታወቁት ናቸው። እንዲሁም «የካህኑ ቀጣ» ብቻም እንደ ቀኖና እንደሚቆጠርና ተቆጥቶ ብቻ ሊሸኘው እንደሚችል ፎካል መንፈሳዊ የተሰኘው የቤተ ክርስቲያናችን መጽሐፍ ያስረዳል። እንዲሁም ምእመናን ለንስሐ አባታቸው የሚያደርጉአቸው ልብስ እንደ መግዛት ፣ ጥምጣም እንደ መስጠት ፣ በቤት እንደማስተናገድ የመሳሰሉ አገልግሎቶች አሉ። እነዚህን ሥጦታዎች «ከአንተ እጅ አልቀበልም!» ብሎ በመወሰን ካህኑ ቢቃወም ይህም እንደቀኖና እንደሚቆጠር ይኸው መጽሐፍ ያስረዳል። (ፎካል መንፈሳዊ ፭፡፲፱፡፮) ይህ ዓይነቱ ቀኖና እንኳን ካህንን በማገልገል የሚገኝ ውን መንፈሳዊ ዋጋ ጠንቅቆ ለተረዳ ሰው ነው እንጂ ለሌላው ሰው

ከግልግል የሚቆጠርና ሁልጊዜ ይህ ዓይነቱ ቀኖና ብቻ በተሰጠኝ የሚያስብል ነው።

የቀኖና አሰጣጥ እንደሚገመተው ብዙ ኃጢአት ላለበት ብዙ ቀኖና ፣ ጥቂት በደል ለሠራ ሰው ደግሞ ትንሽ ቀኖና የሚሰጥበት አካሄድ የለም። እንዲያውም የቀኖና አሰጣጥ ከዚህ በተቃራኒ ነው። ብዙ ኃጢአት ለሠራ ሰው ጥቂት ወይም ምንም ቀኖና ሊሰጠው ይችላል። እንዲያውም ብዙ በደል ያለበትን ኃጢአተኛ «አይባህ ፣ መውደቅ ያለ ነው!» ብሎ ማጽናናትና ማመስገን ይገባል። «ወጣርክዎ ሰርጉም ከወ ዳተባረክ ፤ ወወደክዎ ሰጋጥክ በዘኢኮነ ደባወቱ» «ርጉሙ ይባረክ ዘንድ ባርኩት ፤ ኃጢአተኛውንም የማይገባውም ቢሆን አመስግኑት» እንዲል። (ገዢ ስዘ ሰላም) ይህ ሃሳብ «ሰውን በማይገባውም ነገር ቢሆን አመስግነው ፣ ምስጋና ለሰው ኃይልን ይጨምርለታልና» («ወድሶ ለሰብ በዘኢኮነ ድልወቱ አስመ ወድሶ ለሰብአ ይዌስኮ ኃይሉ») ከሚለው ቃል ሊቃውንት ጋር ይሐዳል።

እጅግ በደልን የፈጸመ ሰው ቀኖና ቢያከብዱበት ተስፋ ወደ መቁረጥ ያመራል። በርትቶ ቀኖናውን ቢፈጽም እንኳን ምሕረት ያገኘ ው በአግቢአብሔር ቸርነት ሳይሆን በገዛ ጉልበቱ እንደሆነ ሊሰማው ይችላል። «ወሰክመ ርኢኮ ለጋጥኢ ገሥዖ በንስቲት ወኢታፍጥን ሰዲዶቶ ሥራሶ ሎቱ ጸመ በአምጣነ ክሂሎቱ አሐደ ወክልዔተ ሱባኤያተ» «ኃጢአተኛውን ባየህ ጊዜ በጥቂት ገሥጸው ፣ ለማባረርም አትቸኩል (ለማውገዝ) ፣ በሚችለው መጠን አንድም ሁለትም ሱባኤ ጾምን ሥራለት።» ይላል። (ፍትሐ ነገሥተ ክን. ፭)

በብሉይ ኪዳን ለምጽ የነበረበት ሰው ይደረግበት የነበረው ነገርም ለዚህ ምሳሌ ነው። ለምጽ ሙሉ በሙሉ በሰውነቱ ከታየ ከሰው ጋር እንዲቀላቀል የሚፈቀድለት ሲሆን ይህም ተስፋ እንዳይቆርጥ ነበር። በአንጻሩ ለምጽ ዝንጉርጉር የሆነ እንደሆነ ግን ከከተማ

ያስወጡት ነበር። ይህም ምሳሌ ነው፤ ዛሬ ጽኑኑ ኃጢአት ለሠራር ጎራጌ እንደሚደረግለትና ጥቂት ለሠራ ግን ቀኖናው እንደሚጸናበት ያስረዳናል።

በመንፈሳዊ ሕይወቱ ብርቱ ሆኖ ግን ጥቂት ኃጢአት ለሠራው ሰው ከበድ ያለ ቀኖና ይሰጠዋል። ይህም በጥቃት ኃጢአት ጀምሮ ከባድ ኃጢአት እንዳይሠራ «ጥቃቅኖቹን ቀበሮዎች» አጥምዶ ለመያዝ ነው። «ሕፃናቶችሽን በዓለት ላይ የሚፈጠፍጣቸው የተመሰገነ ነው» ተብሎ እንደተጻፈ በሕፃንነት ያለውን የሃሳብ ኃጢአት መግደል ከተቻለ ወደ መናገርና ወደ መሥራት ኃጢአት አያድግምና የተጸነሰች ምኞት አድጋ ኃጢአትን ከመውለዷ በፊት በአጭሩ ለመቅጨት ቀኖናን ያጸኑበታል። (መዝ. ፻፱፮፥፱) ፈጣኒ ጠንቋዊም «የክብዱ ላዕሊሁ ክቡዳት ቀኖናተ ከመ ይትባዝገ ጽድቁ ወይፈደፍድ አስቡ» ይላል። «ጽድቁ እንዲበዛ ዋጋውም እንዲልቅ ከባድ ቀኖናዎችን ይጫኑበት»

ጸም ፣ ጸሎት ፣ ስግደትና ምጽዋትም የሚሰጡበት ሁኔታ የተናዛዚውን የመንፈሳዊነት ፣ የዕውቀት ፣ የአኗኗር ደረጃ በማገናዘብ ነው። ለምሳሌ ሠርቶ ለሚገባና የወር ገቢ ላለው ሰው የምጽዋት ቀኖና አይሰጠውም። ምክንያቱም ባለ ደመወዝ አስከሆነ ድረስ ከደመወዙ ለቀኖና የሚከፍለውን ገንዘብ እየመደበ ያሻውን ኃጢአት እንዲሠራ ሊበረታታ ይችላል። ለባለጸጋም መጽውት ቢሉት ገንዘቡን እየዘገነ እየሰጠ ኃጢአት መሥራቱን ይቀጥላል። ቀኖናውም ከኃጢአት መላቀቂያ መድኃኒት መሆኑ ቀርቶ ኃጢአት ለመሥራት የሚከፈል ቀረጥ ይሆናል። ስለዚህ በእንዲህ ዓይነት ሁኔታ ላሉ ሰዎች ከምጽዋት ይልቅ ሰውነታቸውን ለመግዛት የሚያስችላቸው ጸም ፣ ጸሎትና ስግደት ይሰጣቸዋል። በአንጻሩ ከእነርሱ አቅዋም ለተለየው ደግሞ ምጽዋት ይሰጠዋል። ባይኖረው እንኳን ተሽክሞ ፣ የተዋረደ ሥራ ሠርቶም

ቢሆን ምጽዋትን ይከፍላል። ገንዘቡን ለማግኘት የሚያልፈው ውጣውረድ ከኃጢአት ሃሳብ እንዲላቀቅ ይረዳዋል።

እበው ካህናት ከሚሰጣቸው ቀኖናዎች በተጨማሪ በቀኖናው መፈጸሚያ ሰዓት ላይም ይወስናሉ። ተነሳሚው በሌሊት እንዲሰግድ ፣ ማልዶ እንዲነሣ ፣ ከሰው ሳይገናኝ እንዲቆይ ወዘተርፈ በማድረግ ትጋትን እንዲለማመድ ፣ የጸሎት ሕይወት እንዲኖረው ያደርገዋል።

መምህረ ንስሐን የሚይዙ ሁሉ ቀድመው ለምክሩና ለትእዛዙ ለመግዛት ሳሊናቸውን ያዘጋጃና ያላመኑ መሆን አለባቸው። የንስሐ አባት ብለው የያዙትን አባት አለመስማት ግን «እናንተን የሚቀበል እኔን ይቀበላል» ብሎ የሾማቸው ፈጣሪን ማስቀየም ነው። (ማቴ ፲፥፱) ንጉሥ አሰሩ ፍቱ ብሎ ሥልጣን ሰጥቶ የላካቸውን መኳንንቱን ቢንቁበት እርሱን እንደ ናቂት ይቆጠራል። ባለቤቱን ካልናቁ አጥሩን አይነቀንቁምና። ለካህናትም አለመታዘዝ ለሾማቸው ለእግዚአብሔር አለመታዘዝ ነው።

የንስሐ አባት ሥራው ማዕድ መባረክና ጠበል መርጨት ብቻ ሳይሆን የበጎቹን መንፈሳዊ ሕይወት መምራትና መምከር ከፍ ሲልም መገሠጽ ነው። «ንስሐ ግቡና በሥጋ ወደሙ ተወስናችሁ ኑሩ ፣ ጋብቻችሁን በሃይማኖታዊ ሥርዓት መሠረት ፈጽሙ ፣ የተጣሳችሁትን ታረቁ» ወዘተ ብሎ ካህን ሲነግራቸው «ለሥጋ ወደሙ ገና ልጅ ነኝ ፣ ሠርግ ያለ ዳንኪራ ምን ሲደረግ? ፣ አገሌን / አገሊትን ይቅር ብል እንዲህ ይደርገኝ!» ብለው ከካህን ጋር አሰጥ አገባ የሚይዙ «ምነው አባ ጠበሉን ረጭተው ጻቦውን ቆርሰው ቢወጡ!» የሚሉ ሰዎች አስቀድመው መምህረ ንስሐን ባይይዙ ይሻላቸው ነበር። ምንም ከማይናገራቸው ካህን ይልቅ የሚገሥባቸውን ካህን ምእመናን መውደድ አለባቸው። አይቶ እንዳላየ ማለፍ የአባትነት ተግባር አይደለም።

እንደ ቅዱስ ዳዊት ያሉ የእምነት ሰዎች ግን እንደ ናታን ያሉ የእግዚአብሔር መልእክተኞች ሲገሥፁአቸው «እግዚአብሔርን በድያለሁ» ብለው ሥርየትን ይለምናሉ። «እግዚአብሔር ኃጢአትህን አርቆልሃል» የሚል ይቅርታንም ያገኛሉ። (፩ሳሙ ፲፪፥፮-፲፪) በኋላ ዘመንም መምለኬ ጣዖት (ጣዖት አምላክ) የነበረው መቃቤስ ረዳይ የተባለ ነቢይ መጥቶ ሲገሥፀው ጉድጓድ ቆፍሮ እስከ አንገቱ ገብቶ ጽኑ እንባን አንብቶ ንስሐ መግባቱ የእግዚአብሔር መልእክተኞችን ተግሣጽ መስማትና ኃጢአትን ማመን እንደሚገባ ያስተምራል። (፪ኛ መቃ ፪፥፩-፲፩) የንስሐ አባት ይዘው ንስሐ አንገባም የሚሉ ግን ሐኪም ይዘው አንታክምም የሚሉ ይመስላሉ።

ለካህን ትእዛዝ የማይገዛ ምእመን የካህንን ሥልጣን የማያውቅ ነው እንጂ ቢያውቅ በፍርሃት በፈጸመ ነበር። ምእመናን ባይታዘዙአቸው «ለካህናት ከአፋቸው ቃል በፍጥነት የሚታዘዙ መላእክት አሏቸው። የአፋቸው ቃል በሁለት ወገን የተላለ ሰይፍ ነው።» (መጽሐፈ ቀሌምንጦስ) ሐናንያና ሰጺራን እሳት እንደ ገባ ገለባ ያደረጋቸው በቅዱስ ጴጥሮስ የተነገረ የካህን ቃል አይደለምን?

ሐናንያና ሰጺራ መንፈስ እግዚአብሔርን አታልላለሁ መስጧቸው (አታልላለሁ ብለው) የገንዘባቸውን መጠን ሸሽገው በተቀሠፉ ጊዜ ቅዱስ ጴጥሮስን ደቀ መዝሙሩ ቀሌምንጦስ «እንደምን ነው?» ብሎ ጠይቀት ነበር። ቅዱስ ጴጥሮስም «ተናግራ እስክጨርስ መልእክ ሰይፍን መዝዞ ይጠብቀኛል ስጨርስ ይቀጣቸዋል» ብሎታል።

ይህ የሚያስደንቅ አይደለም። አንኳን በደገኛው የሐዲስ ኪዳን ካህን በቅዱስ ጴጥሮስ ቃል ይቅርና በብሉይ ኪዳን ነቢይም ይህ ተፈጽሟል። ነቢዩ ዳንኤል ሶስናን በሐሰት የከሰሷትን ረቦና ተለይቶ (የእይታድ መምህራን) በሕዝብ ፊት ጠይቋቸው መልሳቸው በተለያየ

ጊዜ «ይሰጥቅሙ እግዚአብሔር ከመ ሔርጋሐ / እግዚአብሔር እንደ አክርማ ይሰጥቃችሁ» ባለ ጊዜ ተናግሮ ሳይፈጽም የታዘዘ መልእክ ሰንጥቋቸው የለምን? አባ ጊዮርጊስ ዘጋስጫም ስለ ካህን ሲናገር «እንደበቱ መናፍቃንን ከምእመናን ለመለየት ሰይፍ ሆነለት» ብሏል። (ሐርጋናን ዘሰኑይ) ታዲያ እንዲህ ላለው የካህን ትእዛዝ መግዛት አይገባምን? ይህ እንግዲህ ጨርሰው ለካህን አንታዘዝም ለሚሉት ነው።

ምእመናን ለካህናት መታዘዝ ያለባቸው ትእዛዙ ከሃይማኖት መንገድ የሚያወጣ እስካልሆነ ድረስ ብቻ ነው። ካህኑ መንፈስ እግዚአብሔር ርቀት ክፉ ምክርን ቢመክር እያወቁ አባቱ አገዘወኛል ብሎ መፈጸምም አይገባም። «ልጆች ሆይ ለወላጆቻችሁ በጌታ ታዘዙ ... እናንተም አባቶች ሆይ ልጆቻችሁን በጌታ ምክርና ተግሣጽ አሳድጓቸው እንጂ አታስቆጧቸው» ተብሎ ተጽፏል። (ኤፌ.፮፥፩-፬) ይህ ቃል ለሥጋ ወላጆችም ሆነ ለነፍስ አባቶች የሚሠራ ነው። ለወላጆቻችሁ «በጌታ ታዘዙ» የሚለው ቃል ለሥጋም ሆነ ለነፍስ አባቶቻችን መታዘዝ የሚገባን «በጌታ» (በሃይማኖት መንገድ) ብቻ መሆኑን የሚያስረዳ ሲሆን «በጌታ ተግሣጽና ምክር አሳድጓቸው እንጂ አታስቆጧቸው» የሚለው ደግሞ ወላጆች የሥጋ ልጆቻቸውን ካህናት የነፍስ ልጆቻቸውን «የጌታ ተግሣጽና ምክር» በሆነ በእግዚአብሔር ቃል እንዲያሳድጉና ልጆቻቸውን በእግዚአብሔር እንዳያስቆጧቸው /እንዳያስቀሥፏቸው/ የሚያዝዝ ነው።

እንደ ሰው ከሐኪም ዘንድ ቀርቦ ከታየ በኋላ መድኃኒቱን በአግባቡ ባይወስድ ፈውስ እንደማያገኝ ቀኖናውን ያልፈጸመም እንዲሁ ነው። በሽተኛው ሰው ባለ መድኃኒቱ «ልገምህ ልተከሰህ» ሲለው «ያመኛል ይፈጅኛል!» ፣ «መድኃኒት ጠጣ» ሲለው «ወገዬን ያመኛል!» ፣ «ጹም» ሲለው «አልችልም!» ፣ «መጽውት» ሲለው «የለኝም!» እያለ የሚያመካኝ መሆን የለበትም። «ወግበር ሎቱ ለዐቃቤ ሥራይ እስመ ሎቱኒ እግዚአብሔር ፈጠሮ ወለታርሕቆ እምነዜክ እስመ ሎቱኒ

ትፈቅዶ / እግዚአብሔር እርሱን መርጦታልና ለባለ መድኃኒት ሥራውን ሥራለት (ታዘዘው) እርሱን ትሻዋለህና ከአንተ አታርቀው» ተብሎ እንደተጻፈ (ሲራ ፱፭፥፲፪) በወንጌልም «ወለዘሂ አበጠክ አሐደ ምዕራፈ ሐር ምስሌሁ 2ተ / ማንም ሰው አንድ ምዕራፍ ትሄድ ዘንድ ቢያስገድድህ ሁለተኛውንም ከእርሱ ጋር ሂድ» ተብሏልና መምህረ ንስሐው አንድ ሱባኤ ቀኖና የሰጠው ተነሳሒ ሲሆን ሲሆን «ይህስ ተስማምቶኛል ይገባኛል ጨምርልኝ» ብሎ ከመምህረ ንስሐው አስፈትዶ ሁለት ሱባኤ ቢጸም የተመረጠ ነው። (ማቴ ፭፥፵፩ ትርጓሜ) ባይቻለው ግን የተሰጠውን በአግባቡ መፈጸም ይኖርበታል።

አንዳንዶች ንስሐ ገብተው ምንም የጤና ችግር ሳይኖርባቸው ቀኖናው ሁሉ በገንዘብ (በምጽዋት) እንዲለወጥላቸው ይፈልጋሉ። እርግጥ ነው ካህናት «ከሚሰበር ይሰንጠር» እያሉ ቢቀበሏቸውም ሰው ከእርሱ በአፍኦ (ውጪአዊ) በሆነ ነገር ከሚቀበለው ቀኖና በሰውነቱ የሚቀበለው ጸምና ስግደት ይበልጥ ወደ እግዚአብሔር እንደሚያቀርበውና ተነሳሒ (የጸጸት ሰው) እንደሚያደርገው አጥተውት አይደለም። በተለምዶ ማርያም የተጻፈ አንድ ታሪክ ትዕዛዝ ካህንን ስለ ማክበር እንደ ምሳሌ ሊቀርብ ይችላል።

አባ ፋቄኤል የተባለ ካህን አንድ የንስሐ ልጅ ነበረው ፤ ይህን ተነሳሒ አባ ፋቄኤል በእግር ብረት አስሮ ቁልፉን ለእመቤታችን አመልክቶ ከባሕር ጨመረው። ሰውየውንም ያለ ጨውና ያለ እንጀራ በቀር ምንም አንዳይመገብ አዘዘው። ይህ ሰው ለሦስት ዓመታት ያህል በዚህ ሁኔታ ከእስሩ ሳይፈታ ቆየ።

በኋላ በጽኑ ደዌ ታመመ። ለሚስቱም «ዓሣ መግቢኝ?» ብሎ ለመናት ፤ እርሷም «ቁሱ ሳይፈቅድ አይሆንም!» ብላ ወደ አባ ፋቄኤል ዘንድ ሄዳ ጠየቀችው። ካህኑም አባ ፋቄኤልም «በአንድ ፋናር አስገዝተሽ

አንድ ዓሣ ብቻ መግቢው» አላት። ሴቲቱም እሿ ብላ ዓሣውን አስገዝታ ልትሠራ ስትል ከዓሣው ሆድ ውስጥ አባ ፋቄኤል ባልዋን ያሰረበትን የእግር ብረት ቁልፍ አገኘች። ሄዳም ለአባ ፋቄኤል ሰጠችው። እርሱም እግዚአብሔር ቀኖናው ይበቃው እንዳለ ተረድቶ እመቤታችንን አመስግኖ ፈታው። (ተአ.ማር. ፩፻፲፮)

በዚህ ታሪክ ውስጥ ከተነሳሒውና ከሚስቱ ለካህን ትእዛዝ ከፍተኛ ክብርን መስጠትን መማር እንችላለን። እርሱ በትሕትና በእግር ብረት ለመታሰር ፈቃደኛ መሆኑና ለሦስት ዓመታት ከምግብ መከልከል፤ ሚስቱ ደግሞ ባልዋ ዓሣ መግቢኝ ሲላት ካህኑን ለማስፈቀድ መሄዷ ፤ በኋላ የእግር ብረቱን ቁልፍ ስታገኝ ደግሞ በትዕግሥት ለካህኑ መስጠቷ ለካህን ትእዛዝ እስከ ምን ያህል መገዛት እንደሚገባ የሚያስተምር ነው።

አንዳንድ ሰዎች በሥጋዊም ሆነ በመንፈሳዊ እውቀትና ሀብት ከመምህረ ንስሐቸው ከተሻሉ ወይም የተሻሉ መስሎ ከታያቸው መምህረ ንስሐን ንቀው አቃልለው ይመለከታሉ። ይሁንና በክርስቶስ ራስነት የአካል ብልቶች የሆኑ ምእመናንን «ንቀው አቃልለው ቢያዩት እንኳ ክብርን የሚያበዛላቸው ገዑ መሌሊት (ታናሽ አካል)» መምህረ ንስሐ ነውና ሊታዘዙት ይገባቸዋል። «ውበክ መለያልይ ዘታስተሐቅሮ ፈድፋደ መፍቅደክ ወገኩ ዘታንእሶ ያፈደፍድ ለክ ክብረ» እንዲል። (፩ቆሮ ፲፪፥፳፮) ስለዚህ በካህኑ እጅ የሚገኘውን መንፈሳዊ ጸጋ በማሰብ ቀኖናን በአግባቡ መፈጸም ይገባል።

ሰው በኃጢአት የእግዚአብሔር ጠላት ሆኖ ከኖረ በኋላ ፈጣሪ የሚያውቀውን ኃጢአቱን «በመናገር ብቻ ይቅር እልሃለሁ» ብሎ መጥራቱ የአምላክን የምሕረቱን ብዛት ያሳያል ፤ ከኑዛዜ በኋላ የሚሰጠው የጸም የስግደት የምጽዋት የመሳሰለው ቀኖናም ቢሆን ሰው

ከሚሠራው ኃጢአት ጋር የሚመጣጠን አይደለም። ሰው ምሕረት የሚያገኘው በሰገደው ፤ በጾመውና በመጸውተው ልክ ሳይሆን በእግዚአብሔር ቸርነት ነው። «ወንጌል በከንቱ በሚሆን ደህነት /ያለ ዋጋ በይቅርታው ብዛት እንጸለን» እንደተባለ (ማር. ይስ ፩፻፩) ስለዚህ የአምላካችንን ቸርነት ተረድተን በንስሐ ኃጢአቱን ልንናዘዝና በጥቂት ዋጋ የቀረበልንን ሥርየት ፈጥንን ልንቀበል ይገባል።

ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅም ንስሐ የእግዚአብሔር የቸርነቱ ስጦታ መሆኑን ሲያጠይቅ «ወወሃበነ ፈውስ ወገቢረ ንስሐ ዘይበቀላን ከመ ይሥረይ ወያኣትት ኩሉ ኃጥአውኢን ለእመ ጠየቅናሃ ወእኦመርነ ግብራ በዘይደሉ / የሚጠቅመንን ንስሐና ፈውስን ሰጠን እንደሚገባ አድርገን ሥርዓቷን አውቀን ብንፈጽማት ኃጢአታችንን ይቅር ይለን ያርቅልን ዘንድ» በማለት ተናግሯል። (ተግሣጽ ዘቅያሒአፈዘ) «እንደሚገባ አድርገን» ያለው «ሰይጣን አስቶን ሰው አንብርን ነው የበደልነው» ብለን ምክንያት ሳንሰጥ ፤ ከሚሰጠን ቀኖና ሳንከፍል /ሳንቀንስ/ ፤ ጽሑፍ ቢሉን ልባችንን ፤ ስገዱ ቢሉን ወገባችንን ሳንል ብንፈጽማት ፈጣሪ ያለፈውን ይቅር እንደሚለን የሚመጣውንም እንደሚያርቅልን ሲያስረዳን ነው።

፪. መምህሩ ንስሐን ስለ መምረጥና ስለመሰጠጥ

ምእመናን መምህረ ንስሐ ይሆናቸው ዘንድ ካህን የሚመርጡበት መሥራርት የካህኑ ሃይማኖት የቀና መሆኑ እና ቤተ ክርስቲያን የምታውቀው በአገልግሎት ላይ ያለ ካህን መሆኑ ነው። እንዲሁም በሚገባ ክትትል ለማድረግ የሚችል መሆኑንም አስቀድሞ የማጣራት መብት አላቸው። ከዚህ ባሻገር «የእገሌ ምግባሩ እንዲህ ነው» እያሉ በማይመሰክሩቸው ጉዳይ ሊገቡ አይገባም። ሰው የሥጋ

አባቱን መርጦ (እንዲህ ካለው ሰው ልወለድ ብሎ) እንደማይወለድ ሁሉ የነፍስ አባቱን ምግባርም መመዘን አይችልም።

ተነሳሒ (ንስሐ የሚገባ ሰው) መምህረ ንስሐው በምግባር በመንፈሳዊ እውቀትና በመሳሰሉት ሁሉ ፍጹም እንዲሆን መጠበቅ የለበትም። ምንም ካህን ቢሆን ሰው ነውና ድክመት አያጣውም። በመንፈሳዊ እውቀትም ቢሆን ካህኑ ሰው እንደመሆኑ ሁሉን ያወቀ የጠነቀቀ ሊሆን አይችልም። አንደኛ ሁሉንም ነገር ለመማርና ለማወቅ ዕድሜውም አይበቃውም። ሁለተኛ ደግሞ ብዙ የተማረ ቢሆንም እንኳ ሰው እንደመሆኑ እውቀት ሊከፈልበት (ሊዘነጋው) ይችላል። ስለዚህ ተነሳሒው ከካህኑ ሁሉንም ነገር ካላገኘው ማለት የለበትም። በየጊዜው የሚኖረውን ጥያቄ ደግሞ የመምህረ ንስሐውን የእውቀት ደረጃ እያገናዘበ ሊጠይቅ ይችላል። ምናልባት የምናነሳው ጥያቄ በመምህረ ንስሐችን የማይመለስ ቢሆን እንኳ ሌሎች መምህራን ቤተ ክርስቲያንን የመጠየቅ መብት አለን።

በመጽሐፈ ሲራክ ላይ «ብዙንን ይከውኑክ ስለሮከተ ወሐሐዳ ስምስቱ ይከንክ ምስሌዎ ዘተተናገሮ ምክረክ / ብዙ ሰዎች ወዳጆች ይሁኑህ ከብዙዎች አንዱ ምክርህን የምትነገረው ከልቡናህ ጋር አንድ ይሁን» ተብሎ ተጽፎአል። (ሲራ. ፮፥፮)

ይህ ቃል ስለ ባልንጀርነት የሚያስረዳ ሲሆን በሌላ ትርጓሜው ምእመናን ስለ ሃይማኖትና ምግባር የሚያስተምሯቸው መምህሮቻቸው ብዙዎች ሊሆኑ ከብዙዎች አንዱ ደግሞ ንስሐቸውን የሚነግሩት መምህረ ንስሐ ሊሆን እንደሚገባም ያስረዳል ፤ ስለዚህ «ለጠየቅሁት ነገር ሁሉ ምላሽ ሊሰጠኝ አልቻለምና መምህረ ንስሐ ሊሆኑኝ አይችልም» ማለት ተገቢ አይደለም። እንዲሁም ተነሳሒው ሌሎች መምህራንን መጠየቅ ይችላል ማለት ከሌላው እየጠየቀ መምህረ

ንስሐውን መፈታትን የበላይ ለመምሰል መጥከር ይገባል ማለትም አይደለም። እንዲህ የሚያደርግም ሰው ምንም ያህል ቢያውቅ «ልጅ ቢሮጥ አባቱን አይቀድምም» እንዲሉ በካህኑ ካላች ጸጋ እግዚአብሔርና ልዕልት ሥልጣን ሊቀድም እንደማይችል ማወቅ አለበት።

የኃጢአት ይቅርታን የሚፈልግ ምእመን ካህኑ በፍቅር ባይቀበለው እንኳ ታግሶ ደጅ ሊጠና ይገባዋል። በወንጌል ጌታችን እንዲህ ሲል በምሳሌ ተናግሯል፡- «ከእናንተ ማናቸውም ወዳጅ ያለው በእኩል ሌሊትስ ወደ እርሱ ሂዱ፡- ወዳጄ ሆይ! ሦስት እንጀራ አበድረኝ እንድ ወዳጄ ከመንገድ ወደ እኔ መጥቶ የማቀርብለት የለኝምና ይላል- ያም ከውስጥ መልሶ አታድክመኝ አሁን ደጄ ተቆልፎአል ፤ ልጆቼም ከእኔ ጋር በአልጋ ላይ አሉ ተነሥቼ ልሰጥህ አልችልም ይላልን? እላችኋለሁ ወዳጄ ስለሆነ ተነስቶ ባይሰጠው እንኳ ስለ ንዝዛው ተነስቶ የሚፈልገውን ሁሉ ይሰጠዋል» ይላል።

እንዲሁም ተነሳሒ ወደ መምህረ ንስሐ ሄዶ አባቱ ሆይ ሞትን በምታስፈርድ ኃጢአት ተይገፍአለሁና ሞትን የማስቀርበት ሃይማኖት ምግባር የለኝምና የንስሐ ዕድሜን (ጊዜን) አሰጠኝ ብሎ ቢጠይቀውና በመምህረ ንስሐው ያደረ እግዚአብሔር ምሕረት ተከልክሏል ቢለው (ሥርየትን) ባይሰጠው በኋላ ግን ራሪቱ ልመናውን ከአምላክ ያገናኝለታል። በሦስቱ እንጀራ የተመሰሉ ጥምቀትን ፤ ንስሐንና ሥጋው ደሙን ይሰጠዋል። አንድም ከሥላሴ ጋር አንድ ያደርገዋል። ስለዚህ ሥርየት በእጃቸው ነውና መምህራን ንስሐን ደጅ መጥናት የሚገባ ነው። እንኳን ለሥርየት ለሹመትም ደጅ ይጠናል። ደግሞም ጌታችን እንዳለ «ኃጢአትህ ተሰረየችልህ!» ከመባል በላይ ምንም ነገር የለም።

ተነሳሒያን ምናልባት ከመምህረ ንስሐቸው በጎ አቀባበልና አቀራረብ ባይገጥማቸው እንኳ ተስፋ መቀረጥ የለባቸውም።

ምክንያቱም መምህረ ንስሐው ይህን የሚያደርግበትም ምክንያት ሊኖረው ይችላል። ባይኖረውም ግን መታገሥ ይገባል። ስለዚህ ተነሳሒው የካህኑን ቁጣና ሌላም ነገር ሁሉ እንደ ቀኖና ቆጥሮ የሥራዬ ዋጋ ነው ብሎ ታግሶ ሥርየትን ማግኘት ይኖርበታል። ብዙ ጊዜን በኃጢአት አሳልፎ እግዚአብሔር ታግሶ ለንስሐ ያደረሰው ሆኖ ሳለ ዛሬ በንስሐ ወቅት የሚገጥመው እክል ለመታገሥ ፈቃደኛ ካልሆነ «የበደለኝ ጥጋበኛ» መሆኑ ነው። በንስሐ ወቅት የሚገጥሙ መስናክሎች በትዕግሥት ማለፍ አለመቻል ለዲያብሎስ መሸነፍ ነው። እርሱ ተነሳሒያንን በተለያዩ ምክንያቶች ከንስሐ ለማራቅ ይፈልጋልና።

ቀደም ባሉት ምዕራፎች በንስሐ ወቅት ለሚያስፈልግ ታጋሽነት አብነት የምትሆንን አንዲት ሴት ከውዳሴ ማርያም መቅድም ጠቅሰን ነበር። ይህች ሴት ኃጢአቷን በወረቀት ጽፋ ወደ ቅዱስ ኤፍሬም ስትሄድ እርሱም ወደ ቅዱስ ባስልዮስ ሲልካት ቅዱስ ባስልዮስም አይቻለኝም ብሎ ወደ ቅዱስ ኤፍሬም ሲመልሳት ነበር። እነዚህ አባቶች ይህችን ሴት ካመለለሱባቸው ምክንያቶች አንዱ መመላለሷን ቀኖና ይሁናት ብለው ነው። ይህች ሴት ሥርየትን ፈላጊ በመሆኗ ወዲያ ሂጂ ወዲያ ሂጂ እያሉ ሲያመለልሷት ታግሣ ጸንታለች። የምትሻውንም ሥርየት አግኝታለች። «ካህን አልጠፋ ምን አንከራተተኝ?» ብላ ብትሸሽ ኖሮ ግን ከጸጋ ትጎድል ነበር።

ሌላው ዐቢይ ጉዳይ ደግሞ መምህረ ንስሐ መለወጥ የሚመለከት ነው። በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን መምህረ ንስሐን ለመለወጥ የሚያስችሉ /የሚፈቀድባቸው/ በቂ ምክንያቶች አሉ። አንደኛ መምህረ ንስሐው በሞት የተለየ እንደሆነ ነው። ይህም ምንም ሥልጣኑ የማትሞት ብትሆንም ከሞተ ወዲያ ቀኖና መስጠትም ሆነ ክትትል ማድረግ አይቻለውና ነው። ሌላው ምክንያት ሊሆን የሚችለው ነገር ደግሞ በካህኑ ሕጻጸ ሃይማኖት (የሃይማኖት ጉድለት) ወይም ክህደት

የተገኘበት እንደሆነ ነው። ኑፋቱና አምልኮ ባዕድ ያለበት ካህን የምግባር ሳይሆን የሃይማኖት ችግር አለበትና እንዲህ ያለው ሰው እንኳ ክህነቱ ምእመንነቱም ፈርሷልና አባት ሊሆን አይችልም። ጌታችንም በወንጌል በምሥጢር «ለጣዎት ስገዱ የሚል አባት አይኑራችሁ» ብሏልና (ማቴ ፳፫፡፱ ትርጓሜ) ተነሳሪው ለንስሐ አባቱ ፍቅር ቢኖረው የሃይማኖት ችግር ካለበት ግን የሚያውቀው በመንፈሳዊ አባትነቱ ነውና ሊተወው ይገባል። ከመቀራረብ የተነሳ «ክእርሳቸው ክምሳይ» ብሎ ቢሔድ ግን ሐሰተኛ አባት አልጣ ብሎ ሃይማኖቱን ያጣል። ጌታችንም በቃሉ «ዘሊኃደገ ሐባዩ ወስሞ ሲዘከር ይዘመደገ / አባት ወይም እናቱን ያልተወ ሊከተለኝ አይችልም» ያለው እንደዚህ ላለውም ነው።

ከእነዚህ ምክንያቶች ባሻገር መምህረ ንስሐን መለወጥ የሚበረታታ አይደለም። በቂ እንክብካቤ ማግኘት ባይቻል እንኳ ከላይ እንደተገለጠው ሌሎች መምህራንን መጠየቅ ይቻላል። ሰው ከሥጋ አባቱ ከአባትነት ባሻገር ትምህርቱንም ፣ ሕክምናውንም ፣ ምክሩንም ከእርሱ ሊያገኝ እንደማይችል ከነፍስ አባቱም ሁሉንም ነገር ሊያገኝ አይችልም። ስለዚህ «የሥጋ አባቱ ሁሉን አልሰጠኝም» ብሎ አባት እንደማይለውጥ የነፍስ አባቱንም መለወጥ የለበትም። በተለያዩ ማኅበራዊ ምክንያቶች ተነሳሪው ከመምህረ ንስሐው ጋር መገናኘት የሚችልበት ሁኔታ ባይመቻች በቅርብ የሚገኝ ካህን ለጊዜው «እንደ ሞግዚት አባት» አድርጎ በመቅረብ ኑዛዜን መፈጸምና ሥጋ ወደሙን መቀበል ይችላል። ይህ ማለት ግን የንስሐ አባት ለውጦአል ማለት አይደለም።

አንዳንዴ ንስሐ አባትን ለመለወጥ መፈለግ መንፈሳዊ እንክብካቤን ከማጣት ብቻም ላይሆን ይችላል። አንዳንዶች በኃጢአታቸው በመሰቀቅ ትዝብት ፍራቻም «ታጥቦ ጭቃ!» ላለመባል

ሲሉ መምህረ ንስሐን ሊለውጡ ይችላሉ። ይህም ሁሉን የሚያይ ፈጣሪን ከመፍራት ይልቅ ለይሉኝታ ቦታን መስጠት ነው።

የንስሐ አባትን መቀያየር በምእመኑ መንፈሳዊ ሕይወት ላይ ዝግመትን ያመጣል። አንድን ችግኝ በየዓመቱ እየነቀሉ ከቦታ ቦታ ቢያዛውሩት በተፈለገው ጊዜ ፍሬን ሊያፈራ አይችልም። በአንድ ሥፍራ ጸንቶ ቢቆይ ግን ፍሬን ሊያፈራ ይችላል። እንዲሁም አንድ ምእመን በአንድ መምህረ ንስሐ መሠረት ላይ ቢተከል ካህኑ ጠባቂንም ሆነ ደካማና ጠንካራ ጎኑን ከጊዜ ብዛት እየተረዱ ስለሚሄዱ ከኃጢአት ሊያላቅቁትና ለትሩፋት ሊያበረቱት ይችላሉ። አባት በቀያየረ ቁጥር ግን የልጁን «የትመጣ» የማያውቁ አባቶች ሊያበረቱት ይችላሉ። ከሐኪም ሐኪም የሚቀያይር በሽተኛ እንደማይጠቀም መምህረ ንስሐን የሚለዋውጥም እንዲሁ ነው። «ፊቱ ጠቆረ ቃሉ ሻከረ ፣ ይህ ይጎድለዋል ይህን ነግኝ» እያሰና እያሚረጠ መምህረ ንስሐን የሚለዋውጥ ሰው ትዕግሥት ኖሮት ዕድሜውን ሙሉ ቢፈልግ እንኳ እርሱ እንደሚፈልገው ዓይነት የንስሐ አባት አያገኝም። ምክንያቱም እግዚአብሔር መርጦ የሾመውን ሲያቃልሉበት አይወድምና ነው። መምህረ ንስሐ ለመለወጥም ቢሆን ለካህኑ ከነምክንያቱ ማሳወቅ ያስፈልጋል እንጂ እንዲሁ እየተነሡ የንስሐ አባት መለዋወጥ የሚበጅ አይደለም።